

895.913083

ท 2541

ร. 3

ปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทย

4

ปริญญานิพนธ์

ของ

ณัฏชา สุวรรณโชติ

4

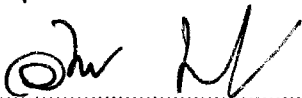
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

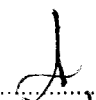
พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

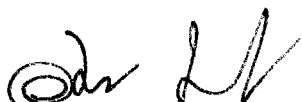
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
ภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

.....กรรมการ
(นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์)

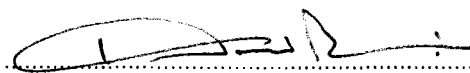
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

.....กรรมการ
(นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์พรธาดา สุวณวนิช)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 15... เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุญูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์
อัครา บุญทิพย์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ กรรมการ
ควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความ
เอาใจใส่ตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พรธาดา สุวธนนิช ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม
และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล อาจารย์ภิญโญ กองทอง
ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และ ดร.ทิพา เทพอัครพงศ์ ที่กรุณาตรวจสอบ
บทความภาษาอังกฤษ

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการประเสริฐ กมลนาวัน ผู้บังคับบัญชาที่สนับสนุนช่วยเหลือ
ในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณวีรวัฒน์ อินทรพร คุณอรินยา บุญยรัตพันธุ์ ผู้ให้คำปรึกษา คุณลัดดา
กิตติพันธ์พงศ์ บรรณารักษ์โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม คุณกมลมาศ วัฒนเดช ที่กรุณาให้ยืม
หนังสือ และขอขอบคุณพี่สาวและหลานชายอันเป็นที่รักของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตเวทิตาแก่บิดา
มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ณัชชา สุวรรณโชติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	3
วิธีการดำเนินการศึกษา	4
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2 ปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทย	11
ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก	22
ปัญหาโสเภณีเด็ก	28
ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก	32
ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก	38
ปัญหาการข่มขืนเด็ก	43
3 ทศนะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็ก	47
ทศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	48
ทศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็ก	51
ทศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก	55
ทศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็ก	61
ทศนะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็ก	66
4 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	70
อภิปราย	74
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76
ประวัติย่อของผู้วิจัย	80

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นวนิยายเป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่ง ที่มีหน้าที่สะท้อนปัญหาเพื่อสร้างสรรค์และจรรโลงความมั่นคงให้เกิดแก่สังคม ผู้ประพันธ์จึงมีหน้าที่รับใช้สังคมต้องถ่ายทอดสภาพที่เป็นจริงและสังคมทุกแง่มุมออกมาอย่างชัดเจนและเป็นจริงให้แก่มติอันเป็นประโยชน์แก่ชีวิตและชี้นำเพื่อที่จะป้องกันมิให้เกิดปัญหาแก่สังคมต่อไป บรรจง บรรเจิดศิลป์ (2524 : 8) กล่าวว่า

วรรณกรรมคือการสะท้อนความเป็นจริงสำแดงออกแห่งความเป็นจริงและบันทึกความเป็นจริง ในขณะที่เดียวกันวรรณกรรมก็ขึ้นอยู่กับความเป็นจริง เพราะภาระของวรรณกรรมมิใช่เพียงแต่จะสะท้อนความเป็นจริงเท่านั้น หากต้องคิดเชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่อยู่ในความหวัง และสิ่งที่อาจเป็นไปได้ ศิลปะอันยิ่งใหญ่มิได้สะท้อนชีวิตเรื่อยเปื่อยหากแต่เข้ามามีส่วนในชีวิตและเปลี่ยนแปลงชีวิต

ด้วยเหตุนี้เองผู้ประพันธ์ที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคมจะเขียนสิ่งที่สะท้อนความเป็นจริงออกมานอกเหนือไปจากความบันเทิง รื่นฤทัย สัจพันธ์ (2527 : 51) กล่าวว่า

แม้ว่านวนิยายจะเกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เขียน โครงเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครเป็นเรื่องที่ผู้เขียนสมมุติคิดแต่งขึ้นก็ตาม แต่ผู้เขียนก็ได้ถ่ายทอดมาจากบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมช่วงเวลาเขียน ยิ่งผู้เขียนมีฝีมือก็ยากที่ผู้อ่านจะไม่ติดตามใจติดตาม ฉะนั้นนวนิยายจึงมีความผูกพันกับสังคมด้วยโลกทัศน์ของผู้เขียนที่มีต่อสังคมนั่นเอง

ดังนั้นนวนิยายจึงอาจเป็นการสะท้อนสังคมในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง วิภา กงกะนันท์ (2533 : 77) กล่าวว่า

เราจะพบนักเขียนบันทึกคดีร้ายแค้นสมัยใหม่ โดยเฉพาะนักเขียนเรื่องสั้นและนวนิยายมักจะนำวัตถุดิบมาจากสังคมและวัฒนธรรมอย่างจริงจังอีกด้วยนอกเหนือจากที่ได้มาโดยไม่ได้ตั้งใจ อันเป็นผลของอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อนักเขียน

ในปัจจุบันมีนวนิยายที่หยิบยกปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมได้แก่ ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกขณะตามสภาพสังคมปัจจุบันที่ตึงเครียด อันเนื่องมาจากสภาวะที่มุ่งเน้นพัฒนาความเติบโตทางเศรษฐกิจมากเกินไป จึงก่อให้เกิดความแตกต่างทั้งทางด้านฐานะและรายได้ ครอบครัวต่าง ๆ ในสังคมเมืองต้องดิ้นรน แกร่งแย่งกันทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวของตนเองและจากสภาพเศรษฐกิจที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วโดยมิได้มีการพัฒนาทางด้านสังคมควบคู่กันไปด้วย ย่อมส่งผลให้สภาพจิตใจและสภาพแวดล้อมทางสังคมเสื่อมลง ปัญหาต่าง ๆ ตามมาเช่น การทอดทิ้งเด็กส่งผลให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาการทารุณกรรมเด็ก ปัญหาการล่วงเกินทางเพศและปัญหาโสเภณีเด็ก ฯลฯ ซึ่งผลกระทบที่ได้รับเป็นผลร้ายใหญ่หลวงทั้งต่อตัวเด็ก เองและสังคมดังที่ พยอม อึ้งคตานุวัฒน์ (2528: 24) ได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวมาจากความเชื่อของบิดามารดาที่ว่าในสังคมไทยดั้งเดิมถือว่าบุตรเปรียบเสมือนทรัพย์สิน หรือกรรมสิทธิ์ของบิดามารดา ดังนั้นหากบิดามารดาจะลงโทษบุตรถึงขั้นเพียนตีอย่างรุนแรงโหดร้ายเพียงไร บุตรก็ไม่มีสิทธิ์ต่อต้านหรือไปเรียกร้องสิทธิใด ๆ ได้

นอกจากนี้ปัญหาการการละเมิดสิทธิเด็กเกิดขึ้นเพราะสังคมไทยส่วนหนึ่งยังขาดความตระหนักว่าเด็กและเยาวชนก็มีฐานะเป็นมนุษย์ ย่อมมีสิทธิในชีวิตของตนเองมิใช่เป็นที่รองรับอารมณ์ของผู้ใหญ่ ดังนั้นด้วยความเขี้ยวว้ายทำให้พวกเขาไม่มีโอกาสที่จะเรียกร้องขอความยุติธรรมหรือสิทธิในความเป็นมนุษย์ของเขาเอง

ในปัจจุบันมีนวนิยายที่เสนอให้เห็นถึงปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาแรงงานเด็ก ใช้เด็กทำงานเยี่ยงทาส มีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ เจ็บป่วยก็ไม่มีใครดูแลกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้าไปช่วยเหลือเด็กก็เสียชีวิตไปแล้ว ปัญหาโสเภณีเด็ก เมื่อครอบครัวมีความคิดว่าการขายลูกสาวให้เป็นโสเภณีจะทำให้ครอบครัวของตนมีฐานะทัดเทียมเพื่อนบ้าน โดยมีได้ค่านึงว่าจะกระทบกระเทือนจิตใจของผู้ที่เป็นลูกอย่างไรบ้าง คิดแต่เพียงว่าเงินเท่านั้นที่จะทำให้มีความสุข เป็นต้น

เท่าที่ผ่านมายังไม่มีงานวิจัยใดที่กล่าวถึงปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทยโดยตรงมาก่อน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาโดยละเอียดถึงการสะท้อนปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยาย ทักษะของผู้เขียนต่อปัญหาสิทธิเด็ก ตลอดจนการเสนอแนวทางแก้ปัญหาลิทธิเด็กไว้ในนวนิยาย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาสิทธิเด็กที่ปรากฏในนวนิยายไทย
2. เพื่อศึกษาทักษะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็ก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้เห็นปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายที่สะท้อนภาพสังคมไทยและเข้าใจทัศนะของผู้เขียนนวนิยายในการเสนอปัญหาสิทธิเด็ก รวมทั้งบทบาทของนวนิยายที่มีต่อสังคมด้านปัญหาสิทธิเด็ก

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

ในการเลือกนวนิยายมาศึกษาในงานวิจัยนี้มีหลักเกณฑ์ว่า นวนิยายที่นำมาศึกษาจะต้องมีตัวละครเอกหรือตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องเป็นเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี และประสบปัญหาด้านสิทธิเด็กด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงคัดเลือกนวนิยายที่นำมาวิจัย จำนวน 14 เรื่อง ดังนี้

1. คาวน้ำค้าง	ของ	กฤษณา อโศกสิน
2. เหลี่ยมมกุลาบ	ของ	กฤษณา อโศกสิน
3. ดอกโศก	ของ	ช. อักษราพันธุ์
4. ดาวพระศุกร	ของ	ช. อักษราพันธุ์
5. เพื่อนรัก	ของ	จุลลดา ภักดีภูมิินทร์
6. ดาวแด้มดิน	ของ	โบทัน
7. พิมพิลาป	ของ	โบทัน
8. ไร่ค่อม	ของ	มาลา คำจันทร์
9. หงส์ดำ	ของ	แมน สุปีติ
10. บ้านของพุ่มนี้	ของ	ว. วินิจฉัยกุล
11. ตุ๊กตา	ของ	วณิช จรุงกิจอนันต์
12. เด็กชายจากดาวอื่น	ของ	วาวแพร
13. ข้าวนอกนา	ของ	สีฟ้า
14. ลานนกจาก	ของ	โสภาค สุวรรณ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหาสิทธิเด็ก หมายถึง สภาวะที่เด็กได้รับความอยุติธรรมด้านต่างๆ หรือการถูกบังคับให้กระทำการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจโดยไม่เป็นไปตามสิทธิที่ควรจะได้รับในฐานะที่เป็นมนุษย์

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก
2. วิเคราะห์ปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทย อาทิ
 - 2.1 ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก
 - 2.2 ปัญหาโสเภณีเด็ก
 - 2.3 ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก
 - 2.4 ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก
 - 2.5 ปัญหาการข่มขืนเด็ก
 ฯลฯ
3. วิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็ก อาทิ
 - 3.1 ทัศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
 - 3.2 ทัศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็ก
 - 3.3 ทัศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก
 - 3.4 ทัศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็ก
 - 3.5 ทัศนะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็ก
 ฯลฯ
4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก

เมื่อกล่าวถึงสิทธิเด็กคนทั่วไปมักจะนึกถึงสิทธิของผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นส่วนใหญ่ และมักจะคิดว่า เด็กก็คือผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ไม่ใช่บุคคลที่มีสิทธิมีเสียงอะไร ถ้าจะให้ความช่วยเหลือพิจารณา หรือคิดถึงปัญหาของเด็กจะพิจารณาจากแง่ของความเมตตาสงสารมากกว่าในแง่ของสิทธิเด็ก วิชา มหาคุณ และ วัชรินทร์ ปิยะกุลวิบูลย์กุล (2533 : 54) กล่าวว่า

สิทธิเด็กเป็นสิทธิสากล (Universal Right) เป็นสิทธิที่จะต้องได้รับการรับรอง และคุ้มครองโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ และจากการที่เด็กประสบปัญหาต่าง ๆ ของการระหว่างประเทศจึงได้พยายามกำหนดข้อพึงปฏิบัติและกติการะหว่างประเทศที่รับรอง และส่งเสริมสิทธิของเด็กขึ้น ให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ยึดถือปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ สถานภาพของเด็กในประเทศนั้น ๆ ดีขึ้น

ดังจะเห็นได้จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนของสหประชาชาตินั้น มีสาระที่น่าสนใจ สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย (2530 : 1-2) ในปฏิญญาดังกล่าวมีสาระดังต่อไปนี้

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนของสหประชาชาติ ซึ่งได้ประกาศไว้เพื่อเป็น หลักประกันสวัสดิภาพของเด็กและเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องจัดให้มีขึ้นอย่างครบถ้วน สมบูรณ์นั้นมีดังนี้

ข้อ 1. เด็กและเยาวชนพึงได้รับสิทธิเท่าเทียมกันโดยปราศจากการแบ่งแยกหรือ กีดกันไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ในเรื่องเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา และศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สินกำเนิดหรือสถานะอื่น ๆ ไม่ว่าจะของเด็กหรือของครอบครัว ก็ตาม

ข้อ 2. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองเป็นพิเศษ อันจะช่วยให้เด็ก สามารถพัฒนาทั้งทางกาย ทางสมอง และจิตใจเพื่อให้ร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน

ข้อ 3. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้มีชื่อและมีสัญชาติแต่กำเนิด

ข้อ 4. เด็กและเยาวชนพึงได้รับความมั่นคงทางสังคม และเติบโตอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ทั้งแม่และเด็กควรได้รับการดูแลและคุ้มครองเป็นพิเศษทั้งเมื่ออยู่ในครรภ์และภายหลังเมื่อ คลอดแล้ว โดยได้รับสิทธิในเรื่องที่อยู่อาศัย ได้รับอาหาร ได้รับการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ และโดย เฉพาะเด็ก ๆ ให้ได้รับการเล่นรื่นเริงเพลิดเพลินด้วย

ข้อ 5. เด็กและเยาวชนที่พิการทั้งทางร่างกาย สมองและจิตใจ มีสิทธิที่จะได้รับการ รักษาพิเศษ หมายถึงการดูแลรักษา และการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะของเด็กโดยเฉพาะ

ข้อ 6. เด็กและเยาวชนพึงได้รับความรักและความเข้าใจอันจะช่วยในการพัฒนาบุคลิก ของตน โดยเติบโตอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของบิดามารดาของเด็กเอง และในทุกกรณีเด็กจะ ต้องได้อยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่น ปลอดภัยและไม่พลัดพรากจากแม่ ในกรณีที่เด็กไม่มีครอบครัว หรือมาจากครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมากก็จะได้รับการช่วยเหลือ เป็นพิเศษจากรัฐหรือองค์การต่าง ๆ

ข้อ 7. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาซึ่งรัฐควรจัดให้เปล่าอย่างน้อย ในชั้นประถมศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมโดยทั่วไป และให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิก ผู้ยังประโยชน์ต่อสังคมคนหนึ่ง การศึกษานี้คลุมไปถึงการแนะแนวทางชีวิตซึ่งมีบิดามารดาเป็น

ผู้รับผิดชอบก่อนบุคคลอื่น ๆ เด็กจะต้องมีโอกาสได้รับความสนุกเพลิดเพลินจากการเล่นและ
รื่นเริงพร้อมกันไปด้วย

ข้อ 8. เด็กและเยาวชนจะเป็นบุคคลแรกที่ได้รับการคุ้มครองและสงเคราะห์ในทุกกรณี

ข้อ 9. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง พ้นจากความ
โหดร้ายทารุณและการถูกข่มเหงรังแกทุกชนิด เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้าไม่ว่าในรูปใด จะต้อง
ไม่มีการรับเด็กเข้าทำงานก่อนวัยอันสมควร ไม่มีการกระทำให้ใด ๆ อันจะเป็นการชักจูงหรืออนุญาต
เด็กให้จำเป็นต้องรับจ้างทำงานซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็กหรือเป็นเหตุให้การพัฒนา
ทางกายทางสมองและทางจิตใจ ของเด็กต้องเสื่อมถอยลง

ข้อ 10. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการกระทำที่แสดงถึงการ
กีดกันแบ่งแยกไม่ว่าทางเชื้อชาติ ศาสนาหรือในรูปใด ๆ เด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้น
มาในภาวะแห่งจิตที่เต็มไปด้วยความซื่อสัตย์และมีการผ่อนหนักผ่อนเบา มิตรภาพระหว่าง
ชนชาติต่าง ๆ สันติภาพและภราดรภาพสากล และด้วยการสำนึกเต็มที่ว่าพลละกำลังและความ
สามารถพิเศษในตัวเขาควรจักอุทิศเพื่อรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

คมวิทย์ แดงไชยวัฒน์ (2529 : 110 - 111) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาทาง
กฎหมายในการใช้แรงงานเด็ก” ในส่วนที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของพ่อแม่ในการเข้ามาทำงาน
พบว่าพ่อแม่ส่วนใหญ่รับรู้และอนุญาตให้เด็กเข้ามาทำงาน เนื่องจากครอบครัวของเด็กเหล่านี้
ประสบกับปัญหายากจน ไม่สามารถรับภาระสมาชิกในครอบครัวได้ จึงนิยมให้เด็กเข้ามาทำงาน
เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว

จริญา นิตยสุวรรณ (2537 : 10 - 13) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนะของนักวิชา
การต่อปัญหาการทารุณกรรมเด็กในสังคมไทย” ได้จำแนกแนวความคิดในการปฏิบัติต่อเด็กนับ
แต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ได้ 3 แนวคิด คือ

1. แนวคิดที่ถือว่า “เด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่
2. แนวคิดที่ถือว่า “เด็กเป็นสมบัติของรัฐหรือสังคม”
3. แนวคิดที่ถือว่า “รัฐหรือสังคมและพ่อแม่ร่วมกันเป็นเจ้าของเด็ก”

1. แนวคิดที่ถือว่า “เด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่”

แนวคิดนี้ถือเป็นสิ่งที่ฝังลึกอยู่ในสังคมแทบทุกแห่งตั้งแต่ดั้งเดิมกระทั่งถึงปัจจุบัน
โดยแนวคิดนี้เกิดจากความคิดที่ถือว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุด พ่อแม่มีสิทธิ
อำนาจเด็ดขาดเหนือลูก จะเลี้ยงดูอบรมหรือลงโทษถึงขั้นสังหารชีวิตก็สามารถทำได้ รัฐหรือ
สังคมภายนอกไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวแทรกแซง

แนวคิดนี้มีอิทธิพลสูงมากในการปฏิบัติต่อเด็กในสมัยโรมัน เพราะในสมัยโรมัน
ความเข้มแข็งของรัฐมาจากพื้นฐานของครอบครัวที่สามารถเลี้ยงดูเด็กให้เข้มแข็ง กล้าหาญ
สามารถเป็นกำลังที่จะนำอำนาจและชัยชนะมาสู่อาณาจักรโรมันได้ ดังนั้นอำนาจหน้าที่ภายใน

ครอบครัวจึงมีอยู่สูงมาก ที่สำคัญกฎหมายโรมันได้ให้สิทธิผู้ชายที่หย่าร้างชีวิตหรือความตายให้แก่ภรรยาและบุตรของตนเช่นเดียวกับทาส

2. แนวคิดที่ถือว่า “เด็กเป็นสมบัติของรัฐหรือสังคม”

อริสโตเติลให้ความคิดว่าส่วนใหญ่ย่อมสำคัญกว่าส่วนน้อย ซึ่งเป็นรากฐานของความคิดเรื่องรัฐที่ว่า รัฐเป็นส่วนใหญ่ ปัจเจกชนเป็นส่วนน้อยที่ดำรงอยู่ รัฐมีความสำคัญกว่าปัจเจกชน ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดที่ปฏิบัติต่อด็กในฐานะที่เป็น “สมบัติของรัฐหรือสังคม” พ่อแม่มีสิทธิอำนาจในตัวเด็กน้อยกว่ารัฐ หรือไม่มีอำนาจเหนือเด็กเลย เป็นหน้าที่ของสังคมหรือรัฐต้องอบรมดูแลเด็กให้เป็นพลเมืองที่รัฐปรารถนา แนวคิดนี้เห็นได้ชัดในยุคกรีกที่รัฐสปาร์ตา ที่รัฐมีอำนาจนำเด็กไปอบรมเลี้ยงดูให้แข็งแกร่งเพื่อพร้อมที่จะเติบโตเป็นนักรบของรัฐ เด็กที่อ่อนแอจะถูกกำจัดทิ้งไป ในสังคมคอมมูนของสาธารณรัฐประชาชนจีน สมัยปฏิวัติวัฒนธรรมเด็ก ๆ จะถูกนำไปเลี้ยงดูอบรมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่เล็ก ในขณะที่พ่อแม่จะมีหน้าที่ทำงานส่งผลผลิตให้กับรัฐไม่มีสิทธิเหนือเด็ก เด็กจะได้รับการอบรมปลูกฝังให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่ยึดมั่นกับลัทธิมาร์กซ์-เลนิน และลัทธิเหมาเจอตุงทุกคนต้องอดทนและเสียสละเพื่อมวลชน แนวคิดเด็กเป็นสมบัติของรัฐนี้ ปรากฏเห็นชัดเจนตามประเทศสังคมนิยมเพื่อสืบทอดแนวคิดของรัฐแบบสังคมนิยมเอาไว้

3. แนวคิดที่ถือว่า “รัฐหรือสังคมและพ่อแม่ร่วมกันเป็นเจ้าของเด็ก”

แนวคิดนี้มองเด็กในฐานะที่มีสิทธิอำนาจและคุณค่าเป็นมนุษย์เท่าเทียมบุคคลทั่วไป ดังนั้นแม้เด็กจะอยู่ในครอบครัวใด เด็กก็มีสิทธิส่วนบุคคลอยู่ในตัวด้วย สังคมหรือรัฐมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของเด็กเช่นเดียวกับพ่อแม่ หรือบุคคลที่มีความเหมาะสมในการดูแลเด็ก (ในกรณีพ่อแม่บุพการี พ่อแม่อุปการะ หรือครอบครัวทดแทน) ตราบเท่าที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกวิธี ไม่เป็นที่เสื่อมเสียสวัสดิภาพทุกประการ และไม่ขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก แต่เมื่อใดที่พ่อแม่บกพร่องหรือมีเหตุอันใดที่กระทำหน้าที่นี้ไม่ได้ รัฐชุมชนหรือองค์การเอกชนต้องเข้าเป็นธุระช่วยเหลือแก้ไขโดยวิธีการที่เหมาะสม

แนวคิดที่มองเด็กในฐานะที่มีสิทธิอำนาจและคุณค่าในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับผู้ใหญ่นั้นได้รับการยอมรับขึ้นอย่างเต็มที่ในสมัยปัจจุบัน คือ ศตวรรษที่ 20 เป็นแนวคิดมนุษยนิยมที่ได้รับการยอมรับกันมากจนสหประชาชาติได้ประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเยาวชน” และปี พ.ศ. 2502 ประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเยาวชน” และปี พ.ศ. 2532 องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้ประกาศใช้ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก” ที่แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนว่าเด็กจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองจากภัยต่างๆ ไม่ว่ากรณีใด

จากแนวคิดทั้งสามจะเห็นว่าสังคมปัจจุบันมีแนวคิดเหล่านี้ผสมผสานกันอยู่ และแต่ละสังคมจะมีความโน้มเอียงไปในแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งเสมอ สำหรับสังคมไทยนั้นแนวคิดกระแส

หลัก (Mainstream) ในการปฏิบัติต่อเด็กก็คือแนวคิด “เด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่” ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนเมื่อถึงรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการปกครอง ทำให้อำนาจรัฐในสมัยนั้นเข้มแข็งและเริ่มพัฒนาเข้าสู่รูปแบบรัฐสมัยใหม่ (Modern State) รัฐในสมัยนี้จึงเริ่มเข้าแทรกแซงอำนาจของสถาบันครอบครัวที่มีเหนือเด็ก แม้ว่าแนวคิดที่ว่าเด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่ก็ยังคงเป็นแนวคิดหลักของสังคมไทยสมัยนั้นอยู่ แนวคิดเด็กเป็นสมบัติของรัฐหรือสังคมได้มีบทบาทมากขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2478 ที่มีพระราชบัญญัติประถมศึกษาเป็นการที่รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับแก่เด็กเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ของรัฐให้กับเด็ก ส่วนแนวคิด “รัฐหรือสังคมและพ่อแม่ร่วมกันเป็นเจ้าของเด็ก” เพิ่งเกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งได้รับอิทธิพลของแนวคิดนี้จากการอยู่ร่วมในประชาคมโลก และได้เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ อย่างไรก็ตามแนวคิดที่สามนี้เป็นที่รู้จักและยอมรับกันในวงแคบเฉพาะนักวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับปัญหาการทารุณกรรมเด็กเท่านั้น ยังไม่เป็นที่แพร่กระจายออกไปสู่ประชาชนโดยทั่วไปเท่าใดนัก ที่สำคัญเพราะแนวคิดหลักในการปฏิบัติต่อเด็กที่ถือว่าเด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่ยังคงฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยทำให้เมื่อเกิดการทารุณกรรมเด็กขึ้นในครอบครัว บุคคลภายนอกจึงไม่เข้าไปสอดแทรกด้วย เจ้าหน้าที่ก็เพียงเรียกพ่อแม่ไปตักเตือนเท่านั้น ส่งผลให้เกิดการทารุณกรรมซ้ำอีก และเพราะแนวคิดที่เห็นเด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่นี้เองที่ส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กจากการถูกทารุณกรรมในสังคมไทยเป็นอย่างมาก

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม

นวนิยายกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างมากโดยปกตินวนิยายมักจะอยู่ใต้อิทธิพลของสังคม ดังนั้นจึงต้องทำหน้าที่ตีแผ่และสะท้อนให้เห็นสภาพทางสังคมด้วย วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531 : 96) กล่าวว่า

กวีถึงจะคนเดียวก็เปรียบเหมือนสามคน คือ นอกจากเป็นนักประพันธ์ช่างแต่งหนังสือแล้ว ยังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นสมัยนั้นและเป็นพลเมืองอีกด้วย เนื่องจากเหตุนี้นอกจากจะต้องสังวรในอาชีพประพันธ์ของตนในฐานะที่เป็นกวีแล้วในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของคนสมัยนั้น ก็ย่อมจะทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสียกับเหตุการณ์ที่ตนเห็นตำตาประจักษ์อยู่แก่ใจหาได้ไม่ และในฐานะที่เป็นพลเมืองอีกเล่า ก็จำต้องใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมืองความเคลื่อนไหวของประเทศชาติตลอดจนของชั้นและอาชีพที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งอีกด้วย

เจตนา นาควัชระ (2514 : 15) กล่าวว่า

วรรณคดีชี้ให้เห็นถึงสังคมทั้งในส่วนกว้างและส่วนลึก วรรณคดีแสดงให้เห็นถึงชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ และในขณะเดียวกันก็สามารถที่จะสกัดเอาแก่นแท้ของสังคมนั้นออกมาให้เห็นได้ นักประพันธ์ที่ดีก็คือนักประพันธ์ที่พยายามเสาะหาลักษณะและความหมายที่แท้จริงของสังคมของตน แล้วนำมาแสดงออกในวิธีการที่ชี้ให้เห็นว่าเขามีความสนใจและรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ๆ อย่างแท้จริงงานประพันธ์แบบนี้จึงมิใช่แต่เพียงเป็นเรื่องบันเทิงเริงรมย์แต่เป็นสิ่งที่กระตุ้นปัญหาความนึกคิดให้แก่ผู้อ่านมีคุณค่าในทางการศึกษา

ชลธิรา สัตยารัตนา (2522 : 78) กล่าวว่า

นวนิยายกับสังคมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อาศัยซึ่งกันและกันและมีอิทธิพลต่อกันและกัน...นวนิยายจัดเป็นแหล่งที่ประมวลเอาลักษณะทางสังคมในแง่ต่าง ๆ ไว้ได้เป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่านวนิยายอาจจะเป็นเรื่องราวที่ผูกขึ้นมาเองตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่ง แต่สังคมที่ผู้แต่งมีชีวิตอยู่ในขณะนั้นย่อมมีส่วนทำให้ผู้แต่งถ่ายทอดสภาพสังคมนั้น ๆ ลงไปในเรื่องที่ตนแต่งขึ้น ทั้งโดยไม่รู้สึกรู้สิดำเนินและความตั้งใจ

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518 : 43) กล่าวว่า

คุณค่าของนวนิยายทั่วไปก็คือการให้ประสบการณ์เทียมคนเราทั่ว ๆ ไปไปน้อยคนนักจะมีประสบการณ์โดยตรงอย่างกว้างขวางและมากประเภทประสบการณ์ของเรามักซ้ำและแคบยังมีชีวิตราบรื่นเท่าใดประสบการณ์ยิ่งน้อย ประสบการณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญในชีวิตของสังคมคนที่รู้จักอ่านนวนิยายย่อมมีประสบการณ์เทียมได้ผ่านอารมณ์ต่าง ๆ จึงมีความรู้เรื่องชีวิตดีกว่าคนที่ไม่ได้อ่านนอกจากประสบการณ์แล้ว นวนิยายยังให้ความรู้ทางด้านภาษาคติสอนใจและเป็นทางทำให้ผู้อ่านเข้าใจวัฒนธรรมของคน เข้าใจธรรมะในศาสนาของคนได้ทราบถึงชนบประเพณีบางอย่างและเข้าใจจิตใจของมนุษย์ดีขึ้นด้วย

ตรีศิลป์ บุญขจร (2523 : 6) ได้แบ่งความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม โดยผู้เขียนอาจสอดแทรกประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยตนไว้ ภาพที่สะท้อนนั้นอาจเป็นภาพจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นภาพจำลองในสังคมอุดมคติของผู้เขียนก็ได้

2. สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อผู้เขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและการเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่กำหนดโลกทัศน์และชีวทัศน์ของนักเขียน

นอกจากนั้นปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจก็อาจจะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมได้อีกประการหนึ่งการเมืองอาจมีส่วนกำหนดขอบเขตเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของนักเขียน ส่วนเศรษฐกิจก็อาจเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความจำเป็นด้านรายได้ของผู้เขียน ผู้เขียนอาจต้องเขียนเรื่องตามที่คุณผู้อ่านนิยมก็ได้

3. วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม มี 2 ลักษณะ คือ อิทธิพลภายนอก เช่น การแต่งกายหรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม และอิทธิพลภายใน คืออิทธิพลด้านความคิดและค่านิยมโดยผู้อ่านอาจยึดถือแบบอย่างจากวรรณกรรมมาปฏิบัติได้

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าทัศนะของผู้เขียนที่สะท้อนอยู่ในนวนิยายย่อมมีความสำคัญและสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงในสังคมนั้น ๆ เสมอ หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าสภาพความเป็นจริงในสังคมนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแนวคิดในนวนิยายของผู้เขียนนั่นเอง

บทที่ 2

ปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทย

ด้วยเหตุที่ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศให้รัฐทั้งหลายที่ร่วมกันลงมติรับรอง จะต้องปฏิบัติตามปฏิญญาดังกล่าว สหประชาชาติโดยเฉพาะองค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติได้เพียรพยายามร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้นเพื่อให้มีบังคับใช้แก่รัฐที่ให้การรับรองอย่างจริงจัง อนุสัญญาดังกล่าวร่างเสร็จในปี พ.ศ. 2532 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 ปัจจุบันได้มีประเทศต่าง ๆ ให้การรับรองแล้วกว่า 120 ประเทศ ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยที่เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2535 เป็นต้นมาอนุสัญญาลับนี้มีอยู่ 54 มาตรามีสาระสำคัญที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเด็ก 4 ประการคือ

1. สิทธิในการอยู่รอด เป็นสิทธิขั้นมูลฐานในอันที่จะมีชีวิตรอดอยู่เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าต่อไป โดยได้รับอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอมีบ้านอยู่อาศัยและได้รับการสาธารณสุข
2. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากกระทำทารุณกรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ รวมทั้งสิทธิในครอบครัว สิทธิที่จะมีชื่อและสัญชาติของตนเอง สิทธิที่จะได้รับความยุติธรรมจากรัฐในกรณีถูกกล่าวหาและพิจารณาคดี
3. สิทธิในการพัฒนา เป็นสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนในด้านการศึกษ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การเล่น การสันทนาการ กิจกรรมต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมสิทธิที่จะคิด พัฒนาสติปัญญาและนับถือศาสนา
4. สิทธิในการมีส่วนร่วม เป็นสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงชีวิตของตนเอง รวมทั้งโอกาสที่จะร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมและมีส่วนร่วมตัดสินใจในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ทุกวันนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้ง ปัญหาเด็กถูกกระทำทารุณกรรม ปัญหาการนำเด็กมาใช้แรงงาน ปัญหาการนำเด็กมาค้าประเวณี ตลอดจนปัญหาการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็กรัฐบาลควรตระหนักถึงความสำคัญและความร้ายแรงของปัญหาดังกล่าว และหาทางป้องกันแก้ไข โดยร่วมมือกันทั้งภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อให้ปัญหานี้หมดสิ้นไป

ในการศึกษาปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายผู้วิจัยได้นำ ปัญหาสิทธิเด็กข้างต้นมากล่าวถึงในนวนิยายโดยให้ตัวละครต่าง ๆ เป็นตัวแทนสะท้อนภาพสู่ผู้อ่าน นวนิยายที่สะท้อนปัญหาเด็กถูกละเมิดสิทธิที่นำมาวิเคราะห์มี 14 เรื่องด้วยกันโดยพิจารณาจากเนื้อเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่องที่

ผู้แต่งแต่ละคนได้สะท้อนปัญหาไว้อย่างต่างกัน ซึ่งปัญหาที่สะท้อนจากนวนิยายทำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของปัญหาสิทธิเด็กมากขึ้นและจะได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็กมิให้ตกเป็นเหยื่อการกระทำของบุคคลที่เห็นแก่ได้หรือผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์จากเด็กให้ค่อย ๆ หดไปจากสังคมไทย

จากการศึกษาปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายจำนวน 14 เรื่อง พบว่าตัวละครเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิมีจำนวนทั้งสิ้น 14 ตัว คือ

1. “ปูนหอม”	จากเรื่อง	ควาน้ำค้าง
2. “ครรไล”	จากเรื่อง	เหลื่อมกุหลาบ
3. “ดอกโศก”	จากเรื่อง	ดอกโศก
4. “ดาวพระศุกร์”	จากเรื่อง	ดาวพระศุกร์
5. “หมวย”	จากเรื่อง	เพื่อนรัก
6. “นุช”	จากเรื่อง	ดาวแต้มดิน
7. “พิมพรรณ”	จากเรื่อง	พิมพิลาป
8. “ค่อม”	จากเรื่อง	ไอ้ค่อม
9. “ปัทม”	จากเรื่อง	หงส์ดำ
10. “นิลยา”	จากเรื่อง	บ้านของพุ่มนี้
11. “บุญช่วย”	จากเรื่อง	ตุ๊กตา
12. “ปาน”	จากเรื่อง	เด็กชายจากดาวอื่น
13. “ดำ”	จากเรื่อง	ข้าวนอกนา
14. “อ่อน”	จากเรื่อง	ลานนกจาก

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปูนหอม เป็นบุตรสาวคนเดียวของข้าราชการฐานะปานกลาง ครอบครัวของปูนหอมเป็นครอบครัวที่อบอุ่นเพราะได้รับความรักและความดูแลอย่างดีจากสุธาและนันทนาผู้เป็นบิดามารดา รวมทั้งยาย ซึ่งเลี้ยงดูปูนหอมขณะที่สุธาและนันทนาไปทำงาน ปูนหอมเข้าเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้าน โดยมีสุธาและนันทนาไปส่งและมารับกลับบ้าน จนกระทั่งปูนหอมอายุ 8 ขวบ พ่อที่จะกลับบ้านเองได้แล้วยายจึงไปรับจ้างเป็นบางวัน วันหนึ่งขณะที่ยืนรอรถเมล์ปูนหอมได้พบกับชายแปลกหน้าทำทางใจดีมาตีสนิทและชวนปูนหอมไปกินขนมที่บ้านด้วยความที่เป็นเด็กปูนหอมจึงไว้วางใจและตามไป ชายแปลกหน้าชวนปูนหอมแล้วพากลับมาส่งที่ป้ายรถเมล์และห้ามไม่ให้ปูนหอมเล่าเรื่องนี้ให้ใครทราบ ต่อมาเพื่อนของปูนหอมได้ถูกชายแปลกหน้าคนเดิมล่อลวงไปชวนแล้วฆ่าตาย เหตุการณ์พิวพันมีการสอบสวนคดีเกิดขึ้นด้วยความกลัวทำให้ปูนหอมต้องเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเองให้ครูใหญ่และนันทนามารดาของเธอทราบพร้อมทั้งพาไปที่บ้านของชายแปลกหน้าคนนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงสามารถจับตัวผู้ต้องหาตามดำเนินคดีได้

ปูนหอมอายุ 12 ขวบ เหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นกับปูนหอมอีกครั้ง เมื่อปูนหอมถูกน้องชายของเพื่อนนั้นหนาผู้เป็นมารดาล่อลวงไปข่มขืนแล้วหนีหายไป แม่ว่านนั้นหนาและยายจะรู้เรื่องแต่ก็ไม่สามารถดำเนินการอย่างไรได้ มารดาได้แต่ปลอบใจและปล่อยให้เรื่องราวผ่านไปและไม่ได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้สุธาผู้เป็นบิดาของปูนหอมทราบ ผลการเรียนของปูนหอมอ่อนลงนั้นหนาจึงให้ปูนหอมไปเรียนกวดวิชาที่โรงเรียนเปิดใหม่ของเพื่อนบ้านในละแวกนั้นด้วยความไว้วางใจ ปูนหอมกลับถูกครูเจ้าของโรงเรียนกวดวิชาข่มขืนและเช่นเคยเหตุการณ์รุนแรงในชีวิตที่เกิดขึ้นครั้งนี้กับปูนหอม นั้นหนาและยายก็ไม่สามารถทำอะไรได้อีก สุธาก็ยังไม่มีโอกาสรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับปูนหอมบุตรสาวของตนดังเช่นเคย

เมื่อปูนหอมเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปูนหอมได้รับเลือกให้เป็นดรัมเมเยอร์ของโรงเรียนมีพี่ชายของเพื่อนสนิทมาติดพัน แต่ปูนหอมเริ่มมีความรู้สึกเย็นชาเมื่อถูกกลั่นแกล้ง ปูนหอม ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองทำให้ชายหนุ่มที่มาติดพันคิดว่าปูนหอมเป็นโรคประสาทจึงตีจากไป ปูนหอมได้มีโอกาสรู้จักและสนิทสนมกับยศชายหนุ่มลูกกำพร้าที่มาอาศัยอยู่ในบ้าน ยศสอนพิเศษให้ปูนหอมจนกระทั่งปูนหอมสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ จากความใกล้ชิดทำให้ปูนหอมรู้สึกอบอุ่นและรักยศปูนหอมเล่าเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมาให้ยศทราบ แต่ปฏิกิริยาที่ยศแสดงให้ปูนหอมเห็นกลับทำให้ปูนหอมรู้สึกผิดหวัง เธอจึงแสดงอาการเพื่อเรียกร้องความสนใจ สุธาและนั้นหนาต้องพาปูนหอมไปรักษาและให้อยู่ในความดูแลของจิตแพทย์

ครรไล เด็กหญิงชาวเหนือที่มีใบหน้าสวยและผิวพรรณดี แต่พ่อแม่มีฐานะยากจน เมื่อครรไลอายุ 7 ขวบ พ่อแม่จึงขายให้บุญเรือนแม่ค้าลูกสาม ฐานะดี อาชีพขายพลอยในราคาเพียง 5,000 บาทเท่านั้น บุญเรือนให้ครรไลเรียนหนังสือชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม นางพยายามเกลี้ยกล่อมให้ครรไลเห็นดีเห็นงามกับการที่จะหาผู้ชายฐานะมั่นคงไว้เป็นสามี เพราะบุญเรือนต้องการผลประโยชน์จากผู้ชายเหล่านั้น แต่ครรไลไม่เห็นด้วยเธอไม่ต้องการถูกประนามว่าหญิงชาวเหนือชอบขายตัวจึงถูกบุญเรือนใช้คำพูดที่รุนแรงดุด่าแต่บุญเรือนไม่ละความพยายาม เมื่อครรไลอายุครบ 15 ปี นางพาครรไลออกแนะนำตัวโดยใช้การขายพลอยบังหน้ามีคนมาสนใจ ครรไลแต่นางบุญเรือนยังไม่ตกลง เพราะตีค่าครรไลถูกเกินไป บุญเรือนจึงพาครรไลเข้ากรุงเทพฯ โดยฝากไว้กับคุณหญิงนภานักสังคมสงเคราะห์ลูกค้าพลอยรายหนึ่ง โดยให้ครรไลไปเรียนวิชาอัญมณีเพิ่มเติมที่สถาบันแห่งหนึ่งเพื่อหวังจะยกระดับครรไลให้ดีขึ้นและผลประโยชน์ที่จะได้จากครรไลก็จะมากขึ้นตามลำดับ ครรไลมาอยู่กับคุณหญิงนภาในฐานะผู้ติดตามจึงทำให้เธอมีโอกาสนพบกับคนมากขึ้น มีคนมาพูดจาหวานล่อและชักชวนให้ครรไลไปพบรัฐมนตรีท่านหนึ่งที่มีอายุคราวพ่อด้วยความเชื่อเธอจึงไปพบรัฐมนตรีท่านนั้น แต่เมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนไป ครรไลไขว่คว้าหนีเอาตัวรอดมาได้และกลับไปอยู่กับบุญเรือนโดยเล่าเรื่องให้ฟังทั้งหมด นางโมโหที่ครรไลไม่ยอมเป็นเมียเก็บของรัฐมนตรีท่านนั้น บุญเรือนใช้คำพูดหวานล่อให้ครรไลสนใจ สินธพหลานเขยคุณหญิงนภา ครรไลตกลงใจทำตามที่คุณหญิงนภาบอกเพราะสินธพเป็นผู้ชายที่

สุภาพ และครรโลก็หลงรักด้วยเธอจึงพยายามทำทุกวิธีเพื่อจะได้สินธพมาเป็นของเธอ แต่สินธพ
สงสารครรโลเพราะเห็นว่าเป็นเด็กจึงพูดตักเตือนครรโลให้เลิกมีความคิดที่ไม่ดี รวมทั้งสั่งสอนให้
ครรโลเป็นคนดีดังที่ครรโลเคยตั้งใจไว้

ดอกโศก เด็กกำพร้าลูกครึ่งไทย-อเมริกัน ที่แม่นำมาทิ้งให้ยายสมใจซึ่งมีฐานะยากจน
เลี้ยงตั้งแต่เกิดโดยไม่มาเหลียวแลอีกเลย ยายสมใจให้ดอกโศกเรียนหนังสือจบเพียงชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น เพราะดอกโศกต้องช่วยหารายได้โดยขายหนังสือพิมพ์ตามสี่แยกไฟแดง
และทำงานบ้านทุกอย่าง น้ำ ๆ ของดอกโศกซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับดอกโศกแต่เป็นผู้ชาย
ทั้งหมดชอบรังแกดอกโศก ตามร่างกายของดอกโศกจะมีบาดแผลให้เห็นเสมอ ยายสมใจจะตำ
ดอกโศกด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย แต่ดอกโศกก็มีได้โต้เถียงเธอจะเก็บความน้อยใจไว้แต่เพียงผู้
เดียว นางประดับเพื่อนบ้านฐานะดีที่ยายสมใจมีความเกรงใจพยายามช่วยเหลือดอกโศกเท่าที่
โอกาสจะอำนวยโดยเรียกตัวไปที่บ้านของนางเพื่อให้ดอกโศกได้พักผ่อน เพราะดอกโศกต้อง
ทำงานตลอดเวลา แต่มีบางครั้งที่ยายสมใจอารมณ์ดีก็ใช้ถ้อยคำที่ไพเราะพูดกับดอกโศก เพราะ
ยายสมใจเคยเป็นภรรยาคนหนึ่งของพระยารัตนาภิบาลแต่เพราะความทะเลาะทแยงทำให้ยาย
และลูกสาวคือแม่ของดอกโศกต้องออกจากบ้านของพระยารัตนาภิบาลมาใช้ชีวิตอย่างลำบาก
ยายสมใจจึงต้องมาอยู่กับตาซึ่งชอบดื่มเหล้าเป็นประจำต่อมาพระยารัตนาภิบาลได้พาดอกโศกไป
อยู่กับตนโดยแลกกับเงินหนึ่งหมื่นบาทที่ยายสมใจเรียกร้อง เมื่อมาอยู่ที่บ้าน พระยารัตนาภิบาล
ได้ส่งดอกโศกให้เข้าเรียนหนังสือต่อ แต่ดอกโศกมิได้อยู่ในฐานะของหลานคนหนึ่งหล่อนเป็น
เพียงคนรับใช้เมื่อกลับมาถึงบ้านดอกโศกต้องช่วยคนใช้คนอื่น ๆ ทำงาน ดอกโศกเบื่อสภาพเช่น
นี้มากแต่หล่อนก็ต้องตอบแทนพระคุณ ดอกโศกเกือบจะเสียชีวิตเพราะการทำงานให้พระยา
รัตนาภิบาลเห็นในความคิด แต่แล้วท่านก็ต้องจากดอกโศกไป เมื่อดอกโศกอายุได้ 16 ปี ดอกโศก
มิได้รับมรดกใด ๆ ทั้งสิ้นจึงต้องกลับมาอยู่กับยายสมใจเหมือนเดิมและต้องหางานทำโดยมี
บาทหลวงอันโดนิโยช่วยเหลือ และบาทหลวงผู้นี้ทำให้ดอกโศกได้พบกับมิสซิสเบเนส เศรษฐินีชาว
อเมริกันย่ำที่แท้จริงของเธอ ย่ำดีใจมากที่พบกับทายาทคนเดียวที่เหลืออยู่ จึงทุ่มเทความรักให้
ดอกโศกพร้อมทั้งนำดอกโศกกลับไปประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ดอกโศกยังไม่พร้อมและไม่เคยชิน
กับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เธอจึงไม่สามารถทำในสิ่งที่ย่ำต้องการได้ คือให้
แต่งงานกับชาวอเมริกันด้วยกัน ดอกโศกจึงกลับมาเมืองไทยและได้พบแม่ที่แท้จริง

ดาวพระศุกร์ เป็นเด็กกำพร้าที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของศศิประภาธิดาของผู้มี
ชื่อเสียงในสังคม ดาวพระศุกร์ถูกทิ้งให้อยู่ในความดูแลของโรงพยาบาลตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่ง
อายุได้เก้าเดือน พ.ท.อาทรและมารศรีสองสามีภรรยาได้มาขอดาวพระศุกร์ไปเลี้ยงเป็นบุตร
บุญธรรม เพราะพ.ท.อาทรต้องการให้มารศรีอยู่บ้านเลี้ยงเด็กมากกว่าไปเล่นการพนัน แต่
พ.ท.อาทรก็ต้องผิดหวังเพราะมารศรียังเล่นการพนันเหมือนเช่นเคยและทิ้งดาวพระศุกร์ให้อยู่ใน

ความดูแลของคนรับใช้ ต่อมาสามีภรรยาคู่นี้มีบุตรสาวเป็นของตนเองจึงไม่ได้ให้ความรักและความสนใจแก่ดาวพระศุภรอีกเลย เมื่อดาวพระศุภรโตขึ้นต้องทำงานบ้านรวมทั้งดูแลน้อง ๆ เมื่อน้องร้องไห้เธอจะต้องถูกทำโทษหรือหากทำงานไม่ได้ตั้งใจดาวพระศุภรจะถูกมารศรีตีหรือทุบตีอย่างทารุณ ตามร่างกายของเธอมักมีบาดแผลให้เห็นเป็นประจำ ดาวพระศุภรต้องกลักรับความทุกข์และความน้อยใจที่ได้รับจากบุคคลทั้งสอง ขณะที่ดาวพระศุภรกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่สี่เธอทราบความจริงว่าเธอเป็นเพียงบุตรบุญธรรมเท่านั้นทำให้ดาวพระศุภรอยากเจอแม่ที่แท้จริงจึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปเป็นเด็กเร่ร่อนและพยายามที่จะตามหาแม่ให้พบ ดาวพระศุภรเที่ยวเดินขอเศษเงินและเศษอาหารไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีเด็กเร่ร่อนที่โตกว่าชักชวนและสอนให้เธอเป็นนักย่องเบาขโมยของตามบ้านเศรษฐี ดาวพระศุภรจึงยึดอาชีพนี้และมาขโมยของที่บ้านศศิประภาผู้เป็นแม่ที่แท้จริงของเธอจนถูกจับได้ ศศิประภาเห็นปานแดงก็รู้ว่าดาวพระศุภรเป็นลูกของตนแต่ไม่สามารถแสดงตนได้ เพราะอายุที่เธอเคยประพฤติดิฉันในอดีต และขณะนี้เธอแต่งงานใหม่กับนายพลตรีพิรุณและมีบุตรชายที่น่ารัก 1 คนแล้ว ในที่สุดดาวพระศุภรหนีออกจากบ้านศศิประภาได้ จึงเลิกอาชีพขโมยเพราะดาวพระศุภรกลัวการถูกจับ จึงมาอยู่กับกึ่งแก้วหญิงขายบริการคนหนึ่ง กึ่งแก้วส่งสารดาวพระศุภรเพราะกลัวว่าต่อไปเมื่อดาวพระศุภรโตขึ้นอาจจะโชคร้ายมากกว่านี้เพราะความสวยของดาวพระศุภรเองอาจทำให้ต้องเดือดร้อน กึ่งแก้วจึงสอนดาวพระศุภรทางอ้อมให้สามารถเรียนรู้ชีวิต และดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดจากความโชคร้ายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า ดาวพระศุภรเป็นเด็กฉลาดเธอได้กึ่งแก้วและแขกที่มาเที่ยวหาความสำราญในบ้านหลังนี้ช่วยสอนหนังสือจนมีความรู้เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษา เมื่อกึ่งแก้วเลิกอาชีพหญิงบริการและต้องการนำดาวพระศุภรไปอยู่ด้วยแต่แม่เล่าให้กึ่งแก้วนำเงินมาให้หนึ่งแสนบาทเพื่อแลกกับอิสรภาพของดาวพระศุภร กึ่งแก้วไม่สามารถช่วยเหลือดาวพระศุภรได้ตามความตั้งใจของตน ดาวพระศุภรจึงต้องอยู่ในความดูแลของแม่เล่าต่อไป จนกระทั่งเติบโตเป็นสาวแม่เล่าบังคับให้ดาวพระศุภรขายบริการเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ทดแทนบุญคุณที่ให้อาศัยอยู่ในบ้านมานาน ต่อมาดาวพระศุภรมีโอกาสดำเนินกับภาคย์ซึ่งเป็นญาติพี่น้องของศศิประภาด้วยความรักดีของดาวพระศุภรทำให้ภาคย์หลงรักและขอแต่งงาน เมื่อเรื่องราวคลี่คลายดาวพระศุภรจึงได้พบพ่อซึ่งเป็นอัยการอยู่ต่างจังหวัดและศศิประภายอมรับว่าดาวพระศุภรเป็นลูกของตน

หมวย เป็นเด็กหญิงที่พ่อแม่ขายให้กับนางกิมจูซึ่งมีอาชีพขายของชำตั้งแต่อายุได้ประมาณ 5 ขวบ นางกิมจูมีภูมิลำเนาอยู่โคราช นางให้หมวยช่วยขายของรวมทั้งทำงานบ้านหากหมวยทำงานไม่ถูกใจนางกิมจู หมวยจะถูกลงโทษด้วยการทุบตีอย่างทารุณจนเพื่อนบ้านใกล้เคียงส่งสารหมวยแต่ก็ไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้ นางกิมจูซื้อหมวยมาเพื่อใช้ให้ทำงานหนักเหมือนทาส ถึงแม้หมวยจะได้รู้จักเพื่อนสองคนในวัยเด็กแต่หมวยก็ไม่มีโอกาสได้เล่นสนุกสนานเหมือนเด็กคนอื่น ๆ รุ่นเดียวกันเพราะหมวยต้องทำงานตลอดเวลา นางกิมจูไม่เคยปล่อยให้หมวยว่าง

เมื่อเทศกาลตรุษจีนมาถึงเป็นประเพณีของคนจีนที่จะต้องหยุดงานนางกิมจูปิดร้านทำให้หมวยมีเวลาพักผ่อน หมวยจึงตามเพื่อนชายสองคนไปเล่นนอกเมืองและขออาศัยรถจากโคราชเข้ากรุงเทพฯ โดยเด็กทั้งสามคิดว่ารถจะกลับโคราชหลังจากส่งของที่กรุงเทพฯ แล้ว แต่ปรากฏว่ารถไม่กลับเด็กทั้งสามจึงต้องเผชิญชะตากรรมในกรุงเทพฯ หมวยและเพื่อนชายทั้งสองไปอาศัยอยู่กับหญิงขายบริการที่บ้านหลังหนึ่ง หญิงขายบริการคนนี้หวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากเด็กทั้งสามเมื่อโตขึ้นโดยเฉพาะหมวยที่เป็นเด็กหญิง นางให้แม่บ้านคอยดูแลและใส่กุญแจห้องเวลากลางคืน หมวยและเพื่อนทั้งสองพยายามคิดหาหนทางหนี จนวันหนึ่งเมื่อมีโอกาสมวยและเพื่อนหนีขึ้นไปหลบอยู่ในรถที่จะนำหญิงสาวที่ถูกล่อลวงมาไปขายภาคใต้ ขณะเดินทางเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำหมวยได้รับบาดเจ็บสาหัสจนพิษบาดแผลไม่ไหวสิ้นใจที่โรงพยาบาล ส่วนเพื่อนทั้งสองได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งตัวกลับบ้านด้วยความปลอดภัย ท่ามกลางความดีใจและห่วงใยของครอบครัว แต่การเสียชีวิตของหมวย นางกิมจูกลับมีความรู้สึกเสียตายแทนที่จะให้ความสงสารและเสียใจเพราะนางคิดว่าการที่หมวยมาเสียชีวิตเร็วเกินไปยังไม่คุ้มกับเงินที่นางซื้อหมวยมาเพื่อใช้แรงงาน

นุช เด็กสาวชาวเหนือที่ถูกพ่อแม่ขายให้มาเป็นโสเภณีเพราะคนในหมู่บ้านของเธอนิยมขายลูกสาว โดยนำเงินที่ได้มาซื้อรถเครื่อง ไล่ที่นา ซ่อมแซมบ้าน หรือดื่มเหล้า เป็นต้น นุชกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เธอต้องการจะเรียนหนังสือในระดับมัธยมศึกษาเพราะครูพยายามสอนและโน้มน้าวให้เด็กในหมู่บ้านรังเกียจการเป็นโสเภณี แต่นุชไม่ได้เรียนเพราะพี่สาวมารับเข้ากรุงเทพฯ เพื่อยึดอาชีพโสเภณี แม้พี่สาวจะขอร้องแต่ก็ไม่มีใครฟัง นุชจำใจมาอยู่ที่ช่องกับพี่สาว นุชคิดหาทางหนีตลอดเวลา ในที่สุดเมื่อมีโอกาสพี่สาวพาเข้าไปในร้านเสริมสวย เจ้าของร้านสงสารเมื่อได้ฟังเรื่องของเธอก็ช่วยเหลือโดยส่งไปอยู่ร้านเสริมสวยแถวฝั่งธนบุรีเพราะกลัวแมงดาจะตามมาจับ ที่ร้านเสริมสวยนุชทำงานทุกอย่างโดยไม่ได้รับค่าแรงอีกทั้งเจ้าของร้านก็ไม่ได้อบรมวิชาชีพให้ นุชใช้ความสามารถและความจำในการสังเกตรวมทั้งฝึกทำด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามนุชต้องหาสถานที่ทำงานแห่งใหม่เพราะเจ้าของร้านคอยหาเรื่องอยู่เป็นประจำ นุชมาทำงานที่ร้านเสริมสวยแห่งใหม่ได้รับค่าแรงและได้เรียนวิชาแต่งหน้า ทำผม เมื่อมีเวลว่างนุชขออนุญาตเจ้าของร้านไปเรียนการศึกษานอกระบบจนกระทั่งสอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้และสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่ง นุชเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาดีจึงมีคนชักชวนให้ประกวดนางงาม แม้จะไม่เต็มใจในการประกวดแต่นุชก็ต้องจำใจเข้าประกวดตามคำขอร้องของเจ้าของร้าน แต่นุชไม่ได้ตำแหน่งนางงามคงได้เป็นเพียงขวัญใจช่างภาพทั้ง ๆ ที่เป็นตัวเก็งเพราะคณะกรรมการได้รับทราบข่าวว่านุชเคยเป็นโสเภณีมาก่อน นุชรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะเธอเป็นผู้บริสุทธิ์ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ชายเข้ามาพัวพันและยื่นข้อเสนอต่าง ๆ ให้แก่นุชแต่นุชไม่สนใจเพราะนุชมุ่งหวังที่จะประพาดิตนเป็นคนที่ดีและใช้ชีวิตอย่างมีค่าในสังคม ต้องการยึดอาชีพช่างเสริมสวยและนุชก็ประสบความสำเร็จในชีวิต

พิมพรรณ เป็นเด็กพิการตั้งแต่เล็กเพราะเมื่อเธอเกิด แม่ไม่สบายจึงไม่สามารถเลี้ยงได้ ส่วนพ่อไปมีเมียน้อย แม่ต้องนำพิมพรรณไปฝากญาติห่าง ๆ เลี้ยง แต่ญาติผู้นี้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กจึงไม่ได้พาพิมพรรณไปฉีดยาป้องกันโรคต่าง ๆ ทำให้พิมพรรณต้องเป็นโรคโปลิโอ ต่อมาแม่ตายพ่อจึงเกลียดพิมพรรณมากเพราะถูกกล่าวโทษจากคนรอบข้างว่าไม่ดูแลลูกแอบไปมีความสุขกับเมียน้อย ทั้งให้พิมพรรณต้องเป็นเด็กพิการขาเสียไปข้างหนึ่ง พิมพรรณต้องใช้ไม้ค้ำช่วยพยุงเวลาเดิน และเมื่อใดที่มีผู้มาเยี่ยมเยียนบ้านพ่อจะไม่อนุญาตให้พิมพรรณออกจากห้องเพราะอายุที่มีลูกพิการ พิมพรรณต้องช่วยเหลือตัวเองตลอดเวลาแม้กระทั่งเวลาไปโรงเรียนทั้งที่พ่อต้องขับรถไปทำงาน แต่ไม่เคยขับไปส่งคงปล่อยให้พิมพรรณเดินไปโรงเรียนเองท่ามกลางความเวทนาของผู้ที่พบเห็น พิมพรรณตั้งใจเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยผลการเรียนที่ดีแต่พ่อไม่อนุญาตให้สอบเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยเพราะเห็นว่าพิการ เรียนไปก็คงไม่เกิดประโยชน์ เสียเวลาและที่สำคัญคือเสียเงิน พิมพรรณได้แต่เก็บความน้อยใจที่เธอไม่เคยได้รับการเหลียวแล หรือความรักจากพ่อ จึงเริ่มหัดเขียนกลอนและเรื่องสั้นส่งตามนิตยสารพอมีรายได้เป็นของตนเองบ้าง เมื่อพ่อทราบพิมพรรณหันมาสนใจเกี่ยวกับการประพันธ์ก็ดูถูกพูดไม่ให้กำลังใจเพราะคิดไม่ถึงว่าพิมพรรณจะทำได้ ใช้คำพูดจากถากถางว่าเป็นนักประพันธ์ไส้แห้งสักวัน แต่พิมพรรณมิได้ย่อท้อต่อคำกล่าวดูหมิ่นจากพ่อ เธอกลับมุ่งมั่นทำงานที่ตนมีใจรักต่อไปจนกระทั่งพิมพรรณสามารถลบล้างคำสบประมาทได้ พิมพรรณเริ่มเป็นนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง เรื่องที่เธอเขียนลงในนิตยสารต่าง ๆ สำนักพิมพ์ให้ความสนใจขอซื้อลิขสิทธิ์เรื่องไปรวมเล่มพิมพ์จำหน่ายทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพนักประพันธ์ เมื่อมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจึงนำเงินส่วนหนึ่งไปช่วยเหลือเด็กพิการที่ศูนย์บำบัดเด็กพิการด้วยความสงสารและเห็นใจผู้เกิดมาพิการเช่นเดียวกับเธอและคอยให้กำลังใจพวกเขาเหล่านั้นมิให้ย่อท้อและสู้ชีวิตจนกว่าจะประสบผลสำเร็จ

ค่อม เป็นเด็กชายพิการ หลังค่อม ตัวเล็ก ผิวหนังเหี่ยวย่น เมื่อแรกเกิดน่าเกลียดมาก แสงหล้าเป็นแม่ของค่อมเธอหนีตามพระเอกลิเกไปเมื่อท้องต้องกลับมาอยู่กับพ่อแม่เพราะพระเอกลิเกทอดทิ้ง แสงหล้าอับอายคนในหมู่บ้านมาก พ่อบังคับให้ไปทำแท้งเพื่อจะให้แต่งงานกับพ่อม่ายหนุ่มบ้านเดียวกัน แสงหล้าตกลงใจทำแท้งเพราะไม่ต้องการมีลูก พ่อพาแสงหล้าไปทำแท้งกับหมอเถื่อนแต่เด็กไม่ออกต้องปล่อยเลยตามเลย พ่อของแสงหล้าโกรธและเกลียดแสงหล้ามากขึ้น หลังจากค่อมเกิดแสงหล้าหนีออกจากบ้านทั้งค่อมให้อยู่ในความดูแลของตากับยาย ตาเกลียดค่อมมากมีเพียงยายเท่านั้นที่ให้ความรัก ความสงสารค่อม ยายเลี้ยงค่อมด้วยความรักดูแลเอาใจใส่ค่อมจะพูดคุยกับยายได้เพียงคนเดียว ส่วนตามักดุด่าค่อม ทุบตีตลอดเวลาที่มีโอกาสยายไม่สามารถช่วยค่อมได้ ค่อมไม่ชอบให้อยู่บ้านเพราะค่อมกลัวตามาก ค่อมต้องทำงานทุกอย่างที่ตาใช้ เช่น ตักน้ำ ตัดหญ้า เลี้ยงควาย หากทำงานช้าหรือไม่ทันใจจะถูกตาด่าตะคอก

จนคอมพิวเตอร์ทำอะไรไม่ถูก ตาก็จะทุบตีหรือเตะคอมพิวเตอร์จนล้มลุกคลุกคลาน เมื่อคอมพิวเตอร์ไปเล่นกับเด็กในหมู่บ้านจะถูกกลั่นแกล้งจากเด็กเหล่านั้น คอมพิวเตอร์ต้องเสียเปรียบทุกครั้งหากไม่ยอมคอมพิวเตอร์ก็จะไม่มีเพื่อนเล่น คอมพิวเตอร์ได้แต่เก็บความน้อยเนื้อต่ำใจเล่าให้ยายฟังยายได้แต่เพียงปลอบใจและห้ามคอมพิวเตอร์เข้าไปในหมู่บ้าน แต่ด้วยวัยเด็กคอมพิวเตอร์อยากเล่นสนุกสนานกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันมีบ่อยครั้งเมื่อตาเห็นก็จะตีคอมพิวเตอร์และลากกลับบ้าน จนกระทั่งวันหนึ่งคอมพิวเตอร์แอบหนีไปเล่นและเมื่อคอมพิวเตอร์ถูกรุมรังแกคอมพิวเตอร์ได้ต่อสู้กับเด็กในหมู่บ้านโดยใช้มีดฟันหัวเด็กที่มาเตะต่อคอมพิวเตอร์จนเลือดสาด เด็กคนนั้นร้องไห้กลับไปฟ้องพ่อแม่ในหมู่บ้าน คอมพิวเตอร์เกิดความหวาดกลัวมากจนไม่อยากกลับบ้านเพราะกลัวตาจะรู้เรื่อง พ่อแม่ของเด็กเหล่านั้นมาฟ้องตา ตาโมโหมากไม่ซักถามความจริงใด ๆ ที่เกิดขึ้น ตาเรียกคอมพิวเตอร์มาพร้อมคว่ำไม้พายคนชั่วหมู่ฟาดหัวคอมพิวเตอร์อย่างรุนแรงด้วยความโกรธจนคอมพิวเตอร์ล้มลง ไปชักและหมดสติท่ามกลางความตกใจของทุกคนที่ไม่คิดว่าตาจะทำได้ถึงเพียงนี้ยายถึงกับเป็นลมครุณาคอมพิวเตอร์ส่งโรงพยาบาลสมองของคอมพิวเตอร์กระทบกระเทือนอย่างมาก ความจำเลอะเลือนเมื่ออาการดีขึ้นคอมพิวเตอร์ได้กลับบ้านแต่ความกลัวตายังเหมือนเดิม จากเหตุการณ์วันนั้นตาเริ่มรู้สึกสงสารคอมพิวเตอร์บ้าง ต่อมาไม่นานยายเสียชีวิตทำให้คอมพิวเตอร์ยิ่งซึมเศร้ามากขึ้นเพราะคอมพิวเตอร์มีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่ามียายเพียงคนเดียวที่รักและเข้าใจคอมพิวเตอร์ เมื่อสิ้นยายตาเริ่มใจอ่อนและพยายามให้ความเวทนาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นถึงอย่างไรก็ตามคอมพิวเตอร์ก็ยังรู้สึกโดดเดี่ยวและคิดถึงยายมากขึ้นคอมพิวเตอร์ชอบไปหาครูที่บ้านพักในโรงเรียนเพราะครูมีความเมตตาและให้ความรักแก่คอมพิวเตอร์จนคอมพิวเตอร์มีความรู้สึกหลงรักครู แต่เมื่อคอมพิวเตอร์ได้เห็นครูมีคู่รักอยู่แล้วอีกทั้งคอมพิวเตอร์ยังรู้สึกคิดถึงยาย คอมพิวเตอร์เริ่มคิดมากและฝันเห็นยายบ่อย ๆ วันหนึ่งคอมพิวเตอร์ทนความคิดถึงยายไม่ได้จึงเดินไปด้วยความรู้สึกเหงา ว่าเหวเหมือนอยู่คนเดียวในโลก คอมพิวเตอร์เดินไปที่บึงน้ำในหมู่บ้านที่ยายเคยพาคอมพิวเตอร์ไปเล่นในวัยเด็ก คอมพิวเตอร์เห็นภายายกวักมือเรียก คอมพิวเตอร์จึงเดินลงไปในสระน้ำหลังจากนั้นไม่มีใครในหมู่บ้านพบคอมพิวเตอร์อีกเลย

ปัทม เป็นบุตรชายของปทุมเจ้าของหมู่บ้านจัดสรร ปทุมหย่ากับสามีหลังจากพบกับวิชัย และทั้งปัทมไว้กับยายเปี่ยมเมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ ปัทมได้รับความดูแลและความรักจากยายเปี่ยมแต่เพียงผู้เดียว ความรักที่ปัทมเคยได้รับจากพ่อและแม่หมดไปหลังจากที่ทั้งสองแยกทางกันและต่างไปมีครอบครัวใหม่พร้อมทั้งมีลูกใหม่ โดยลืมนึกว่าปัทมเคยเป็นลูกที่ทั้งสองรักมากคนหนึ่ง พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง รวมทั้งลูกใหม่ ต่างรังเกียจปัทมและไม่ยอมรับว่าเป็นพี่ชาย ปัทมได้แต่เก็บความน้อยใจไว้แต่เพียงผู้เดียว ญาติทางพ่อของปัทมเกลียดปทุมมาก เพราะปทุมเป็นคนพึ่งพาพ่อของปัทมเกือบจะหมดตัวเพราะปทุม จึงเป็นสาเหตุให้แยกทางกัน

ฐานะของยายเปี่ยมอยู่ในระดับเศรษฐกิจที่ติดคนหนึ่ง ด้วยความรักลูกยายเปี่ยมจึงให้ปทุมชายที่ติดจนกระทั่งเหลือพออยู่อาศัยพร้อมบ้านเก่า ๆ หนึ่งหลังที่ยายเปี่ยมกับปัทมพักอยู่ เพราะปทุมต้องใช้เงินลงทุนดำเนินกิจการธุรกิจหมู่บ้านจัดสรรกับวิชัยสามีใหม่ เมื่อธุรกิจประสบความสำเร็จปทุมส่งลูกชายสองคนที่เกิดกับวิชัยไปศึกษาต่อต่างประเทศ แต่สำหรับปัทมปทุมเพียงแต่ส่งเงินให้ใช้รายเดือนเท่านั้น และไม่เคยถามว่าพอใช้หรือไม่ ปทุมไม่เคยสนใจความเป็นอยู่

หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนให้แก่ปัทม ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ปทุมไม่เคยซื้อให้ทำให้ ปัทมคิดว่าปทุมไม่เคยรับรู้ความต้องการของปัทม ปัทมต้องยอมอดทนต่อคำค่อนขอดจากแม่เลี้ยงและอาทุกครั้งไปขอเงินค่าเล่าเรียนจากพ่อ ทำให้ปัทมเป็นเด็กที่ต้องใช้เงินอย่างประหยัดที่สุด ถึงแม้โรงเรียนจะอยู่ไกล ปัทมก็ต้องเดินไปโรงเรียน และตื่นแต่เช้าเพื่อช่วยยายขายผักที่ตลาด เมื่อเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปัทมเริ่มคิดหารายได้เพื่อช่วยเหลือตนเองและจุนเจือยายจึงไปสมัครเป็นนายแบบโฆษณา เมื่อมีคนมาชักชวนให้ไปทำงานที่สำนักงานแห่งหนึ่งโดยให้ทำหน้าที่ขายบริการแก่ผู้หญิง ปัทมจำเป็นต้องทำเพื่อเห็นแก่ยายเปี่ยมที่แก่มากแล้ว ช้ายังไม่สบายบ่อยมากจนปัทมรู้สึกเป็นห่วง งานของปัทมคือทำหน้าที่พาผู้หญิงไปเที่ยวในเวลากลางคืนด้วยความที่เป็นคนสุภาพและเอาใจลูกค้าเก่งจึงมีลูกค้าใช้บริการมากจนทำให้เพื่อนร่วมงานไม่พอใจ อีกทั้งยายเปี่ยมก็เริ่มสงสัยว่าเพราะเหตุใดปัทมต้องออกจากบ้านในเวลากลางคืนเกือบทุกวัน ทำให้ปัทมคิดที่จะเลิกอาชีพนี้ ปัทมไปสมัครเป็นคนขับรถของลูกค้ายาหนึ่ง เจ้านายคนใหม่ของปัทมเป็นเพื่อนกับปทุม ทำให้เกิดเหตุบังเอิญวันหนึ่งปทุมแม่ของปัทมไปพบเข้า ปทุมรู้สึกโกรธและอายมากไม่ต้องการให้ใครรู้ว่าปัทมเป็นลูกของเธอ ปทุมจึงมาต่อว่ายายเปี่ยมและสั่งห้ามไม่ให้ปัทมไปเป็นคนขับรถอีก ทำให้ยายเปี่ยมสงสารปัทมมากจึงตัดสินใจขายที่ดินผืนสุดท้ายเพื่อนำเงินไปซื้อบ้านจัดสรรแถวฝั่งธนบุรีอยู่ โดยมีเงินเก็บส่วนหนึ่งส่งให้ปัทมได้เรียนหนังสือต่อ ทำให้ปัทมไม่ต้องไปทำงานหารายได้พิเศษอีก

นิลยา บุตรสาวคนเดียวของนักวิชาการระดับสูงของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ดร.เอกวัต และเมธนี มุ่งหวังให้นิลยามีความรู้และดำเนินตามแบบอย่างตน จึงวางแผนชีวิตและจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้นิลยา เวลาว่างต้องเรียนกวดวิชา เมื่อพ่อแม่ไปสัมมนาจะนำบุตรสาวไปด้วย เพื่อหวังให้ซึมซับประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้น นิลยาจึงมีบุคลิกภาพที่แตกต่างไปจากเด็กสาวคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน เธอจะเงียบขรึม พูดจาเป็นผู้ใหญ่เกินตัว นอกจากนี้ยังถูกเข้มงวดเรื่องการคบเพื่อน เมื่อเมธนีต้องไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอกที่ต่างประเทศ นิลยาอยู่ในความดูแลของดร.เอกวัตและพี่เลี้ยงวัยสูงอายุ ดร.เอกวัตไปติดพันคู่รักเก่าจึงไม่มีเวลาดูแลนิลยาเต็มที่คงให้ความสนใจแต่เพียงผลการเรียนของนิลยาเท่านั้น พี่เลี้ยงปล่อยให้นิลยามีความสุขและมีอิสระในการเล่นสนุกสนานกับเพื่อนข้างบ้าน นิลยาเป็นเด็กที่มีหน้าตาดี จึงมีเพื่อนชายมาสนใจและใช้อุบายหลอกลวงให้นิลยาไปที่บ้าน เพื่อหวังจะข่มขืนแต่นิลยาดันรนต่อสู้และหนีออกมาได้ ด้วยความตกใจและหวาดกลัวจึงไม่กล้าเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ดร.เอกวัตทราบ นิลยาดกอยู่ในอาการหวาดผวา และวิตกกังวลตลอดเวลา ทำให้รอบเดือนมาไม่ปกติ และเกิดจากการเครียดจนกระทั่งเมธนีกลับมาจากต่างประเทศและสังเกตอาการที่ผิดปกติของนิลยาจึงคาดคั้นเอาความจริง เมื่อทราบเรื่องเมธนีกลับด่าว่าพี่เลี้ยงและโทษว่าเป็นความผิดของดร.เอกวัต ที่ไม่ดูแลนิลยา เมธนีโกรธนิลยาซ้ำยังพูดจาถากถางรุนแรงทำให้นิลยารู้สึกในความผิดและความกดดันในเรื่องของการถูกข่มขืน นิลยาเกิดอาการเครียดรุนแรงถึงขั้นหมดสติ นิลยา

ต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมตามคำแนะนำของแพทย์เพื่อให้อาการทุเลาลง ดร.เอกวัต และ ดร.เมธนี จึงส่งนิลยาไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาในสาขาวิชาที่ตนเป็นผู้กำหนดให้ นิลยาต้องไปอยู่กับครอบครัวของเพื่อนดร.เอกวัต ถึงแม้จะทำให้การดูแลเอาใจใส่นิลยาเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ด้วยความที่เธอไม่มีความถนัดในสาขาวิชาที่บิดามารดาเลือกให้ จึงทำให้ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยังไม่เป็นที่พอใจของดร.เอกวัตและเมธนี นิลยาพบว่าตนเองมีความถนัดในวิชาดนตรีมากกว่า จึงใช้ความสามารถในการแต่งเพลงหารายได้พิเศษขณะเรียน ต่อมาดร.เอกวัต และ ดร.เมธนีมีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่การงาน ทำให้นิลยาต้องกลับเมืองไทย และมาเรียนกวดวิชาเพื่อสอบเทียบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะผลการเรียนจากต่างประเทศไม่สามารถนำมาใช้ศึกษาในมหาวิทยาลัยเมืองไทยได้ ดร.เอกวัตและดร.เมธนีพยายามให้ความสนใจนิลยาโดยให้เรียนวิชาดนตรียามว่าง นิลยาจึงมีโอกาสดังเพลงเข้าประกวดระดับนานาชาติ คืนวันตัดสิน ดร.เมธนีไปในงานด้วย เพราะคาดหวังว่านิลยาจะได้รับรางวัลชนะเลิศ ผลการตัดสินนิลยาได้เพียงรางวัลชมเชยเท่านั้นทำให้นิลยาแสดงปฏิกิริยาไม่พอใจต่อนิลยาอีกครั้ง ด้วยความน้อยใจที่ไม่สามารถทำให้บิดามารดาชื่นชมและสมหวังในตัวเธอ นิลยาจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย โดยหวังให้รถชนแต่ไม่ตายดังที่คิดจากเหตุการณ์ครั้งนี้ดร.เอกวัตและดร.เมธนีได้รู้สึกสำนึก และเสียใจในการ กระทำของตนเองที่ผ่านมา เกือบทำให้สูญเสียบุตรสาวที่ตนรัก ทั้งสองเริ่มเข้าใจและให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อความรู้สึกของนิลยาอย่างแท้จริง ดร.เอกวัตและดร.เมธนีให้อิสระในทางเลือกและตัดสินใจในสิ่งที่นิลยาต้องการ

บุญช่วย เด็กหญิงชาวอีสานมีฐานะยากจน พ่อแม่ต้องขายบุญช่วยให้มาทำงานในโรงงานทำตุ๊กตาแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ บุญช่วยต้องทำงานอย่างหนักในโรงงานแห่งนี้ โดยไม่มีโอกาสได้เล่นหรือเรียนหนังสืออย่างเด็กในวัยเดียวกัน วันหนึ่งบุญช่วยแอบหยิบตุ๊กตาของโรงงานไปซ่อนไว้ในห้องเพื่อจะนอนกอดเล่นตามประสาเด็ก เมื่อเจ้าของโรงงานพบตุ๊กตาในห้องของเธอ จึงทำโทษโดยการทุบตีอย่างทารุณ ให้เธออดอาหารและขังไว้ในห้องใต้บันไดชั้นบนของตัวตึกที่อับชื้นและสกปรกมีเพียงแสงไฟราง ๆ เท่านั้น เพื่อมิให้เด็กคนอื่นเอาเป็นตัวอย่าง บุญช่วยได้รับความทุกข์ทรมานเป็นไข้หนักและแพ้ด้วยพิษไข้สูง กระแสจิตของบุญช่วยที่ต้องการจะกลับบ้านไปหาพ่อแม่จึงผูกพันอยู่ในตัวตุ๊กตาที่โรงงานผลิตออกจำหน่าย เมื่อตุ๊กตาตัวนี้ถูกเด็กหญิงบูรณา ซึ่งมีอายุ 6 ขวบ ลูกสาวสุภาพแม่มีฐานะปานกลางซื้อไป เด็กหญิงบูรณาสามารถพูดคุยและรับรู้ความรู้สึกในตัวตุ๊กตาได้ จึงเล่าเรื่องราวให้สุภาพรับรู้ แต่สุภาพไม่เชื่อกลับนำตุ๊กตาไปทิ้ง และเมื่อเด็กหญิงบรรณาหลานของพันซึ่งเก็บไปเล่นเกิดอาการอย่างเดียวกับเด็กหญิงบูรณา พันซึ่งจึงสืบหาที่มาของตุ๊กตาดจนทราบเรื่องทั้งหมดและได้นำเจ้าหน้าที่ตำรวจไปที่โรงงานทำตุ๊กตาแห่งนี้เพื่อช่วยเหลือบุญช่วยและเด็กคนอื่น ๆ ที่พ่อแม่นำมาขายให้กับโรงงานนรกแห่งนี้ ถึงแม้ว่าบุญช่วยจะได้รับความช่วยเหลือให้รอดพ้นจากเงื้อมมือเจ้าของโรงงานใจโหดไปแล้วก็ตาม แต่ด้วยความเจ็บป่วยที่ถูกทารุณกรรมมานานบุญช่วยจึงเสียชีวิตขณะนำส่งโรงพยาบาล

ปาน เด็กชายพิการคนหนึ่งที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าของหมอเพ็ญผู้ใจบุญ ปาน เป็นเด็กพิเศษกว่าคนอื่น ๆ เพราะเขามีนิ้วถึง 11 นิ้ว และมีปานที่แก้มข้างซ้าย นอกจากนี้ปานยัง พุดติดอ่าง แต่หมอเพ็ญก็ได้แสดงความรังเกียจกลับมอบความรักให้กับเด็ก ๆ ทุกคนในสถาน เลี้ยงเด็กกำพร้าของเธอ ปานได้แสดงความรู้สึกนึกคิดและสงสัยต่อบุคคลรวมทั้งการกระทำของ บุคคลต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของปาน ปานคิดว่าหมอเพ็ญเป็นแม่ที่ แท้จริงของปาน ปานภูมิใจในตัวหมอเพ็ญมากเพราะเป็นแม่ที่มีลูกมากที่สุดถึง 50 คน ปาน พยายามที่จะอยู่ใกล้ชิดแม่มากที่สุด ต่อมาปานรู้ความจริงว่าเขาและพี่น้องคนอื่น ๆ เป็นเด็กที่พ่อ แม่นำมาทิ้งไว้ ปานเสียใจมากแต่หมอเพ็ญมีวิธีการสอนให้เด็กอย่างปานเข้าใจและไม่เสียใจที่ ต้องถูกทอดทิ้ง พี่ ๆ น้อง ๆ ของปานที่มีร่างกายสมบูรณ์จะมีคนมาขอไปอุปการะจนหมด เหลือแต่ เด็กพิการที่ถูกทิ้งไว้ที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าแห่งนี้รวมทั้งปานด้วย ปานรู้สึกหม่นหมองและคิดถึง บ้านที่มีพ่อแม่ ปานอยากรู้ว่าตนเองจะรู้สึกอย่างไรถ้าได้เรียกใครสักคนว่าพ่อ

ดำ เป็นบุตรสาวของกุหลาบมีอาชีพเป็นเมียเช่าทหารอเมริกัน นางไม่มีเวลาดูแลลูกจึง นำดำไปฝากกับสมรซึ่งมีอาชีพรับจ้างเลี้ยงเด็กฐานะยากจน สมรไม่ค่อยรักดำเพราะดำเป็นเด็ก ที่มีรูปร่างหน้าตาน่าเกลียดและดำสมชื่อรวมทั้งเป็นเด็กกำพร้าเนื่องจากดำไม่เคยได้รับความรัก จากใคร เมื่อกุหลาบขาดการติดต่อกับสมรทำให้สมรไม่มีรายได้และต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูดำ จนกระทั่งดำอายุ 4 ขวบ สมรจึงขายดำให้กับจรรยาศรีแม่ม่ายลูกสาม ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการรถเช่า และมีฐานะดีคนหนึ่ง ในราคาเพียงหกร้อยบาทเท่านั้นเพราะจรรยาศรีต้องการดำไปเป็นรับใช้ส่วน ตัวของจิมลูกสาวของนาง เมื่อดำอยู่กับจรรยาศรีหากดำทำอะไรไม่เป็นที่พอใจจะถูกจิมเชกหัวและ จรรยาศรีก็ดูดำ หรือบางครั้งก็จะตีดำ ทำให้ดำอยากจะหนีออกจากบ้านเพื่อจะได้พบกับแม่ แต่ดำ ไม่รู้ว่าจะไปตามแม่ได้ที่ไหนจึงต้องทนอยู่ต่อไป จนดำอายุเข้าเกณฑ์ภาคบังคับที่จะต้องเรียน หนังสือจรรยาศรีก็กลัวผิดกฎหมายจึงให้ดำไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนเทศบาลใกล้บ้านและใช้ทำงาน บ้านเท่าที่นางจะให้ทำ หากทำงานบกพร่องจรรยาศรีก็จะดูดำเป็นประจำ จนกระทั่งดำอยู่ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4 จรรยาศรีจึงให้ดำออกจากโรงเรียนทั้ง ๆ ที่กำลังจะสอบไล่ เพราะคนรับใช้ลาออก นางไม่ต้องการเสียเงินจ้างลูกจ้างคนใหม่ ดำจึงต้องออกจากโรงเรียนมาช่วยทำงานบ้านแทน ดำชอบเถียงจรรยาศรีและลูกทุกคนของนางถึงแม้จรรยาศรีจะไม่ชอบดำแต่นางเสียดาเงินที่ซื้อดำมา จึงไม่ไล่ดำออกจากบ้าน

ต่อมากุหลาบแม่ของดำแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะต้องการพบลูก ดำดีใจมาก ที่จะได้พบแม่จึงรีบไปหา แต่ดำก็ต้องผิดหวังและเสียใจอย่างมากที่แม่ไม่ต้องการเลี้ยงดูดำ ดำจึง ไปเป็นนักร้องโดยใช้ชื่อว่า “มิสดอลลี” เมื่อดำผิดหวังในความรักจากชายที่หวังผลประโยชน์จาก ตัวเธอ ดำจึงสับสนกับเพื่อนที่เป็นลูกเมียเช่าและพ่อแม่ทอดทิ้ง ต่อมาดำได้รับความช่วยเหลือ จากนายแพทย์ จอร์จ เบเนดิกต์ ชาวอเมริกันนิโกรเพื่อไปอยู่ประเทศสหรัฐอเมริกา

อ่อน เกิดในครอบครัวชาวนาที่ยากจน มีพี่น้องหลายคนอ่อนเป็นลูกคนโต เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เธอออกมาช่วยพ่อเลี้ยงน้อง และทำงานบ้านเล็กน้อย ต่อมาไม่นานพ่อของเธอเสียชีวิตเพราะถูกงูกัดขณะไปถางป่า เมื่อพ่อตายผู้ใหญ่บ้านบอกว่าพ่อของเธอเป็นหนี้ข้าวครอบครัวจะต้องทำนาชดใช้เท่านั้นแต่ฝนแล้งไม่สามารถทำนาได้ ประจวบกับมีนายหน้าเข้ามาติดต่อกับผู้ใหญ่บ้านต้องการรับสมัครเด็กอายุไม่เกิน 13 ปีไปทำงานโรงงานเปิดใหม่ในกรุงเทพฯ โดยจ่ายเงินล่วงหน้าให้ก่อนเมื่อครบ 1 ปี เด็กสามารถกลับบ้านได้ เธอทราบเรื่องจึงขอแม่ไปทำงานกับพวกเด็ก ๆ ในหมู่บ้านเพื่อครอบครัวเธอจะได้มีเงิน เพราะน้องต้องเรียนหนังสือและแม่มียังมีลูกอ่อนทำงานไม่ได้ แม่ไม่ยอมให้เธอไปเท่าไรนักแต่เธอยืนยันอย่างหนักแน่นว่าต้องการช่วยเหลือแม่ เธอจึงมาทำงานพร้อมเพื่อนเด็ก ๆ ในหมู่บ้านหลายคน

เมื่อมาทำงานที่โรงงานอ่อนทำงานอย่างเกินคุ้มนอกจากทำงานในหน้าที่แล้วยังต้องหุงข้าวทำอาหารให้เด็ก ๆ ด้วยกันเพราะโรงงานเอาเปรียบ ใครทำงานช้าหรือหนີจะโดนลงโทษอย่างหนัก เด็ก ๆ ร้องไห้คิดถึงบ้าน ผู้คุมก็ไม่สนใจ ใช้แรงงานโดยไม่มีวันหยุด ห้ามเล่นให้พักผ่อนน้อยมากจนเด็กบางคนไม่สบาย อ่อนได้แต่ปลอบใจเด็กเหล่านั้นเพราะตัวเองโตที่สุดทั้งที่อายุแค่ 13 ปีเท่านั้น อ่อนทำงานอยู่ในโรงงานไม่นานนักก็ถูกหลอกว่าจะให้ไปเป็นคนรับใช้บ้านฝรั่งงานจะเบาและเงินเดือนดีกว่าที่โรงงานมาก อ่อนกับเพื่อนเด็กที่โตอีก 2 คน ถูกต้อนขึ้นรถแทนที่จะไปทำงานเป็นเด็กรับใช้กลับถูกส่งไปโรงงานน้ำชา พวกเธอถูกบังคับให้ขายตัว อ่อนอ่อนวอนขอกลับบ้านแต่ไม่มีใครสนใจคำขอร้องของอ่อนเธอจึงต้องทนทุกอย่างเป็น ต่อมาโรงงานที่อ่อนเคยทำเจ้าหน้าที่ตำรวจบุกเข้าไปช่วยเหลือเด็ก ๆ ได้รับการส่งตัวให้กลับบ้าน ครอบครัวอ่อนดีใจมารอรับแต่ปรากฏว่าไม่มีอ่อนกลับมาด้วย ผู้ใหญ่บ้านพยายามติดต่อทราบแต่เพียงว่าอ่อนถูกขายตัวต่อไปเป็นทอด ๆ จนไม่สามารถสืบหาได้ว่าอยู่ที่ใด

อ่อนถูกบังคับให้ขายตัวไม่นานเธอก็ไม่สบายแม่เล้ารักษาให้เองตามมีตามเกิด จิตใจของอ่อนเปลี่ยนไปกลายเป็นเชื่องซึม ทุกครั้งที่ต้องทำงานเธอจึงเหมือนหุ่นอาศัยที่เธอมีหน้าตาดีเท่านั้นเอง แม่เล้าเห็นอาการของอ่อนแล้วและใช้งานจนคุ้มกับเงินที่เสียไป จึงขายอ่อนต่อให้รายอื่น ไม่นานอ่อนเป็นโรคซิฟิลิสขึ้นสมองเจ้าของช่องจึงปล่อยอ่อนไปตามยถากรรม และมีคนนำเธอส่งโรงพยาบาล อ่อนจำใครไม่ได้เลยถึงแม้จะได้กลับไปอยู่กับครอบครัวแล้วก็ตาม ต่อมาไม่นานอ่อนก็จากโลกนี้ไปอย่างสงบ

ปัญหาที่พบในนวนิยายทั้ง 14 เรื่อง จำแนกได้ดังนี้

1. ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งมีทั้งหมด 54 ข้อ ในข้อ 32 ได้กล่าวถึงสิทธิเด็กที่จะต้องได้รับการคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทางแรงงานโดยมีสาระดังนี้ ข้อ 32

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจและจากการทำงานใดที่น่าจะเป็นการเสี่ยงอันตรายหรือที่ขัดขวางการศึกษาของเด็กหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของเด็ก

2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคมและการศึกษาเพื่อประกันให้มีการดำเนินการตามข้อนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวและโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในตราสารระหว่างประเทศอื่น ๆ รัฐภาคีจะ

- ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการรับเข้าทำงาน
- ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงและสภาพการทำงาน
- ค) กำหนดบทลงโทษหรือวิธีการลงโทษอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อประกันให้ข้อนี้มี

ผลใช้บังคับจริงจัง

จากอนุสัญญาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าประเทศไทยให้ความสนใจปัญหาการใช้แรงงานเด็ก จึงได้ออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ซึ่งหมวดที่ 3 ระบุถึงการให้แรงงานเด็กโดยกำหนดเวลาทำงาน ชนิดของงานที่ห้ามเด็กทำ กำหนดอายุของเด็กที่นายจ้างจะรับเข้าทำงาน อันเป็นบทบัญญัติที่มีเจตจำนงเพื่อคุ้มครองแรงงานเด็กและไม่สนับสนุนให้มีการใช้แรงงานเด็กเกินขอบเขต ทั้งยังจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็ก แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานของรัฐยังมีข้อจำกัดในเรื่องเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ จึงไม่อาจตรวจตราโรงงานเพื่อให้การคุ้มครองแรงงานเด็กได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้การใช้แรงงานเด็กที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างแพร่หลาย เมื่อพิจารณาในแง่มนุษยธรรมแล้ว สภาพใช้แรงงานเด็กในประเทศไทยทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมาย เศรษฐกิจและสังคมเป็นภาวะที่ไม่เหมาะสม จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยรีบด่วนเพื่อให้เด็กที่ต้องมาใช้แรงงานแต่เยาว์วัยปลอดภัยจากการใช้แรงงานอย่างทารุณ

สาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 หมวดที่ 3 มีดังนี้คือ

1.1 การกำหนดอายุของเด็ก ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน หมวด 3 การใช้แรงงานเด็ก ข้อ 20 ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่าสิบสามปีบริบูรณ์เป็นลูกจ้าง

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการรับเด็กอายุไม่ต่ำกว่าสิบสองปีบริบูรณ์เป็นลูกจ้างก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

แต่ในทางปฏิบัติหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ยังมีการลักลอบใช้แรงงานเด็กปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ ดังปรากฏในเรื่อง

๑ ตุ๊กตา พันซังและสุภาพแจ่งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเรื่องเด็กหาย สารวัตรจึงนำตำรวจไปตรวจค้นที่โรงงานทำตุ๊กตาของคุณสมรและช่วยเด็ก ๆ ออกมาจากโรงงานทำตุ๊กตา

ในสภาพที่น่าสงสาร เพราะเด็ก ๆ ถูกใช้ให้นั่งทำงานอยู่กับที่ โดยมีให้ลูกไปไหนจนกระทั่งเด็กบางคนไม่สามารถเดินได้เช่นปกติจึงเป็นภาพที่น่าเวทนาสำหรับผู้พบเห็น

เด็ก ๆ เกือบยี่สิบคนนั่งเบียดกันอยู่ในห้องนั้น สีหน้าของทุกคนดูจะตื่นเต้นเล็กน้อย ทั้งหมดเป็นเด็กผู้หญิงอยู่ในวัยประมาณสิบขวบหรือกว่าสิบกว่า...เด็ก ๆ ค่อยขยับลุกขึ้น มีอยู่สามสี่คนที่ลุกขึ้นแล้วล้มแผละลง สุภาพซึ่งเมินหน้าไปทางหนึ่ง เพราะสะเทือนใจในภาพที่เห็นในตอนแรกก้าวเข้าไปช่วยประคองเด็กสองคนที่ล้มลง นั้นให้ลุกขึ้นพาเดินกระย่องกระแย่งตามเด็กคนอื่น ๆ ออกมานอกห้องที่อับชื้นอุดอู่นั้น

(วาณิช จรุงกิจอนันต์. 2531 : 270)

ลานนกจาก เจ้าแค้นต้องการให้ปรังหาเด็กมาทำงานในโรงงาน เพราะค่าแรงของเด็กถูก ทำให้ลดต้นทุนการผลิต ปรังจึงให้สังวรไปติดต่อกาเด็กทำงาน

... ปรังรับผิดชอบเรื่องการจัดหาแรงงาน เขาเป็นผู้กำหนดราคาค่าตัวเด็กแต่ละคน รวมทั้งเปอร์เซ็นต์ที่จะให้นายหน้าผู้จัดหาเด็ก... การซื้อขายแรงงานเด็กเหล่านี้ไม่มีสัญญาผูกมัดนายจ้าง ไม่มีสวัสดิภาพของเด็กแม้แต่การมารับตัวเด็กคืน... “เราลงทุนไปเยอะ” เจ้าแค้นพูดอยู่ข้าง ๆ รถเฟิ่งจะพันความจ่อแจ้งของการจากร “เมื่อสองสามปีก่อนโน้นการค้าตกต่ำมาก...” เสียงเจ้าแค้นขึ้นมึนขึ้นที่ละน้อย “ถ้าได้แรงงานถูก ๆ ก็ไปได้สวย”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 104)

“คุณปรังว่าเจ้าแค้นต้องการเด็ก ๆ ไม่ให้เกินสิบสองสิบสามผู้ชายไม่เอาสิครับ”
สังวรถาม

“ไม่” ปรังตอบทันที “เด็กผู้ชายดูแลลำบาก ไม่เหมือนเด็กผู้หญิงมันยังซึกล้วน นี่หน้อย อีกอย่าง ผู้หญิงมันไม่ค่อยเที่ยว แต่เรื่องเที่ยวก็ไม่ค่อยห่วงนักหรอกนะวอน ยังไง ๆ มันก็อยากได้เงินส่งกลับบ้าน...”

(โสภาค สุวรรณ. 2532:179)

เมื่อสังวรทราบจุดประสงค์ของปรังและเจ้าแค้นจึงปรึกษาสนภรรยาของตน เพื่อที่จะได้กลับบ้านไปหาเด็กในหมู่บ้านมาทำงาน

“เด็กสักแคไหนละ” สนตั้งคำถาม...

“แก้ขอบ สิบขอบ ให้มันทำงานทำการได้อะทั้งนั้น” สวรรคุดอย่างสบายอกสบายใจ

“... ว่าแต่เด็กที่จะมานี้ เขาให้มันอยู่ไหน”

“กินอยู่กับโรงงานซี ถ้าแก่กับนายปร่งเขาคิดกันแล้วสบายกว่าเอ็งกะข้าชะอีก นายปร่งเขายากได้เด็กบ้านนอก จะได้ดูแลปกครองง่ายหน่อย ถ้าแก่เขาลงทุนเยอะ มันก็ต้องให้ได้งาน ได้การหักทุนแล้วต้องได้กำไร”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 121)

สวรรและปร่ง เข้าไปในหมู่บ้านเพื่อรับซื้อเด็กมาทำงานในโรงงานโดยหลอกลวงกับผู้ใหญ่บ้านว่า โรงงานมีแม่บ้านคอยดูแลข้าวปลาอาหาร ที่หลับที่นอนสะดวกสบาย ทำให้คนในหมู่บ้านหลงเชื่อ ยินยอมให้ลูกหลานมาทำงานกับเจ้าแก่ในกรุงเทพฯ

ปร่งเพิ่งจะมาแถบถิ่นนี้เป็นครั้งแรก ยิ่งได้ยินได้ฟังมากเข้าเขาก็เบิกบานแจ่มใส ความลำบากยากแค้นของคนภูมิภาคนี้จะให้แรงงานสำคัญที่เจ้าแก่ต้องการ แรงงานถูก ๆ ชั่วโง่งจะไม่ก็บาท แต่ผลงานนั้นเกินกว่าค่าจ้าง เงินค่าตัวที่ลงทุนในระยะยาว เทียบแหละ

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 222)

หูดาเขาไวเสมอสมอาชีพ ก็ที่มาก่อนคราวนี้ มาหาเด็กไปป้อนโรงงานใหม่ของเจ้าแก่ เป็นงานที่เรียกได้ว่าหากกฎหมายเอื้อมมาถึง ก็เมื่อนั้นเป็นลูก ‘เผ่า’ จำเป็นอยู่เองที่ปร่งจะต้องละเลียดรอบคอบ

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 194)

ฝีมือฝีมือเจ้าแก่ชะอย่าง ปร่งแน่ใจว่าโรงงานใหม่นี้จะได้แรงงานเด็ก ๆ ถิ่นนี้จะทำกำไรให้อย่างงาม

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 224)

1.2 การกำหนดเวลาทำงาน ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน หมวด 3 การใช้แรงงานเด็ก ข้อ 23 ให้นายจ้างกำหนดเวลาทำงานปกติประจำวันของลูกจ้างอายุตั้งแต่สิบสามปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง

ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างอายุตั้งแต่สิบสามปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบห้าปีบริบูรณ์ทำงานในวัน เวลา หรือลักษณะงาน ดังต่อไปนี้

(1) ทำงานในวันหยุด

(2) ทำงานล่วงเวลา

(3) ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 06.00 นาฬิกา เว้นแต่ลูกจ้างนั้นทำงานเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละคร หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันแต่ต้องจัดให้ลูกจ้างนั้นมีการพักผ่อนในเวลาดังกล่าวตามสมควร

จะเห็นว่าการใช้แรงงานเด็กกำหนดให้เด็กทำงานไม่เกินวันละแปดชั่วโมง เพราะวัยเด็กจะต้องใช้เวลาพักผ่อนให้เต็มที่ แต่เจ้าของกิจการหาได้คิดเช่นนั้นไม่กลับคิดถึงแต่ประโยชน์ของตนเองเป็นหลักจึงใช้แรงงานเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ดังปรากฏในเรื่อง

ลานนกจาก เมื่อเด็ก ๆ จากหมู่บ้านรวมทั้งอ่อนเข้ามาทำงานโรงงานในกรุงเทพฯ แล้วก็ถูกบีบบังคับ และข่มขู่จากแม่บ้านที่เฝ้าแก่จ้างไว้ให้ดูแลเด็ก ๆ ทำงาน เพื่อผลประโยชน์ของตนเองและของโรงงาน

เด็กคนหนึ่งได้รับค่าจ้างต่อวันในราคาถูก แต่เฝ้าแก่ต้องการให้ทำงานสิบสองชั่วโมงต่อกะ ถ้าใครจะมีมากก็ต่อเมื่อต้นทุนค่าแรงต่ำ เวลานี้แรงงานราคาถูกงวดแรกมาถึงแล้ว หล่อนจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่จะดูแลเข้มงวดกวัดขั้นให้ได้ผลงานคุ้มค่าลงทุน

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 283)

... หากเมื่ออยู่บ้าน อ่อนและพวกเด็ก ๆ ไม่ต้องใช้แรงงานหนักหนาสาหัสอย่างนี้ ไม่ต้องเข้าทำงานกะคนละสิบสองชั่วโมงรวด บางครั้งนอนหลับไม่สนิทก็ถูกปลุกไปเข้ากะต่อไป ทั้งง่วง ทั้งเพลีย...

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 307)

... บัดนี้เด็กทุกคนที่ต่างคนก็ถูกบังคับให้ถูกทำงานเกินกว่าวันละสิบสองชั่วโมงแน่ ๆ มีเวลาพักผ่อนหลับนอนคนละไม่ถึงห้าหกชั่วโมงด้วยซ้ำ

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 341)

“นี่ก็จ่ายไปแล้วก่อนนี้ พอครบปีถึงจะส่งไปให้อีกงวดครบตามสัญญา มันจนอดกินโชทรูดเที่ยวละ เลี้ยงไม่ยากหรอก เฝ้าแก่กับนายปรังเขาคิดกันแล้ว ถ้าเอาเด็กจากสลัมในกรุงมักจะปกครองยาก หรือเอาผู้ใหญ่ก็ยิ่งปวดหัวหนักขึ้นไปอีก”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 348)

เพื่อนรัก หมวยเด็กหญิงอายุประมาณ 5 ขวบ ลูกนางกิมจูเจ้าของร้านขายของชำ บังคับให้ทำงานตลอดโดยไม่มีเวลาหยุดพักถึงแม่ดูแลแล้วว่าจะเป็นงานเบาสำหรับผู้ใหญ่ แต่เด็กในวัยนี้ก็ต้องการความสนุกสนานอยู่กับครอบครัวด้วยความอบอุ่น

“เมื่ออยู่ที่ร้านยายกิมจูแกก็ใช้ทำงานงกทั้งวัน เพื่อนเล่นก็ไม่มีนาน ๆ ที่จึงจะได้ดูหนังยายสักครั้ง ...”

“หนูอยู่ร้าน หนูก็ทำงาน อาม้าเขาบังคับหนูให้ทำงาน ให้ขายของ ให้หนูส่งกาแฟ ...”

“แม่หมวยก็นึกถึงตุ๊กตาตัวละสองบาท ที่หล่อนรักแต่ต้องแอบเล่น เพราะยายกิมจูไม่ชอบ ยายกิมจูแกล้งเอาว่า เสียเวลาช่วยทำการงาน เพราะมัวแต่เล่นตุ๊กตา”

(จุลลดา ภักดีภูมิินทร์. 2516 : 97, 265, 281)

ผู้กองทองคำพบหมวยที่บริเวณร้านขายของแถวบ้านพักของเนื้อทอง หญิงขายบริการที่พาหมวยมาอยู่ด้วย เขาชวนหมวยคุยและพาไปเที่ยวเขาดินทำให้หมวยมีความสุขมากเพราะไม่เคยได้ไปเที่ยวมีแต่จะถูกใช้ให้ทำงานตลอดเวลา

เกิดมายังไม่เคยมีผู้ใหญ่คนใดเล่นกับแม่หมวยอย่างนี้สักที เขาไม่ยกเห็นแม่หมวยเป็นลูกเง็กลูกจิ้น เป็นเด็กขายกาแฟที่คอยเต๊ะจะจิกหัวใช้อย่างเดียวเหมือนผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ที่แม่หมวยเคยพบเห็นมา ...

ก็...พุทโธ...เกิดมาอายุห้าขวบกว่าเท่านั้นเอง พอเดินได้แข็งอาม้าแกก็ใช้หัวไม่วางหางไม่วั้น ไซ้ให้คุ้มกับค่าข้าวต้มที่แกเลี้ยงมา

(จุลลดา ภักดีภูมิินทร์. 2516 : 344, 378)

ดาวแต่มดิน นุชหนีจากช่องที่พี่สาวนำมาขายโดยหนีเข้าไปในร้านทำผม เจ้าของร้านส่งสารนุชจึงให้นุชมาทำงานที่ร้านเสริมสวยของอินทราแถวฝั่งธนฯ เพราะกลัวอิทธิพลของเจ้าของช่อง เมื่อ นุชมาอยู่ที่ร้านเสริมสวยแห่งนี้ นุชต้องช่วยอินทราทำงานตั้งแต่ยังไม่สว่าง จนกระทั่งร้านปิดประมาณ 3 ทุ่ม นอกจากทำงานล่วงเวลาแล้ว นุชยังถูกกดขี่ค่าแรงจากอินทราโดยที่ไม่ได้รับเงินค่าจ้างจากการทำงานตลอดเวลาที่อยู่กับอินทรา

(โบตัน. 2537 : 219)

จากนวนิยายที่ได้ศึกษาพบว่าการใช้แรงงานเด็กมีสาเหตุดังนี้คือ

1. ความยากจนของครอบครัว จากเรื่อง ตักตา ดาวแต้มดิน เพื่อนรัก และลานนกจาก จะพบว่าครอบครัวของบุญช่วย นุช หมวยและอ่อน มีฐานะยากจนจึงจำเป็นต้องขายลูกสาวให้มาใช้แรงงาน เพื่อจะนำเงินไปจุนเจือครอบครัว
2. ความด้อยโอกาสทางการศึกษาของเด็ก เด็กส่วนใหญ่ที่ถูกขายมาใช้แรงงานส่วนมากการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาเท่านั้นหรือบางคนไม่ได้รับการศึกษาเลย และมาจากต่างจังหวัดจึงทำให้เด็กเกิดความหวาดกลัว เมื่อนายจ้างสั่งให้ทำงานก็ปฏิบัติตามไม่กล้าขัดคำสั่ง
3. การเอารัดเอาเปรียบของนายจ้าง การใช้แรงงานเด็กนั้นเป็นการประหยัทรายจ่ายได้มาก เพราะเด็กจะทำงานได้ปริมาณเท่ากับผู้ใหญ่หรือมากกว่าแต่ค่าแรงจะถูกกว่าจ้างผู้ใหญ่ทำงาน ทำให้ได้ผลผลิตมากโรงงานจึงนิยมที่จะจ้างเด็กทำงาน

2. ปัญหาโสเภณีเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ในข้อ 34 ได้กล่าวถึงสิทธิเด็กที่จะต้องได้รับการคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ โดยมีสาระดังนี้ ข้อ 34 รัฐภาคีรับที่จะคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการกระทำทางเพศที่มีขอบทุกรูปแบบ เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงทั้งมาตรการภายในประเทศและมาตรการทวิภาคี และพหุภาคีเพื่อป้องกัน

- ก. การชักจูงหรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใด ๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 - ข. การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณี หรือการกระทำอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 - ค. การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจาร และที่เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร
- โสเภณีเด็กเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญมากปัญหาหนึ่งที่น่าจะได้รับการแก้ไขเป็นการเร่งด่วน เพราะเป็นภาพสะท้อนในทางลบต่อภาพพจน์ของการพัฒนามนุษย์ในสังคม ขณะนี้ประเทศไทยเรามีโสเภณีเด็กประมาณสามถึงหกหมื่นคนกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะตามเมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ พัทยา หาดใหญ่ เป็นต้น เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกล่อลวงและบังคับให้ค้าประเวณี

2.1 การชักจูงหรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใด ๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปราบปรามในเรื่อง

ดาวแต้มดิน ที่หมู่บ้านของเจือจะนิยมขายลูกสาวเป็นโสเภณี เพราะเห็นว่ามีรายได้ดี พ่อแม่จะพยายามชักจูงให้ลูกสาวขายตัว บางครอบครัว ลูกไม่ยอม พ่อแม่ก็จะบังคับให้เป็นโสเภณีจนได้ เพราะจะมีนายหน้าขึ้นไปรับเด็กจากหมู่บ้านมาทำงานเป็นโสเภณี

“แต่เจ๊อไม่ยอมไปกะพี่นางหอกแม่ เจ๊ออยากไปกรุงเทพฯ แต่เจ๊อไม่ยอมขายตัวนี้”

“เขาก็ขายกันทั้งนั้น ไม่เห็นเป็นไร” แม่พูดแต่ไม่เต็มเสียงนัก....

“คิดแต่จะซื้อจะขาย อินุชมันนั่งร้องไห้ว่าพี่น้อยถูกแทงตาย ยังหัวเราะกันอยู่ได้นึกถึงใจอินุชมันมั่งซี มันไม่ได้อยากขายตัวอย่างพี่น้อย อินุชมันอยากเป็นคนไม่ยอมเป็นควาย...”

“หนอย ทำปากดี แล้วอย่างมึงนะจะพ้นขายตัวหรือวะ”....

“ไปกะกูเนี่ยยังดีกว่าไปกะคนอื่น ไม่ถูกส่งลงใต้ แค่บางกอก ไม่ถูกขังคอกขังช่องได้อิสระทุกอย่าง อย่าถูกรังแกเท่า นั้น มึงนะไม่พ้นปิดเทอมใหญ่มีนาเมฆาหนีหอก พ่อแม่มึงจะเอาไว้โรละ พอมีคนให้ชักหัวพันแปดพันก็ซื้อคร้าน ระวังเหอะ จะถูกส่งไปแถวชายทะเล รับพวกลูกเรือหัวโซซมซาน”...

“ไปมึงอินุช ไปเก็บข้าวเก็บของ....มาทำเป็นโคกไม้ลำบากอะไรนักหนาหอกอยู่กะพี่ จะให้แต่งตัวสวย ๆ แล้วข้าจะเลือกไอ้คนที่มันดี ๆ นุ่มนวลหน่อยให้ ไม่เอา ไอ้พวกบ้าหัวร่อย ใจร้อนเป็นไฟให้หอก”

(โบตัน, 2537 : 53, 63)

จากตัวอย่างปัญหาโสเภณีเด็ก พบว่ามีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่เห็นดีเห็นงามกับการขายลูกให้เป็นโสเภณี เพราะคิดว่าอาชีพนี้มีรายได้ดี และงานก็ไม่หนักโดยที่พ่อแม่ของเด็กเหล่านั้นไม่คำนึงถึงจิตใจของลูกบ้างว่าจะกระทบกระเทือนมากเพียงใด

2.2 การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณีหรือการกระทำอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังปรากฏในเรื่อง

○ ลานนกจาก อ่อนรวมทั้งเพื่อนอีกสองคนถูกแม่บ้านอ้างว่าจะให้ทั้งสามไปเป็นคนใช้บ้านฝรั่งทำงานรายได้ดีกว่าที่โรงงาน

“สบายกว่าเขาเพื่อนละ พวกแกนะ” ... “ไม่ต้องมาเข้ากะทำงานหามรุ่งหามค่ำ ฝรั่งมันคงไม่ใจแคบ แล้วมันก็อยากได้คนช่วยทำงาน อย่าไปริลักขโมยเข้าละ”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 361)

โชคดีของกูแท้ ๆ เทียว” เขานึกอย่างกระหึ่มยืดย่องในใจ พลังก็กะการล่องหน้า อีกคนผิวนวลเกลี้ยงกว่าเพื่อนนั้นถึงมันจะบอบบางอ่อนแอ แต่ก็น้ำตาน้ำเอ็นดู อีกคนนี้จะเรียกราคากับลูกค้าขาประจำได้เกือบถึงหมื่นสำหรับ ‘การเปิดประตู’ ครั้งแรก ต่อไปนั้นราคาจะตกลงเรื่อย ๆ ตามลำดับ แต่เขาก็แน่ใจละว่ากว่าจะโล่มันไปอยู่โรงน้ำชาของนายปรัง อินังผิวนิยคนนี้จะทำเงินเข้ากระเป๋าเขาได้ไม่น้อยเลย

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 366)

... ก็สามคนนี้นะจะทำเงินทำทองเข้าบ้านนี้นะ สามคน แบ่งเปอร์เซ็นต์กันกับไอ้ธงกีหวานละ อายุมันเพิ่งจะเท่านี้ เรียกว่าสามารถทำมาหากินให้นางช้อยเก็บเปอร์เซ็นต์เอาเปรียบได้อีกนาน

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 377)

๓) **เหลี่ยมกุหลาบ** บุญเรือนซื้อครรไลมาจากพ่อแม่หล่อนเมื่ออายุได้เจ็ดขวบในราคาห้าพันบาท เมื่อครรไลอายุได้ 15 ปี นางบุญเรือนต้องการขายครรไลให้กับชายที่มีฐานะดี จึงนำครรไลไปในที่ต่าง ๆ โดยอ้างอาชีพขายพลอยบังหน้า เพื่อต้องการให้มีคนสนใจครรไล

ใครจะมาหลอก นอกจากนางเองนั่นแหละที่หมายมั่นปั้นมืออยู่ไม่เว้นแต่ละวัน... ยิ่งหมุ่นยิ่งคิดหนัก....กำลังตัดสินใจอยู่ว่าจะปล่อยให้ครรไลสอบเสร็จก่อนหรือว่าจะฉวยเอาตัวไปไว้บ้านลูกสาวในกรุงเทพฯ เสียวันนี้พรุ่งนี้.....แล้วค่อยพาออกโชว์.....จนกว่าจะไปลงเอยที่เจ้ามือเศรษฐีคนใดคนหนึ่งเท่านั้น.....อายุสิบห้าของสาวน้อย ๆ เป็นอายุกำลังดี...เป็นนางสาวไปแล้ว หมดปัญหาแล้ว แต่ก็ต้องรับจัดการโดยด่วนเหมือนกัน...วันเวลาเดี๋ยวนี้นั้นผ่านไปเร็ว รักก็ง่าย หน่ายก็ไม่ช้า ขึ้นปล่อยให้ปฏิทินถูกฉีกไปเรื่อย ๆ แบบนี้....เดี๋ยวก็น่าจะเห็นแต่กลีบเหี่ยว ๆ กำลังหลุดร่วงลงจากก้านกิ่งเท่านั้นเอง กาลเวลาทำให้สาววัยกำลังตกกลายเป็นพะไล ห่อหมกไปเสียแล้วนับไม่ถ้วน

(กฤษณา อโศกสิน. 2531 : 55, 56)

๔) **ดาวพระศุกร์** กิ่งแก้วพบดาวพระศุกร์นอนอยู่ข้างทางเกิดความสงสารจึงนำมาอยู่ในบ้านผู้หญิงหากินเพราะมีอาชีพนี้แต่เธอไม่ต้องการให้ดาวพระศุกร์มีอาชีพเช่นเธอ จึงสอนให้ดาวพระศุกร์เข้าใจอะไรบางอย่างเท่าที่เด็กอายุขนาดเธอจะพอเข้าใจได้รวมทั้งสอนหนังสือให้ดาวพระศุกร์เพื่อวันข้างหน้าจะได้มีชีวิตที่ดีกว่านี้ เมื่อกิ่งแก้วต้องจากบ้านนี้ไปเธอต้องการพาดาวพระศุกร์ออกไปด้วย แต่ถูกปฏิเสธจากเจ้าของสถานที่ขายบริการ กิ่งแก้วจึงต้องทิ้งดาวพระศุกร์ไว้ในสถานที่ขายบริการแห่งนั้น

“แขก” บางคนที่เคยเป็น “ครูจำเป็น” ของแม่ดาวถึงแก่ขอรับตัวไปอุปการะแต่ “แม่เล่า” คนสวยยื่นโนติสเด็ดขาดเป็นเงินแสนบาทถ้วน ๆ

ใครเล่าเขาจะซื้อ?

ผู้ขายส่วนมาก ถ้าจ่ายเงินในการ “ทำบุญ” ละก็เสียดายแต่ถ้าจ่ายเพื่อ “กามารมณ์” แล้วมักคล่องกว่า อย่างเช่นคนที่หลงรูปงามของเด็กสาวดาวพระศุภร์ ซึ่งขอซื้อความสำราญจากร่างอันงามโฉมเป็นเงินเรือนหมื่น.....การ “ขายตัว” ครั้งนี้ดาวพระศุภร์ไม่ได้เงินเลย ซ้ำยังได้รับคำบอกเล่าอย่างซาเหินว่า

“แกอยู่กับฉัน ก็เหมือนลูกเหมือนหลานที่ได้เลี้ยงมา ฉะนั้นถึงเวลาที่ต้องช่วยกัน ทำมาหากิน”

มันเป็นการ “ช่วย” กันด้วยเอาชีวิตเป็นเดิมพันทีเดียว!

(ข. อักษรพันธุ์. 2524 : 280, 281)

จากตัวอย่างของอ่อนในเรื่องลานนกจาก ครรไลในเรื่องเหลื่อมกุหลาบ และดาวพระศุภร์ในเรื่องดาวพระศุภร์ จะพบว่าเด็กผู้หญิงเป็นเหยื่อที่ถูกหลอกลวงได้ง่าย เพราะเด็กยังคิดไม่ป็น รวมทั้งขาดประสบการณ์จึงหลงเชื่อคำพูดที่พูดหวานล่อมจนทำให้กลายเป็นสินค้าโดยหาประโยชน์จากเด็กด้วยการค้าประเวณี

2.3 การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจาร และที่เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร ผู้เขียนนวนิยายทั้ง 14 เรื่อง มิได้กล่าวถึงปัญหานี้ อาจเป็นเพราะปัญหาลักษณะนี้ยังค่อนข้างเป็นความลับมิได้ถูกตีแผ่โดยสื่อมวลชนในช่วงสมัยของการเขียนนวนิยายนั้น ๆ

จากนวนิยายที่ได้ศึกษาพบว่าปัญหาโสเภณีเด็กมีสาเหตุดังนี้คือ

- 1) ค่านิยมทางวัตถุและความต้องการเงินของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นางนวลกับตามี พ่อแม่ของนุช จากเรื่องดาวแต่มดิน และนางบุญเรือน ผู้ปกครองของครรไล จากเรื่องเหลื่อมกุหลาบ เป็นผู้ยึดถือค่านิยมทางวัตถุต้องการแต่เงินเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และความร่ำรวยของตนเท่านั้น จึงยินยอมและสนับสนุนเด็กให้มาเป็นโสเภณี
- 2) ถูกหลอกลวง จากเรื่องลานนกจาก อ่อนถูกผู้คุมงานในโรงงานหลอกว่าจะหางานให้ทำเป็นคนรับใช้รายได้ดีกว่า แต่แล้วก็ถูกบังคับให้ค้าประเวณี รวมทั้งการตกทอดจากสถานประกอบการหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งด้วยการซื้อขาย
- 3) พื้นฐานทางครอบครัว จากเรื่องดาวพระศุภร์ ดาวพระศุภร์ต้องมาเป็นโสเภณี เพราะถูกแม่บุญธรรมดุด่าทุบตีอย่างไรเหตุผล จึงทำให้ต้องหนีออกจากบ้านมาเป็นเด็กเร่ร่อนและถูกชักชวนให้ไปอยู่ในสถานที่ขายบริการทางเพศ

3. ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในข้อ 19 ได้กล่าวถึงสิทธิเด็กที่จะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทำร้ายทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีสาระดังนี้

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ด้านนิติบัญญัติ บริหารสังคม และการศึกษาในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิต การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาทการปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงประโยชน์ รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศ ขณะอยู่ในความดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใด ซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล

2. ตามแต่จะเหมาะสม มาตรการคุ้มครองเช่นว่านี้ควรรวมถึง กระบวนการที่มีประสิทธิผล สำหรับการจัดตั้งแผนงานทางสังคมในอันที่จะให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่เด็กและบุคคลซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล ตลอดจนกระบวนการที่มีประสิทธิผลสำหรับการป้องกันในรูปแบบอื่น และให้มีการระบุ การรายงาน การส่งเรื่องเพื่อพิจารณา การสืบสวน การปฏิบัติและการติดตามเรื่องของกรณีการปฏิบัติที่ผิดต่อเด็กตามที่ระบุมาแล้วข้างต้นและในกรณีที่เหมาะสมในทางตุลาการเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ปัญหาการทำร้ายร่างกายเด็กเป็นปัญหาที่จะพบเห็นอยู่เสมอตามหน้าหนังสือพิมพ์และนับวันจะมีมากขึ้น โดยมีสาเหตุทำร้ายเด็กต่างกันไป เช่น สาเหตุจากความเกลียดชังเด็ก กรณีที่ต้องการทำแท้งบุตร เพราะไม่ต้องการให้บุตรเกิดแต่ทำแท้งไม่สำเร็จ หรือโกรธเกลียดสามีหรือภรรยาตนจึงโยนมาสู่เด็ก โดยมีวิธีการทำร้ายร่างกายเด็กแตกต่างกันไป จากเอกสารมูลนิธิคุ้มครองเด็ก โดยมนตรี สันทวิชัย เลขาธิการมูลนิธิคุ้มครองเด็กได้สรุปรูปแบบการทารุณในช่วงปี 2540 ไว้ดังนี้ (มนตรี สันทวิชัย. 2541)

1. ใช้กำลังและร่างกาย โดยเตะ เขี่ยบ กระทุบ ทูป ชก จับโยนบก กัด กัดน้ำ นิ้วทิ่มตา หักคอหรือพยายามหักคอเด็ก ฯลฯ

2. ใช้ความร้อน ทำร้ายร่างกายเด็กโดยใช้บุหรี่ ธูป หรือยากันยุงจี (ไม่เว้นแม้กระทั่งอวัยวะเพศทั้งเด็กหญิงและชาย) เทียนไขลน หรือใช้น้ำดาเทียนไขหยด (ไม่เว้นแม้กระทั่งอวัยวะเพศหญิงและชาย) ไม้ขีดไฟลน (ไม่เว้นแม้กระทั่งอวัยวะเพศหญิงและชาย) รวมทั้งใช้น้ำร้อนราด

3. ใช้ของใช้หรือวัตถุที่ใช้งานมาเป็นเครื่องในการทารุณเด็ก เช่น เชือก สายไฟ โดยรัดคอเด็ก ใช้บานประตูอัดกระแทกตัวเด็กกับผาผนัง จับศีรษะเด็กกระแทกกับพื้น หรือผนังคอนกรีต ใช้ไม้ชนิดต่าง ๆ ไม้แขวนเสื้อ หรือลวด หรือเหล็กเส้น สายไฟ คันเบ็ด เขี่ยนตีเด็ก ใช้ฆ้อนทุบเด็ก ตะปู หรือเข็มทิ่มเด็ก เป็นต้น

4. ใช้อาวุธหรือของมีคม เช่น มีด ขวาน ปืน

จากปัญหาการทำร้ายที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้ผู้ประพันธ์นำปัญหาเหล่านี้มาถ่ายทอดเป็นเหตุการณ์ในนวนิยาย ดังปรากฏในเรื่อง

ดาวพระศุภร คุณนายมารศรีและพันโทอาทร ขอดาวพระศุภรมาเลี้ยงจากโรงพยาบาล เมื่ออายุเพียงเก้าเดือน หลังจากเลี้ยงดาวพระศุภรได้ไม่นานคุณนายมารศรีก็มีลูกของตนเอง จึงทำให้ไม่ชอบดาวพระศุภรและพยายามหาเรื่องทำร้ายทุบตีดาวพระศุภร พร้อมทั้งใช้ให้ทำงานบ้านทุกอย่างรวมทั้งเลี้ยงน้องทั้งหมดด้วย และก็มีหลายครั้งที่ถูกทำร้ายร่างกายเพราะเลี้ยงน้อง

“หล่อนหัวแขนแม่หนูขึ้นมาจนแก้มหน้าด้วยความเจ็บปวดไม่เรียวไม่เลือกที่
โดยไม่นับ

เสียงไม้เรียวดังซวบ ๆ แทรกด้วยเสียงสะอื้นอีก ๆ ของแม่ดาวพระศุภร....เจ้า
หล่อนสะอื้นน้อย ๆ ใบหน้าซีดหนึ่งบวมเป่งเพราะถูกฟาดอย่างแรง”

(ข. อักษรพันธุ์. 2524 : 50, 52)

ตอนที่น้อง ๆ ทะเลาะกันโดยที่ดาวพระศุภรดูแลไม่ทันจนน้องหัวแตก
คุณนายมารศรีก็ลงโทษดาวพระศุภรอย่างหนักโดยไม่รับฟังข้อเท็จจริงประการใด

“ภูถามว่ามึงไปทำอะไรอยู่? คุณนายตวาดยกมือเงื้อง่าด้วยความหมั่นไส้ต่อใบ
หน้าขาว ๆ ซึ่งมีแววว่าจะสวยกว่าบุตรสาวทุกคนของคุณนาย เมื่อแม่ดาวพระศุภรถอย
หลบ หล่อนก็ปรี๊ดเข้าไปฟาดฝ่ามืออวบอวบลงบนใบหน้าของเด็กหญิงเต็มแรง

แม่ดาวพระศุภรหมุนคว้าง รู้สึกชาที่กกหูและใบหน้าแถบหนึ่ง”

(ข. อักษรพันธุ์. 2524 : 80)

ตอนที่ดาวพระศุภรสงสารแก่ที่เป็นเด็กขอดานหัวข้าวจึงเรียกให้มากินข้าวที่บ้าน เมื่อ
คุณนายมารศรีรู้เรื่องจึงทำโทษอีกอย่างรุนแรง

“...คุณนายหวดไม้พู่หรงอันโตขนาดนิ้วหัวแม่มือลงไปฟาดที่ร่างของแม่ดาวพระศุภรโดย
ไม่นับและไม่เลือกที่ราวกับคนเป็นโรคจิตชนิดหนึ่ง ซึ่งมีความพอใจที่ได้ทำร้ายผู้อื่น
ครั้นเห็นแม่ดาวพระศุภรทนเจ็บมิได้ ก้าวออกหนี คุณนายก็จับแขนไว้...เจ้าหล่อน
สะบัดแขนหลุดจากมือคุณนาย แต่ยังไม่ทันวิ่งหนีดังใจนึกก็ถูกตบลั่นกิ้งลงร่าง
น้อย ๆ นั้นปลิวไปตามมือหนักของคุณนาย พุบลงกับพื้นห้อง...”

(ข. อักษรพันธุ์. 2524 : 116, 117)

ไอ้ค่อม ค่อมเป็นเด็กพิการแม่ทิ้งค่อมไว้ให้ยายกับตาเลี้ยง ค่อมจะถูกตาใช้ให้ทำงานตลอดเวลา เพราะตาเกลียดค่อม นอกจากตาแล้วค่อมยังถูกเด็กวัยเดียวกันรังแกอยู่เสมอ

ตาคุ่นแสดงความเกลียดชังออกมานอกหน้า แกวบน้ำดูมันนิดเดียวแล้วไม่เกี่ยวข้องวอแวอีก ไอ้ค่อมกำเนิดแล้วพร้อมกับความเกลียดชังท่วมท้นใจตาของมัน มันคือผีร้าย...คือตัวมารที่จงใจเกิดมาเพื่อทำลายความหวังของแก พ่อเฒ่าปึกใจเชื่อมั่น ถ้ามันไม่เกิด ถ้าย่านางตาไหลหักค่อมมันลงแกคงได้บุญทามาเป็นเชยแล้วมาเชิดหน้าชูตาแกให้สูงเด่นยิ่งขึ้น

แต่มันเลือกเกิด เกิดมาเพื่อประจานแก เพื่อเป็นเลี่ยนหนามตำตาตำใจแก ไอ้ค่อมหัวเราะตาคุ่นมันไล่ ไอ้ค่อมร้องให้ตาคุ่นเกลียดชังหน้า เกลียดทั้งตัวมัน เกลียดทั้งแม่มันและยายมันนั่นแหละ ถ้าไม่กลัวบาปกลัวกรรม ไม่กลัวกฎหมายบ้านเมืองเอาโทษแกหักค่อมมันลงส้วมแล้ว หมด หมดกันทั้งเงินหมิ่นเงินพัน แกร้าฟิง...

(มาลา คำจันทร์. 2538 : 77, 78)

และตอนที่ตาใช้ให้ค่อมไปซื้อเหล้าแล้วกลับมาซ้ำทำให้ตาหาเรื่องทำโทษค่อม “ไอ้ค่อมรับขวดเหล้าแล้วขอยเท้าดี ๆ เกือบเป็นวุ้นมาถึงบ้าน ตาก็กระชากขวดเหล้าจากมือมันแล้วฉาดไอ้ค่อมน้ำตาทะเล็ก...”

พ่อเฒ่าตาคุ่นขวาง หัวผมมันลุกขึ้น ไอ้ค่อมตาเหลือกลานวิงวอนขอร้องแต่ผู้เฒ่าไม่รับรู้ แกเคียวเขี่ยให้มันรับแต่มันปากแข็ง พ่อเฒ่าสุดจะระงับโทษจะได้จึงเหวี่ยงตีนกระแทกซี่ข้างมัน ไอ้ค่อมถลาออกไปเหมือนนกปีกหักแล้วเลยหมอบกระเตงอยู่ตรงนั้น

(มาลา คำจันทร์. 2538 : 92, 93)

และตอนที่ค่อมไปเล่นลูกข่างกับเด็กในหมู่บ้าน ค่อมเล่นชนะแต่กลับถูกพวกเด็กรังแก ค่อมจึงต่อสู้และถูกแม่ของเด็กเหล่านั้นมาฟ้องตา ทำให้ตาโมโหมากจึงลงโทษค่อมอย่างรุนแรง

“ไอ้ยังเขกหัวโปก ไอ้แอะตะกัน ไอ้ด้วงจับหัวไอ้ค่อมหมุนไปหมุนมา อย่างไม่มีใครคาดคิดว่าหมูमारองตินจะฮึดสู้ ไอ้ค่อมฉวยมีดปาดขังกระโจนฟันหัวไอ้ยังเลือดพุ่งกระฉูด...”

พ่อเฒ่าไม่ฟังคำใด ๆ ทั้งสิ้นคว้าได้อะไรก็ไม่รู้ที่ข้างตัวฟาดหัวมันโครม ไอ้ค่อมล้มลงดินตะ ๆ เหมือนปลาถูกทุบ...”

(มาลา คำจันทร์. 2538 : 113, 115)

เพื่อนรัก หมวยเป็นเด็กหญิงอายุประมาณหกขวบถูกพ่อแม่ขายให้กับนางกิมจูซึ่งมีอาชีพค้าขายของชำ นางใช้หมวยทำงานพร้อมทั้งทุบตีเป็นประจำหากทำงานไม่ถูกใจรวมทั้งลูกนางกิมจูก็ชอบแกล้งหมวย

“...แล้วมีอนันท์ก็กระซอกไล่เด็กหญิงเข้ามาหาจนตัวหมุนอีกมือหนึ่งฟาดเฉีเยะลงไปบนหลัง ปากก็ด่าเป็นภาษาจีนเสียงขรม เด็กหญิงน้ำตาร่วงพรูด้วยความเจ็บปวด หล่อนยกมือป้ายน้ำตา...”

“นี่ถึงมืออวบอูมของยายกิมจูที่ฟาดลงมาแต่ละครั้งหัวคะมา หากถูกหน้าเหมาะ ๆ เลือดกำเดาไหลยังคง”

“ไอ้ตี ลูกเตี้ยกะอำมานะซี มันเขกหัวหนูเจ็บ ๆ ทุกที”

“หนูกลัวอำมาตี ไอ้ตีเจ็บทุกที”

(จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์. 2516 : 28, 109, 110, 279)

ดอกโคก โศกเป็นเด็กลูกครึ่งไทย - อเมริกาที่แม่นำมาทิ้งไว้ให้ยายเลี้ยงตั้งแต่เกิด ยายส่งให้เรียนจบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ยายเลี้ยงโศกตามมีตามเกิดโดยโศกยึดอาชีพขายหนังสือพิมพ์ ขนม และทำงานบ้านแทบทุกอย่างและโดนน้ำ ๆ รังแกเป็นประจำโดยยายมิได้ช่วยเหลือแต่อย่างใด มีแต่คุณนายประดับเพื่อนบ้านที่คอยเป็นห่วงโศก เมื่อมีโอกาสเตือนยายของดอกโคกคุณนายก็จะเตือนสอนสิ่งที่ดี ๆ ให้แก่ดอกโคก

“สงสารมันแล้วทำไมถึงได้ทำทารุณกับมันบ่อยนักล่ะ” คุณนายมักจะย้อนให้ด้วยสีหน้ายิ้ม ๆ เมื่อยายพร่ำพูดถึงความยากลำบากในการต้องเลี้ยงหลานกำพร้า “แม่ใจก็มีลูกเลี้ยงอยู่หลายคนแล้วนี่นา ทำไมกะหลานอีกคนเท่านั้นจะเลี้ยงไม่ได้” ... ความลำบากของดอกโคกมิได้อยู่ที่การทำงานหนักจนเกินกำลังแต่อย่างเดียว หากยังเกิดจากความคับแค้นอันเนื่องมาแต่ถูกรังแกจากผู้มีอำนาจเหนือในบ้านที่อาศัย หรือที่แท้ก็คือพวกหน้าของหล่อนนั่นเอง

“อพิไล” คุณนายจะอุทานเช่นนั้นบ่อย ๆ เมื่อเห็นรอยช้ำบวมหรือไม้เรียวบนผิวเนื้อแห่งใดแห่งหนึ่งบนร่างกายของหล่อนหรือแม้กระทั่งบนศีรษะหรือหน้าผาก “ถูกมันตีเอาอีกแล้วซินีคราวนี้ใครล่ะ ไอ้สมคิดหรือไอ้สมหมาย”

(ช. อักษรพันธุ์. 2537 : 72-73)

การทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กนั้นบางครั้งผู้ใหญ่สามารถเลือกทำได้หลายวิธี ไม่เพียงเฉพาะให้บาดเจ็บทางร่างกายเท่านั้น ยังสามารถบังคับจิตใจเด็กให้ทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการให้เป็น โดยคิดว่าตนเองทำได้ เด็กก็ต้องทำได้เช่นเดียวกัน ดังปรากฏในเรื่อง

๕ บ้านของพุ่มนี้ นิลยา บุตรสาวของดร. เอกวัตและดร. เมธนี เป็นบิดามารดาที่ต้องการให้ลูกเป็นดั่งใจนึก โดยมีได้คำนึงถึงความสามารถของเด็กเคียวเชิญให้นิลยาทำในสิ่งที่บิดามารดาเคยทำได้ จนนิลยากลายเป็นเด็กมีปัญหา เพราะบิดามารดาบังคับให้เรียนหนังสือเก่ง ๆ ไม่ยอมให้เธอใช้เวลาว่างทางด้านอื่น นอกจากจมอยู่กับกองหนังสือ นอกจากนี้ยังถูกห้ามมิให้คบหากับใครทั้งสิ้น

...พ่อแม่ช่วยกันกำหนดชีวิตลูกเอาไว้หมดแล้ว ตั้งแต่เพิ่งลืมตาเกิดมาด้วยซ้ำ

“โตขึ้นหนูจะต้องเป็นต๊อดเตอร์เหมือนพ่อ” คุณเอกวัตเคยว่ายังงี้

“สอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ เรียนให้ได้เกียรตินิยม จะได้สอบชิงทุนไปนอกได้ง่ายหน่อย” นี่ก็ความเห็นคุณเมธนี

“ถ้าไปได้ตั้งแต่จบ ม.ศ. 5 ก็ดี พ่อเองก็ไปได้ตั้งแต่จบ ม. 8 แล้วเรียนในมหาวิทยาลัยเมืองไทยดีหน่อยตรงที่มีพวกมีพ้อง แต่ถ้าพูดถึงความรู้ทางภาษาละก็ไปเมืองนอกแต่อายุ 16-17 ดีกว่า”

“เดี๋ยวนี้อายุยี่สิบหก เขาก็จบปริญญาเอกกันแล้ว ถ้านิลยาเรียนได้เร็วแบบนี้ อาจจะจบได้ก่อนอายุยี่สิบห้า”

(ว. วินิจัยกุล. 2525 : 220)

เมื่อถึงเวลาที่โรงเรียนประเมินผลการเรียน นิลยาจะมีความรู้สึกกังวลจนเกิดอาการเครียด พ่อแม่ต้องพาไปพบแพทย์แต่ไม่สามารถหาสาเหตุของการป่วยได้

ส่วนเมื่อใกล้จะสอบคุณหนูจะมีอาการใจสั่น นอนไม่หลับ ปวดศีรษะเต็มแรงจนบางทีก็ต้องนอนอยู่บ้านหรือไม่ก็ปวดท้องเหมือนไส้จะขาด...

(ว. วินิจัยกุล. 2525:125)

หรือเมื่อนิลยาทำความผิดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น พักหน้าตอบกับผู้ใหญ่ เมธนีจะทำโทษลูกด้วยวิธีประจานโดยกล่าวถึงความผิดของลูกต่อหน้าเพื่อน ๆ ของเธอและคอยอวดด้วยว่าไม่เห็นด้วยกับวิธีการตีลูก แต่จะให้ลูกทอหนังสือเป็นการลงโทษที่ทำความผิดต่อหน้าเพื่อนเมธนี โดยไม่คิดถึงความรู้สึกของนิลยาเลย

ตลอดเวลาคุณหนูหน้าซีดจนเหเยก ยิ่งถูกเรียกมาทบทวนความผิดต่อหน้าคนอื่นส่วนใหญ่ก็เป็นผู้ใหญ่ หรือคนที่คุณหนูไม่รู้จักมักคุ้น พ่อแม่เรียกมาให้ท่องอะไรยาว ๆ ท่องซ้ำ ท่องซาก คุณหนูก็สะดุดตะกุกตะกัก หน้าซีดขาวทุกครั้ง...

“หนูอาย...” คุณหนูสะอึกสะอื้น “ทำไมคุณแม่ไม่ทำโทษหนูเฉย ๆ ทำไมต้องทำต่อหน้าเพื่อนคุณแม่ด้วยก็ไม่รู้ เขาก็ต้องเห็นหนูไม่ดี... หนูไม่ดี... แล้วใครเขาจะชอบหนูได้ เขาเห็นหนูอีกเขาก็ต้องนึกออกว่าหนูไม่ดีนะซิ”

(ว. วินิจัยกุล. 2525 : 147)

จากตัวอย่างดังกล่าว “นิลยา” ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจจากผู้ใหญ่ในด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยนิลยาไม่ต้องการให้แม่ทำโทษด้วยวิธีประจานหรือบังคับให้เรียนตามที่พ่อแม่ต้องการเพราะเป็นการบังคับจิตใจเด็กมากเกินไป

④ **พิมพิลาป พิมพรรณ** เป็นเด็กพิการเนื่องจากไม่มีใครดูแลทำให้พิมพรรณต้องเป็นโพลีโอ ประสิทธิภาพของพิมพรรณอายุที่มีลูกพิการและเกลียดพิมพรรณมักจะใช้คำพูดทำร้ายจิตใจพิมพรรณ

“ใครต่อใครชอบถามว่าทำไมปล่อยให้ลูกเป็นโพลีโอ แถอย่ามาเสนอหน้าให้แขกของฉันทเห็นนะ เวลานั้นมีแขกย่อออกมาด้านหน้าเขี้ยวอยู่ในห้องของแถ โนน”

(โบตัน. 2529 : 5)

เมื่อพิมพรรณเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย บิดามิให้เธอเรียนหนังสือต่อโดยคิดว่าคนพิการเรียนแล้วไม่เกิดประโยชน์ พิมพรรณจึงใช้เวลาว่างแต่งหนังสือ บิดาก็ดูถูกเธอคิดว่าคนอย่างพิมพรรณไม่มีทางที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต

“แถพิการไม่ต้องเข้าหอรอก มหาวิทยาลัยนะ สอบเข้าไปเรียนได้ก็เอาไปใช้อะไรไม่ได้ แค่มัธยมก็ติดมไปแล้ว จะเรียนไปทำไม เรียนแล้วก็ไม่ได้ทำงาน อยู่บ้านเฉย ๆ เปลืองเงินเปล่า ๆ ...”

“นักเขียนเรอะ แกรเป็นนักประพันธ์ใส่แหงกะเขาเรอะ โธ่เอ๊ย มิน่าละถึงได้ซื้อพิมพ์ติดให้กัน เปลืองกระดาษเปล่า ๆ แกมีประสบการณ์อะไรจะไปเขียนกับเขาหือ” ผู้เป็นบิดาทำหน้าที่ดูถูก “อยู่แต่ในบ้านจะไปไหนที่ก็ลำบาก งานการอะไรก็ไม่เคยทำ”

(โบตัน. 2529 : 15,69)

จากตัวอย่างเรื่องพิมพิลาป จะพบว่า “พิมพรรณ” ถูกพ่อทำร้ายจิตใจโดยการพูดจาถากถางให้พิมพรรณได้รับความน้อยใจตลอดเวลา ทั้งที่ความพิการมิใช่เป็นความผิดของเธอ แต่พิมพรรณยอมรับสภาพและพยายามทำหน้าที่ลูกที่ดีโดยไม่สร้างปัญหา ซึ่งในความเป็นจริงจะหาเด็กอย่างพิมพรรณแทบไม่ได้เลยในสังคมไทย

จากนวนิยายที่ศึกษาพบว่าการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กมีสาเหตุดังนี้คือ

1. ความเกลียดชัง จากเรื่อง ดาวพระศุกร์ ไอ้ค่อม เพื่อนรัก และดอกโศก ตัวละครทั้ง 4 ตัวคือ ดาวพระศุกร์ ค่อม หมวย และดอกโศก ถูกผู้ปกครองทารุณกรรมเพราะความจงเกลียดจงชัง สาเหตุจากการใช้ให้ทำงานแต่ไม่ได้ตั้งใจ

2. อับอายเนื่องจากความพิการของเด็ก จากเรื่อง พิมพิลาป พิมพรรณถูกบิดาใช้วาจาดูตัวอย่างหยาบคายสาเหตุเพราะเธอเป็นโปลิโอ ทำให้บิดาอับอายเนื่องจากมีลูกพิการ

3. การเอาชนะเพื่อควมมีหน้าตาของผู้ใหญ่ จากเรื่อง บ้านของพุ่มนี้ นิลยาถูกทำร้ายจิตใจ เพราะบิดามารดาเคียดแค้นให้เธอเป็นดังที่บิดามารดาต้อง โดยมีได้คำนึงถึงความสามารถของเธอเลย

4. ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในข้อ 18 ได้กล่าวถึงสิทธิเด็กโดยมีสาระดังนี้คือ

1. รัฐภาคีจะใช้ความพยายามอย่างที่สุดเพื่อประกันให้มีการยอมรับหลักการที่ว่าทั้งบิดาและมารดามีความรับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายแล้วแต่กรณี เป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นพื้นฐาน

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการให้หลักประกันและส่งเสริมสิทธิที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่บิดามารดาและผู้ปกครองตามกฎหมายในอันที่จะปฏิบัติความรับผิดชอบของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และจะประกันให้มีการพัฒนาสถาบันการอำนวยความสะดวก และการบริการต่าง ๆ สำหรับการดูแลเด็ก

3. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงที่จะประกันว่าบุตรของบิดามารดาที่ต้องทำงานมีสิทธิได้รับประโยชน์จากการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการดูแลเด็กที่พวกเขามีสิทธิจะได้

ข้อมูลจากการศึกษาประวัติของผู้ปกครองที่ตัดสินใจยกมอบเด็ก หรือทอดทิ้งเด็กไว้กับสหทัยมูลนิธิ ทำให้สามารถสรุปภาพรวมของกลุ่มผู้ปกครองที่มีแนวโน้มจะทอดทิ้งลูกสูงว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเด็กสาวอายุระหว่าง 15-20 ปี ซึ่งย้ายถิ่นฐานเข้ามาเรียนหนังสือต่อ หรือทำงานทำในกรุงเทพฯ และตามเมืองใหญ่ ๆ บางเมืองแล้วจึงเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น เด็กสาวซึ่งเป็นชาวกรุงเทพฯ เองก็มีจำนวนไม่น้อย ปรากฏการณ์นี้อธิบายได้ว่า นอกจากความอ่อนเยาว์จะมีสัดส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาวะความรู้เท่าทันและประสบการณ์ในการเผชิญชีวิตแล้ว ผู้ย้ายถิ่นฐานเพื่อหาโอกาสทางการศึกษาและการอาชีพที่ดีกว่า ซึ่งเป็นผลกระทบของการบริหารบ้านเมืองแบบรวบอำนาจ (Centralization) ย่อมต้องอาศัยการปรับตัวในทุก ๆ ด้าน ถ้าการปรับตัวดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม คน ๆ นั้นก็อยู่รอดและอยู่ได้ ความว้าเหวในสังคมใหม่ตลอดจนความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กสาวชาวชนบท ท่ามกลางสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ของเมืองใหญ่ทำให้เกิดการปรับตัวที่เป็นปัญหา และผลที่ตามมา ก็คือเด็กสาวหลายรายอาศัยบรรยากาศแห่งเสรีภาพที่อยู่ห่างไกลครอบครัว เลือกว่าครองโดยปราศจากความยั้งคิดเพียงเพื่อให้การดำรงชีวิตในเมืองใหญ่ของตนคลายความว้าเหวลงบ้าง และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาก็จะทอดทิ้งลูกของตนโดย

ไม่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนในฐานะที่เป็นพ่อหรือแม่ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก ดังปรากฏในเรื่อง

๑ เด็กชายจากดาวอื่น ปานเด็กชายที่มี 11 นิ้ว ใบหน้ามีปานที่น่าเกลียดและพูดติดอ่าง พ่อแม่ทิ้งปานให้อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าของหมอเพ็ญตั้งแต่เกิดจนปานเข้าใจว่าหมอเพ็ญ คือ แม่ที่แท้จริง เมื่อปานอายุได้ 6 ขวบจึงทราบความจริงว่าตนถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง ปานเสียใจมาก

“ถ้าหากสิ่งที่พี่แก้วตาพูดถึงนั้นเป็นความจริง ก็แปลว่าปานเป็นลูกของใครก็ไม่รู้ ที่มาตลอดทั้งไว้ให้แม่เลี้ยงดู ... ความคิดต่าง ๆ ในสมองของปานเริ่มสับสนวุ่นวาย จนจับต้นชนปลายไม่ถูก ทุกเรื่องที่คุณคิดนั้นดูเหมือนยากเหลือเกิน ... สมองหนักอึ้ง เหมือนมีก้อนหินขรุขระหลายก้อนถ่วงไว้ ... ถ้าหากไม่ได้เข้าไปอยู่ในห้องที่ติดกับ ห้องผู้หญิงคนนั้นและได้ยินที่พี่แก้วตาพูด ปานจะไม่มีวันได้รู้เลยว่า ที่แท้ปานเป็น เด็กไม่มีพ่อไม่มีแม่”

(วาวแพร. 2535 : 122)

๒ หงส์ดำ ปัทมเด็กชายกำพร้าที่พ่อแม่หย่าร้างกันและให้ปัทมอยู่ในความดูแลของยาย เมื่ออายุได้ประมาณ 7 ขวบ โดยพ่อแม่ส่งเสียเพียงเงินค่าใช้จ่ายประจำเดือนและค่าเล่าเรียนเท่านั้น ปัทมต้องช่วยยายขายผักในตอนเช้าก่อนไปโรงเรียนทั้งที่พ่อแม่ต่างมีฐานะดีทั้งคู่ เมื่อต่างไปมี ครอบครัวใหม่จึงทอดทิ้งปัทมแทนที่ปัทมควรจะได้รับความรักและความเอาใจใส่เท่าเทียมกับน้อง แต่ปัทมก็ไม่เคยได้รับการเหลียวแลจากพ่อและแม่

“เขาดูทนกว่าเด็กอื่นมาตั้งแต่เป็นเด็กชาย โรงเรียนไกลแค่ไหนเขาก็เดินไป เรียนพ่อแม่ไม่เคยเหลียวแลถึงให้เติบโตกับยาย...”

(แมน สุปิติ. 2537 : 7)

“พ่อแม่ก็รวบทั้งสองคน หย่ากันไปมีลูกใหม่คนละสองสามคน แม่ปทุมนะรวบ ไม่รู้เรื่องทั้งลูกชายผัวเก่าไว้ให้จมดกัดตานอยู่กับยาย พ่อก็มีแม่ใหม่ ลูกชายใหม่อีก สองคนเขาส่งไปเรียนเมืองนอก ที่เจ้าตั้งปล่อยให้เตะฝุ่น ขายผักตอนเช้า กลางคืนก็ ว่าออกไปถ่ายแบบ”

(แมน สุปิติ. 2537 : 8)

“ไม่ต้องไปเรียกมันว่าพี่ เรียกมันว่าปัทมเจย ๆ ก็พอ”

น้องลูกใหม่ของแม่จึงไม่มีความเป็นน้อง ทั้ง ๆ ที่แรกที่เห็นหน้าน้องชายเขามีความรู้สึกอยากรักน้องและอยากเป็นพี่ น้องสองคนมองเขาเหมือนมองเด็กชายพวกมาลัยเดินหนีและไม่ยอมพูดด้วย

ที่บ้านของพ่อยิ่งแล้วใหญ่ ที่นั่นนอกจากแม่เลี้ยง น้องสาว น้องชายของพ่อมองดูเขาเหมือนมองดูเชื้อโรค รีบบอกให้น้องชายคนโตกับน้องสาวคนเล็กไปอยู่กับพี่เลี้ยงเลี้ยงอาของเขาสอนลูก ๆ รวมทั้งน้องลูกของพ่อด้วยว่า

“ระวัง แกขึ้นน้ำมันเป็นญาติ มันจะผลาญแก เหมือนแม่ของมันที่เคยผลาญคุณพ่อมาแล้ว” แม่เลี้ยงอบรมลูกเปิดเผยในเรื่องนี้โดยไม่สนใจว่าเขาโต ฟังเข้าใจลึกซึ้งถึงประโยชน์เหล่านี้ เมื่อยายบอกให้เขาไปขอค่าเล่าเรียนทุกเทอม

(แมน สุปิติ. 2537 : 46)

ข้าวนอกนา ตัวเด็กหญิงลูกครึ่งไทย-อเมริกันนิโกรที่แม่นำมาฝากเลี้ยงกับสมรคนรับเลี้ยงเด็กฐานะยากจน เมื่อแม่ของตัวขาดการติดต่อ สมรจึงพาตัวไปขายให้กับจรรยาศรี คุณนายเจ้าของกิจการรถเช่าเพื่อเป็นคนรับใช้ ตัวเป็นเด็กที่ขาดความรักเพราะตัวมีหน้าตาน่าเกลียด ผิวดำ ผมหยิก ใครเห็นก็ชอบล้อเลียน ตัวจึงกลายเป็นเด็กเจ้าอารมณ์และมีนิสัยอิจฉาริษยา

“ความรู้สึกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นแก่ตัว นั่นคือความว่าเหว อ่างว้าง ตัวยังไม่รู้จักความรู้สึกดังนี้แจ่มชัดนัก เพราะตัวยังเด็กอยู่มาก รู้แต่ว่าตัวต้องการใครสักคนหนึ่งที่จะรักตัวและจะต้องไม่ว่าตัวให้เจ็บใจเรื่องผิวพรรณที่ตัวมี”

(สีฟ้า. 2519 : 35)

“ตัวไม่รู้ดอกว่า แท้จริงตัวเก็บความเกลียดชังขมขื่นฝังเอาไว้ในใจโดยไม่รู้ตัวมันฝังอยู่อย่างลึกก็จริง แต่มันค่อย ๆ แตรากเติบโตขึ้นในความรู้สึกของตัวที่ละนิดทีละน้อยตลอดเวลา จนกระทั่งตัวโตเป็นสาว”

จิตใจของตัวบางครั้งจึงวิปริต เพราะอำนาจของความเกลียด ความขมขื่นเพราะขึ้นมาจากปมด้อยบวกกับความริษยา

(สีฟ้า. 2519 : 17)

ไอ้ค่อม ค่อมเด็กพิการหลังโหนกที่แสงหล้าทิ้งให้ตากับยายเลี้ยงตั้งแต่แบเบาะ เพราะแสงหล้าถูกสามีทอดทิ้งตั้งแต่รู้ว่าท้อง แสงหล้าจึงเกลียดค่อมตั้งแต่อยู่ในท้อง รวมทั้งตากก็เพิ่มความเกลียดชังค่อมด้วย เพราะตาอับอายเนื่องจากลูกสาวหนีตามผู้ชายและถูกทิ้งต้องชมนาน

กลับมาบ้าน ค่อมไม่เคยได้รับความรักจากใครเลย นอกจากยายเพียงคนเดียวเท่านั้นที่สงสารและรักค่อมเพราะเป็นเด็กกำพร้าและพิการ

แสงหล้าลูบท้องเลื่อนลอย ลูกหนอ....ไอ้ลูกผีจับยึด ภูเกลียดมึง เกลียดพ่อมึง
ไอ้คนใจหมา...

(มาลา คำจันทร์. 2538 : 48)

ไอ้ค่อมอยู่กับยายและตาที่ทางบ้าน มันไม่มีพ่อ ไม่มีแม่ ใคร ๆ เรียกมันว่าไอ้ค่อม ยายกับตาก็เรียกมันไอ้ค่อม เพราะหลังมันโหนกค่อมเหมือนหนอกวัว ไอ้ค่อมเจ็ดขวบแล้วแต่สูงเท่าเด็กห้าขวบเท่านั้น

“ยายจ๋า แม่ค่อมไปไหน”

แม่เฒ่าเมินหน้าแล้วแอบป้ายน้ำตาทิ้ง ลูกเอ๋ย หลานเอ๋ย ยายบอกไม่ได้จะให้
ยายบอกได้อย่างไรว่าแม่มีมันใจดำ มันทิ้งมึงไปตั้งแต่แบเบาะแล้ว

(มาลา คำจันทร์. 2538 : 66)

๕ ดอกโศก เด็กหญิงลูกครึ่งไทย-อเมริกัน ที่แม่ทิ้งให้ยายดูแลตั้งแต่เล็ก ดอกโศกต้องช่วยยายทำงานบ้านและขายหนังสือพิมพ์ ในบ้านไม่มีใครรักดอกโศกเลย น้ำ ๆ ของดอกโศกมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันชอบรังแกดอกโศกอยู่เสมอ ส่วนยายมักใช้วาจาหยาบคายกับดอกโศกอยู่เสมอ แต่ดอกโศกก็รักยาย

“หล่อนอยากให้แม่หมดมลทินในเรื่องทิ้งลูกในไส้ไปตั้งแต่แบเบาะเหลือเกิน
หล่อนใครจะเป็นผู้ยกมลทินออกจากแม่เสียเองน้า เพราะหล่อนไม่เคยเห็นว่าแม่มีความผิดแต่สักนิด แม่อาจมีเหตุผลอะไรของแม่เป็นพิเศษก็ได้...”

(ข. อักษราพันธุ์. 2537 : 9)

...ข้าเนอยากเลี้ยงอยู่เมื่อไรละ แม่เอ็งเอาทังไว้ให้ก็จำใจเลี้ยงไปยั้งั่นเอง เอ็งก็
รู้ว่าข้าทำหน้าด้านหน้าทนเลี้ยงเอ็งมาแต่ไหนแต่ไรแล้วละ ใครใครมั่งในบ้านที่มัน
อยากให้เลี้ยง มีแต่มันรังเกียจว่าไม่ใช่เผ่าพันธุ์ของมันทั้งนั้นละ....”

(ข. อักษราพันธุ์. 2537 : 49)

๕ ดาวพระศุกร์ เด็กหญิงที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ในความดูแลของโรงพยาบาลหลังจากที่
มารดาคลอดแล้วหนีไป ดาวพระศุกร์อยู่ในความดูแลของโรงพยาบาลจนอายุได้ 9 เดือน จึงมีผู้

มาขอไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมแต่ดาวพระศุกร์ก็มิได้รับความเหลียวแล หรือความรักจากพ่อแม่ บุญธรรมจนเธออายุได้ 10 ขวบ จึงหนีออกจากบ้านเพื่อตามหาแม่ที่แท้จริงเพราะทนความทารุณของแม่บุญธรรมไม่ได้

“ใครเป็นพ่อเป็นแม่ก็ไม่รู้ เฮ้อ ต้องว่าเหวออ้างว้างตั้งแต่ลืมตามาดูโลกได้ไม่กี่ชั่วโมง นำเวทนาจริง ๆ”

(ช. อักษรพันธุ์. 2524 : 13)

แม่ให้ชีวิตเจ้าก็ดีแล้ว เธอคิดอย่างเข้าข้างตัวเอง จะทำลายเสียก็ได้แต่รู้สึกว้าหวาด... เห็นหน้าลูกแสบเดียว จำปานแดงรูปหัวใจได้และเอ่ยปากตั้งชื่อตามที่พยาบาลเรียกเพื่อเป็นที่จดจำในวันหน้า ซึ่งเธอก็ไม่รู้ตัวว่าทำไปเพื่ออะไรแล้วก็ชมซานนี่มา...

(ช. อักษรพันธุ์. 2524 : 71)

จากนวนิยายที่ศึกษาพบว่า การทอดทิ้งเด็กมีสาเหตุดังนี้คือ

1. ความไม่พร้อมของพ่อแม่เป็นเหตุให้บุตรที่เกิดมากลายเป็นบุตรนอกสมรส แสลงหล้า จากเรื่อง ไอ้ค่อม และศศิประภาจากเรื่องดาวพระศุกร์ มีอายุย่างเข้าสู่วัยรุ่นและเกิดการชิงสุกก่อนห่าม เมื่อเกิดปัญหาแสลงหล้าแก้ด้วยการทำแท้งส่วนศศิประภาแก้ปัญหโดยทิ้งลูกไว้ที่โรงพยาบาลซึ่งเป็นการหาทางออกที่เห็นแก่ตัว โดยมีได้คิดถึงความบริสุทธิ์ของเด็กที่ต้องเกิดมารับชะตากรรมที่พ่อแม่สร้างไว้
2. การหย่าร้าง จากเรื่องหงส์ดำ ตัวละครเด็ก คือ ปัทมต้องประสบกับปัญหาการทอดทิ้งจากพ่อแม่โดยที่ทั้งสองมิได้มีความเอื้ออาทรต่อสายโลหิตของตนเองเลย ปัทมต้องช่วยเหลือตนเองมียายเป็นผู้ปกครองซึ่งก็เปรียบเสมือนไม้ใกล้ฝั่ง แต่ปัทมก็สามารถดำเนินชีวิตผ่านอุปสรรคมาได้จนประสบความสำเร็จ
3. ความพิการ จากเรื่อง เด็กชายจากดาวอื่น และไอ้ค่อม ตัวละครเด็กที่ประสบปัญหา คือ ปานและค่อม สาเหตุที่พ่อแม่ทอดทิ้งเพราะความอับลักษณ์ทางร่างกายของเด็กจึงทอดทิ้งปล่อยให้เด็กต้องรับความทุกข์ทรมาน
4. ความยากจน จากเรื่อง ข้าวนอกนา ตัวละครเด็กที่ประสบปัญหา คือ ดำ สาเหตุเพราะแม่เป็นเมียเช่าทหารอเมริกันเมื่อพ่อของดำถูกเรียกตัวกลับประเทศทำให้แม่มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเงินค่าเลี้ยงเด็กได้จึงทิ้งดำไว้กับคนเลี้ยงและไปมีสามีใหม่

5. ปัญหาการข่มขืนเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในข้อ 39 มีสาระดังนี้คือ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะส่งเสริมการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใด ๆ การแสวงประโยชน์การกระทำอันมิชอบ การทรมาน หรือการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าโดยรูปอื่นหรือการพิพาทด้วยอาวุธ การฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าวจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเองและศักดิ์ศรีของเด็ก

จากข้อมูลของมูลนิธิคุ้มครองเด็กได้สรุปคดีล่วงเกินทางเพศที่มูลนิธิให้ความช่วยเหลือเมื่อปี 2540 ปรากฏว่าเด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศมีถึง 138 คดี มากกว่าเดิมถึง 59 คดี ซึ่งในความเป็นจริงอาจจะมีเด็กที่ถูกล่วงเกินมากกว่านี้ โดยที่ไม่มีใครทราบและไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กที่เคราะห์ร้ายเหล่านั้นได้ วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ (2531 : 91) กล่าวว่า

กรณีของเด็กถูกข่มขืน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วการข่มขืนภายในประเทศจะเกิดขึ้น 5 นาทีต่อหญิงที่ถูกข่มขืน 1 คน นอกจากนี้ยังมีสถิติข้อมูลจากศูนย์วิจัยและพัฒนาของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่าสตรีเฉพาะในกรุงเทพฯถูกข่มขืนเฉลี่ยแล้วชั่วโมงละ 4 คน มีตั้งแต่อายุ 2 ขวบถึงอายุ 80 ปี สถิติดังกล่าวเหล่านี้หากวิเคราะห์ให้ละเอียดลึกซึ้งลงอีกก็จะพบว่า กรณีการข่มขืนจะเกิดขึ้นกับเด็กมากกว่าเกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ ทั้งนี้ก็ด้วยสมมุติฐาน 3 ประการดังนี้คือ เด็กง่ายต่อการบังคับข่มขืนด้วยกำลัง เด็กง่ายต่อการล่อลวงไปข่มขืนและเด็กนั้นจดจำหน้าตาของผู้ที่ข่มขืนได้ยาก

สำหรับผู้ทำการล่วงเกินเด็กจะเป็นบุคคลที่เด็กไวใจเช่น ครู ญาติ หรือเพื่อน เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เมื่อกระทำความชั่วให้กับเด็กแล้วก็อยู่ในสังคมได้อย่างเปิดเผย ผิดกับเด็กที่เป็นผู้ถูกกระทำจะได้รับแต่ความอับอายหรือมีจิตใจผิดปกติต้องได้รับความดูแลและความเข้าใจจากผู้ใกล้ชิด จากการศึกษาปัญหาสิทธิเด็กพบว่าตัวละครที่ถูกล่วงเกินทางเพศมี 2 ตัว จากนวนิยาย 2 เรื่องคือ คาวน้ำค้าง และบ้านของพุ่มนี้

คาวน้ำค้าง ปูนหอมเด็กหญิงวัย 8 ขวบ กำลังจะกลับบ้านหลังจากโรงเรียนเลิก มีชายแปลกหน้ามาชวนคุยและชวนปูนหอมไปเที่ยวบ้านด้วยความไร้เดียงสาปูนหอมจึงไปกับชายแปลกหน้าคนนั้น เมื่อมาถึงบ้านชายแปลกหน้านำขนมมาให้พร้อมทั้งชวนปูนหอมดูรูปและเล่าเรื่องครอบครัวให้ปูนหอมฟังโดยอุ้มปูนหอมให้นั่งบนตักเมื่อปูนหอมรู้สึกผิดสังเกตชายแปลกหน้าคนนั้นจึงพูดโน้มน้าวให้ปูนหอมนอนและข่มขืนปูนหอม

“มา ... มานั่งตักอามะ”

ปุนหอมนั่งบนตักเขา และมีอัลบั้มวางบนตักหล่อนอีกที
แต่หล่อนเริ่มรู้สึกผิดปกติที่กัน.....มีอะไรบางอย่างเป็นดั่งหนึ่งว่าหล่อน
กำลังนั่งทับอะไรสักก้อนหนึ่ง ปุนหอมจึงลุกขึ้นหันไปมอง....

เขาพูดเหมือนพยายามจะสะกดปุนหอมให้เคลิบเคลิ้ม... ปุนหอมได้แต่นึกอย่าง
เด็ก ๆ ว่า นี่มันอะไรหนอ... เขาคงกำลังหาทางเนรมิต นางฟ้ามาให้ปุนหอมได้เห็น
สักองค์ละมัง

แต่แล้วก็ไม่ใช่

เพราะปุนหอมรู้สึกว่า มีอะไรบางอย่าง... แข็ง ๆ... มาตุนตรงหว่างขาหล่อน...

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 14,16)

เมื่อปุนหอมเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปุนหอมถูกอาร์มภซึ่งเป็นน้องชายของ
เพื่อนแม่มาตีสนิทกับครอบครัวของปุนหอมจนทุกคนให้ความไว้วางใจ แล้วอาร์มภล่อลวง
ปุนหอมไปชมจีนโดยพูดจาหวานล่อให้ปุนหอมไปกับเขา

“เข้ามาก่อนซีปุน แป๊ปเดียวเอง น้ำจะโชติ้อากลองถ่ายรูปแป๊ปเดียว”

ปุนหอมไม่ยอมเข้าไปในนั้นเลย แต่บังเอิญเหลือบไปทางซ้ายแลเห็นคนผู้ชาย
อีกคนหนึ่งบนทางเดินมีดสลัวทางปากโน้น ทำให้หล่อนอกสั่นขวัญหายเลยก้าวพรวด
ตามเขาเข้าไป

อาร์มภใส่กลอนประตูกั้นที่

“ปุน” เขาหันมารวบร่างหล่อนไว้ในวงแขน “น่ารักปุน รักเหลือเกิน!”

ปุนหอมตกใจจนแทบช็อก หล่อนร้องเบา ๆ

“น้ำอย่ากอดปุนซีคะ” ...

ปุนหอมยืนนิ่ง ตัวแข็งเหมือนถูกสาปให้เป็นหินไปแล้ว หล่อนไม่รู้สิกรู้สม
สิ่งใดกับการกระทำของเขา หล่อนได้แต่ร้องไห้ ร้องจนเสียงแหบ... เสียงแห้ง...
เสียใจ... ซอกซ้าเหมือนคนหมดเนื้อหมดตัว

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 93, 99)

ต่อมาปุนหอมเรียนระดับมัธยมศึกษาผลการเรียนของปุนหอมอ่อนลง แม่จึงให้เรียน
กวดวิชากับเพื่อนบ้านที่แม่ไว้วางใจ รวมทั้งปุนหอมก็มีความเชื่อใจตัวครูเจ้าของโรงเรียนกวดวิชา
แห่งนี้ จนกระทั่งปุนหอมเสียที่ถูกข่มขืนในวันที่ฝนตกหนักปุนหอมติดอยู่ที่โรงเรียนกับครูเพียง
สองคนเท่านั้น

เขาฉวยมือหล่อนไปกุมไว้ทันที.....และยกขึ้นจัดริมฝีปากอย่างอ่อนโยน
 “อาร์กปูนมาก ปูนรู้หรือเปล่า” เขาบอกเบา ๆ ดวงตาเป็นมันระยิบราวกับ
 สัมผัสแสงไฟ

“อาคะ” ปูนหอมพยายามดึงมือออกจากมือเขา “อย่าทำอะไรปูนนะคะกรุณา
 เกิดคะ” ...

หล่อนร้องให้ดังแข่งกับเสียงฝน ... ฝนยังคงกระหน่ำหนัก ... ราวกับยินดีที่จะให้
 ยามบ่ายอันอุบาทว์ชาติชั่วนี้เกิดขึ้นอีก

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 191, 193)

บ้านของพุ่มนี้ นิลยาเชื่อใจเพื่อนชายที่โทรศัพท์มานัดเพื่อตกลงปัญหาที่ไม่เข้าใจกัน
 นิลยาโกหกครูที่สอนพิเศษว่าไม่สบายขอกลับบ้านก่อน เมื่อไปถึงบ้านของเพื่อนชายจึงพบว่าที่บ้าน
 ไม่มีใครอยู่เลย เพื่อนชายจึงชวนนิลยาโดยพยายามจะข่มขืนแต่นิลยาได้ต่อสู้และหนีออกมา
 ได้ เมื่อกลับมาถึงบ้านก็มีได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้บิดาทราบมีเพียงแม่แถบคนดูแลนิลยาเท่านั้นที่
 ทราบเรื่อง

“หนูไปบ้านอาจารย์...” คุณหนูสะอื้นอีก ๆ “พี่ดันเขาไปตักคอยอยู่ เขาบอกว่า
 เขาต้องพูดกับหนู เขามีธุระสำคัญ หนูก็เลยลาอาจารย์กลับมาก่อน ... เขาพาหนูไป
 บ้านเขาที่บ้านเขาไม่มีใครเลย...”

“หนูไม่รู้... แม่แถบจำ เขาบอกว่าเขาอยากพูดกับหนู เขาจะตายอยู่แล้วเพราะ
 ไม่ได้พบหนู เขาขอพบครั้งเดียวเพื่อปรับความเข้าใจกัน เพราะพี่หนุ่มไปห้าม เขาไม่
 ให้มาหาหนู เข้อ่อนวอนหนู ... หนูสงสาร เขาบอกว่าจะพาไปหาพ่อแม่เขาให้มาขอ
 หมั้นหนู” “โอ้! คุณหนู” อีฉันทอดคุณหนูไว้นั่น

“บ้านเขาไม่มีใคร ... เขาต่อว่าหนู เขาหาว่าหนูไปมีแฟนใหม่ ... ทรมานกับเขา
 หาว่าหนูไม่รักเขา ... หนูพยายามอธิบาย เขาก็ไม่ฟัง เขาแข็งแรงกว่าหนู ... เขาจับ
 หนูไว้...”

(ว. วนิจฉัยกุล. 2525 : 288)

จากนวนิยายที่ศึกษาพบว่าการข่มขืนเด็กมีสาเหตุดังนี้คือ

1. ความไว้วางใจที่เพศหญิงมีต่อคนที่ใกล้ชิด ปูนหอมจากเรื่อง คาวน้ำค้าง และนิลยา
 จากเรื่องบ้านของพุ่มนี้ ทั้งสองให้ความไว้วางใจกับเพศตรงข้ามมากเกินไป โดยมีได้ระวังตัว
 จึงทำให้ถูกล่วงเกินทางเพศ

2. มีความเห็นผิดที่คิดว่าเพศหญิงเป็นเหยื่อรองรับอารมณ์ ปูนหอมจากเรื่อง คาวน้ำ
ค้าง ต้องถูกล่วงเกินทางเพศครั้งแล้วครั้งเล่า เพราะผู้ชายเห็นผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่ต้องตอบสนองความต้องการของชาย

บทที่ 3

ทักษะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็ก

นวนิยายย่อมทำให้ผู้อ่านมองเห็นทักษะของผู้เขียนได้ เพราะผู้เขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจึงนำประสบการณ์ในสังคมที่นักเขียนดำรงอยู่มาเป็นวัตถุดิบหรือข้อมูลในงานเขียนของตน รวมทั้งแสดงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ นอกจากความเพลิดเพลินที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านนวนิยายแล้ว ผู้อ่านยังจะได้รับรู้ถึงทักษะของผู้เขียนที่มีต่อสังคมในขณะนั้นด้วย

การศึกษาทักษะของผู้เขียนนั้นมีท่านผู้รู้ด้านนวนิยายและการวิจารณ์ได้อธิบายความหมายของทักษะไว้เป็นแนวทางดังนี้

กุหลาบ มลลิกะมาส (2520 : 105) กล่าวว่า นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ กันและต่างก็มีแนวคิดของตนที่มีอยู่ต่อโลก ต่อสังคมและต่อชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดหรือปรัชญาของนักเขียนจึงมีแนวหลายแนว แต่ต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่าง ๆ นั้นในวรรณคดีที่ตนแต่งขึ้นเสมอ

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2511 : 10) กล่าวถึง

ทักษะหรือปรัชญาของผู้ประพันธ์ว่า สิ่งนี้ไม่ใช่สิ่งที่จะเห็นง่ายนัก ยิ่งถ้าหากผู้ประพันธ์ไม่ค่อยมีความคิดเห็นของตนแน่แน มีแต่พร่า ๆ หรือมีไปตามความนึกคิดของผู้อื่น ยิ่งทำให้แลเห็นทักษะในนวนิยายของนักประพันธ์นั้นยากขึ้นไปอีก บางคราวนักประพันธ์บางคนมีทักษะที่น่าสนใจ อาจแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกันไปในตัว แต่นักอ่านย่อมพยายามจับความคิดเห็นของนักประพันธ์ให้ได้ การอ่านจึงจะออกรส

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531 : 97) กล่าวว่า

นักประพันธ์ทุกคนย่อมเขียนไปตามความคิดเห็นและมโนคติของตนโดยรู้สึกตัวหรือไม่ก็ตาม หนังสือทุกเรื่องแม้เรื่องอ่านเล่นตื้น ๆ ที่มุ่งแต่เพียงทำความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านด้วยวิธีง่าย ๆ เช่น เอาเหตุการณ์ที่น่าทึ่งน่าสนใจมาลำดับต่อ ๆ กันไปโดยไม่มุ่งที่จะวาดภาพตัวละครให้เด่นเป็นมนุษย์จริง ๆ เช่น เรื่องผจญภัย เรื่องนักสืบที่เด็กนักเรียนชอบอ่านในชั้น หรือเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่คุณปู่คุณยายนิยมอ่านก็ดี ทั้งหมดนี้ย่อมแสดงโลกทัศน์ของผู้แต่งไม่มากก็น้อย

จากการศึกษาความหมายของคำว่า “ทัศนะ” ของผู้รู้ดังกล่าวแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ทัศนะหมายถึงแนวความคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตมนุษย์และสังคม และแสดงไว้ในนวนิยายซึ่งจะ ได้จากการอ่านนวนิยายทั้งเรื่องแล้วสื่อความหมายออกมา

ผู้วิจัยจำแนกทัศนะของผู้เขียนเกี่ยวกับปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายทั้ง 14 เรื่อง ดังนี้

1. ทัศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ผู้เขียนที่เสนอทัศนะในเรื่องนี้ ได้แก่ โบตัน จาก เรื่องดาวแต่มดดิน จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์ จากเรื่องเพื่อนรัก วาณิช จรุงกิจอนันต์ จากเรื่อง ตักดา และโสภาค สุวรรณ จากเรื่องลานนกจาก

โบตัน เสนอทัศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กไว้ 2 ทัศนะ คือ

1. พ่อแม่ถือว่าลูกเป็นสมบัติของตน จึงคิดเลี้ยงลูกไว้เพื่อที่จะขายนำเงินมาใช้จ่ายภายในครอบครัว

2. การเอาไรต์เอาเปรียบจากนายจ้าง เพราะเด็กมีความรู้น้อย ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับชั้นประถม จึงไม่กล้ายื่นข้อเสนอนายจ้าง เมื่อนายจ้างให้ที่พักพร้อมอาหารก็มีความพอใจ เพราะแรงงานเด็กจะมาจากต่างจังหวัดไม่สามารถหาที่อยู่ได้จึงถูกนายจ้างโกงแรงงาน

จากเรื่อง ดาวแต่มดดิน ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่หนูไปทำงานในร้านเสริมสวยของอินทราโดยที่ไม่ได้รับเงินเดือน เพราะหนูไม่มีความรู้และไม่มีญาติพี่น้องอยู่ในกรุงเทพฯ อินทราทราบเรื่องนี้จึงไม่ยอมจ่ายเงินเดือนให้หนู

อินทราไม่เคยพูดเรื่องเงินเดือนของหนูสักคำ หล่อนรู้ว่าหนูไม่มีทางไปในเวลานี้ จึงเฉยเสียหนูมีเสื้อผ้าติดตัวมาแค่สองชุด คือชุดกระโปรงสั้นที่พี่สาวซื้อให้ใส่กับกางเกงขาสั้นเสื้อยืดเก่าๆ ที่นางอำพันจัดหาให้ใส่ อินทราหยิบยื่นผ้าถุงเก่าๆ ให้สองผืน กางเกงแค่เข้ากับเสื้อยืดไหม้ๆสองตัว อินทราให้เสื้อยืดกับกางเกงอีกตัวหนึ่ง หนูก็ใส่อยู่แค่นั้น...

(โบตัน. 2537 : 221)

เมื่ออินทราเกิดความหึงหวงที่สามีแอบมองหนูจึงหาเรื่องให้หนูออกจากร้านไปอยู่ที่อื่น

หนูนั่งก้มหน้ามองพื้นอยู่เงียบ ๆ หล่อนไม่ได้ร้องไห้ นัยน์ตาแห้งผาก หากเจ็บช้ำน้ำใจหนักหนา พ่อแม่ก็ไม่เคยรักหนู เลี้ยงดูมาอย่างดีตามประสาญาติก็จริง แต่เลี้ยงมาเพื่อขาย...อินทรา ก็พยายามจะโกงหนู จะว่าไปก็โกงมาแล้วหลายเดือน เพราะไม่เคยจ่ายค่าแรงหนูเลย

(โบตัน. 2537 : 275)

จุลลดา ภักดีภูมินทร์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กว่า การซื้อเด็กมาเพื่อใช้เป็นแรงงานนั้นไม่สมควร เพราะคนไม่ควรที่จะซื้อขายกันได้เหมือนผักปลาและควรจะมีมนุษยธรรมในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

จากเรื่องเพื่อนรัก ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่ภุชงค์ไปซื้อขนมที่ร้านนางกิมจู โดยหมายเป็นคนขายและโดนนางกิมจูตีเนื่องจากขายท็อปปี้ให้ภุชงค์มากกว่าราคาจริง ภุชงค์ได้ยื่นคนพูดว่านางกิมจูซื้ออาหารมา

“ไอ้จูนี่มันทรนดลิบ...เด็กตัวนิดเดียวทั้งใช้งาน ทั้งทุบตี มันซื้อเขามาไม่กี่สิบลบาท
ใช้เสียเงินที่ซื้อมา”

ซื้อ!...เด็กหญิงอายุห้าหกขวบที่ใคร ๆ เรียกกันว่า นังหมวยบ้าง อีหมวยบ้าง นี
นะรี อาม้าหรือนางกิมจูซื้อเขามา?

ภุชงค์งเล็กน้อย...เขายังไม่เคยได้ยินเลยว่าคนเราซื้อขายกันได้เหมือนผักปลา
หรือเปิดไก่หมาแมว เขาคิดว่าหมวยเป็นลูกของ “อาจูน” หรือนางกิมจู เมียเจ้าของ
ร้านชานันเสียอีก

(จุลลดา ภักดีภูมินทร์. 2516 : 301)

วาณิช จรุงกิจอนันต์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กว่า การที่พ่อแม่ต้องขายลูก
ของตนให้มาทำงานในโรงงานหรือมาขายแรงงาน สาเหตุมาจากความยากจน พ่อแม่จำเป็นต้อง
ขายลูกเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว โดยคิดไม่ถึงว่าลูกจะต้องถูกใช้แรงงานอย่างหนัก จน
กระทั่งบางคนพิการหรือแม้กระทั่งเสียชีวิต

จากเรื่อง ตุ๊กตา ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่พันซังสลดใจกับข่าวการทลายโรงงานที่ใช้
แรงงานเด็ก

มีข่าวเกี่ยวกับการทลายโรงงานที่ใช้แรงงานเด็ก อ่านข่าวแล้วแม้จะรู้สึกสะเทือน
ใจ แต่เขาก็ไม่ได้แปลกใจนัก การขายลูกเพื่อให้ไปทำงานเป็นสิ่งที่เขาเคยพบในหมู่
ผู้คนตามต่างจังหวัด จะโทษพ่อโทษแม่ก็ออกจะลำบาก ลูกใครเขาก็คงจะรัก แต่
ความแร้นแค้นลำเค็ญนั้นบางทีมันก็เหลือจะรับ

(วาณิช จรุงกิจอนันต์. 2531 : 110)

ความยากจนสามารถทำให้พ่อแม่จำเป็นต้องขายลูก ดังตอนที่พันซังพาสารวัตรมาตรวจ
ค้นโรงงานของสมร สารวัตรพูดกับพันซังเชิงตัดพ้อว่า

“คนเราเตี้ยวันนี้มันเหลือเกิน บางทีก็ซื้อเอาเลย ซื้อเด็กมาเพื่อใช้ให้ทำงาน พ่อแม่ก็เป็นอะไรไปไม่รู้ ลูกตัวเองแท้ ๆ ตัวเล็กตัวน้อยขายให้คนเขาไปได้...”

(วณิช จรุงกิจอนันต์. 2531 : 263)

โสภาค สุวรรณ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กไว้ 3 ทัศนะ คือ

1. ความยากจน เป็นเรื่องยากที่จะแก้ไขหรือกำจัดให้หมดสิ้นไป เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจความยากจนจึงทำให้พ่อแม่จำเป็นต้องขายลูกหลานของตนเองให้มาขายแรงงานในกรุงเทพฯ หรือตามเมืองใหญ่ ๆ เพื่อส่งเงินไปจุนเจือครอบครัว
2. ความไว้วางใจ คนไทยจะมีนิสัยเชื่อใจและไว้วางใจคนในหมู่บ้านเดียวกัน มีความเชื่อมั่นว่าจะไม่หลอกลวง จึงยินดีส่งบุตรหลานให้ไปทำงานด้วย
3. การถูกเอารัดเอาเปรียบ นายจ้างจะพยายามเสียเงินให้น้อยที่สุด แต่ได้แรงงานมากที่สุด โดยมีได้คำนึงถึงสุขภาพของเด็กกว่าจะต้องทรมานเพียงใดต่อการทำงานในแต่ละวัน เพียงเพื่อผลประโยชน์ของนายจ้างแต่เพียงฝ่ายเดียว

จากเรื่องลานนทจาก ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่สนกับสามี เข้าไปในหมู่บ้านเพื่อติดต่อซื้อเด็กมาทำงานในโรงงานที่กรุงเทพฯ โดยที่พ่อแม่ยินยอมให้ลูกของตนมาทำงาน

ชาวบ้านแถวนั้นล้วนกำลังลำบากแทบเลือดตากระเด็น เพราะความจนรัดตัวเต็มที่ จึงแทบจะกราบหล่อน หวังให้ตัวแทนเจ้าของโรงงานในกรุงเทพฯ เลือกลูกหลานไปทำงาน มีที่ไหนเขามารับมาเลือกถึงบ้าน แล้วคนที่ไหนเอ่ยนต์ก็ไม่ใช้คนอื่น เป็นผัวคนบ้านเดียวกันซะอีก ความไว้นื้อเชื่อใจจึงเพียบพูน

นอกจากหมู่บ้านที่ยายข่าอยู่อาศัยแล้ว ก็ยังมีบ้านอื่นที่อยู่ในสภาพเดียวกันคือทำนาไม่ได้มาสองปีติด ๆ กันแล้ว ถึงขนาดคนในหมู่บ้านต้องออกไปขอทานข้าวสารจังหวัดอื่นมาหุงกินกัน แล้วยังพวกที่สิ้นไร้มัดอก ไม่มีบ้านจะอยู่หมดเนื้อหมดตัวที่อพยพไปอยู่สลัมกลางนาท้ายหมู่บ้านอีกหลายสิบครอบครัวอีกละ พวกชาวนาที่สิ้นเนื้อประดาตัว... ต่างมีลูกหลานที่อยู่ในวัยที่โรงงานต้องการคัดเลือกทั้งนั้น

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 213)

งานการที่มีระเบียบข้อบังคับเยี่ยงทาส ไม่มีการผ่อนปรน เมตตาดปราณีอะไรทั้งสิ้น ทุกคนต้องทำงานไม่ว่าจะไร้เตี้ยสาเหวร้ายเพียงไร...พอหมดกะก็หมดแรง ไม่ได้เคลื่อนไหว วิ่งเล่นออกกำลัง หรือเห็นแดดรับลมเยี่ยงเด็ก ๆ วัยเดียวกันเลย

อ่อนและเด็ก ๆ รู้สำนึกก็เพียงว่า แต่ละคนนั้นโหยหิวกินไม่อิ่ม นอนไม่พอ ขาแข้งที่เคยแข็งแรงดูเหมือนคนหมดเรี่ยวหมดแรงไปทุกวี่ทุกวัน...

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 299, 316)

2. ทศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็ก ผู้เขียนที่เสนอทศนะในเรื่องนี้ ได้แก่ กฤษฎณา อโศกลิน จากเรื่อง เหลี่ยมกุหลาบ ข. อักษรพันธุ์ จากเรื่องดาวพระศุกร์ โบตัน จากเรื่องดาวแต่มดิน และโสภาค สุวรรณ จากเรื่อง ลานนกจาก

กฤษฎณา อโศกลิน เสนอทศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็กว่า สาเหตุเกิดจากพ่อแม่มีค่านิยมที่ผิด เพราะคิดว่าตนคือพ่อแม่มีสิทธิเต็มที่กับชีวิตของลูก แม้กระทั่งขายลูกให้มาเป็นโสเภณี

จากเรื่องเหลี่ยมกุหลาบ ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่นางบุญเรือนพาครรไลไปขายพลอยพร้อมกับนายจร โดยที่นางบุญเรือนต้องการพาครรไลไปพบกับคนที่มีฐานะร่ำรวยเพื่อนางจะได้ขายครรไล แต่ครรไลไม่ชอบวิธีการของนางบุญเรือน

ทุกครั้งที่ได้อ่านข่าว สาวเหนือถูกขายเข้าช่อง หรือเก๊าลิบกว่าเปอร์เซ็นต์ของโสเภณีเป็นสาวงามจากดินแดนเอื้องดอย ครรไลรู้สึกขมขื่น เจ็บแสบ อยากจะตะโกนบอกคนทั้งปวงที่มีความเชื่อในเรื่องนี้เหลือเกินว่า มีสาวเหนืออีกมากที่ไม่ได้คิดเช่นนั้น...ไม่ได้คิดอย่างที่ใคร ๆ ประณามหยามหยันเลยจนนิดเดียว

ก็หล่อนนี่อย่างไรเล่า

หล่อนตั้งอกตั้งใจที่จะเป็นเมียใครสักคน...แม้ไม่รวยเงินก็รวยความรัก...หล่อนจะช่วยเขาทำมาหากินด้วยหยาดเหงื่อไคลทุกขุมขน ไม่ใช่คิดแต่จะเอา “นาผืนน้อย” ออกเร่ขายเพื่อขุดทองมาสร้างบ้านแปลงเมืองทำร้านค้าอย่างที่มีคนเคยทำ

(กฤษฎณา อโศกลิน. 2531 : 26)

เด็กสาวไม่ได้เสีย... เพราะรู้ว่าป่วยการเถียง ความคิดของหล่อนกับของนางบุญเรือนสวนทางกันอยู่เสมอ ใฝ่สูงของนางบุญเรือนนั้นหมายถึงยอมขายตัวให้กับคนร่ำรวยสักคนหนึ่งโดยไม่ต้องรักต้องใคร่กันสิ...ถ้ายังงั้นละก็ครรไลก็ยินดีเป็นคนใฝ่ต่ำตลอดชาตินี้เลยทีเดียว

(กฤษฎณา อโศกลิน. 2531 : 92)

ครรไลต้องมาอยู่ในกรุงเทพตามความต้องการของบุญเรือน โดยทำหน้าที่ติดตามคุณหญิงนภาซึ่งเป็นนักสังคมสงเคราะห์และคุณหญิงไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงจะมีอาชีพโสเภณี

“...ส่วนใหญ่มันมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิม คือพ่อแม่ผู้หญิงนิยมขายลูกสาวเอาเงินมาช่วยครอบครัว...เพราะงั้นลูกสาวจะไปหากินเป็นอะไรเขาไม่ถือไม่สนใจขอให้ได้เงินมาสร้างบ้าน มาซื้อควายซื้อวัวมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องตัวเองได้ก็พอใจแล้ว อันนี้มันทำให้เสีย...เพราะมันจะฝังอยู่ในนิสัยในสำนึกว่า...เอ๊ะ...ของของฉัน ฉันจะขาย

ใครจะทำ...ไอ้คนที่ดำ ๆ ฉันนะเอามาให้ฉันกินฉันใช้หรือเปล่านั้น แต่ถึงยังงี้ก็ขอ
ยืนยันว่ามันไม่ควรคิดงั้น...ไม่ควรคิด...จนยังงี้ก็ไม่ควรคิดง่าย ๆ แบบนั้น”

(กฤษณา อโศกสิน. 2531 : 221)

ข. อักษรพันธุ์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็กไว้ว่า ถึงแม้อาชีพโสเภณีจะเป็นอาชีพที่
ถูกเหยียดหยามจากสังคมไทย แต่อาชีพนี้ก็จะไม่หมดไปจากสังคม เพราะตราบใดที่คนยัง
ต้องการใช้เงินอย่างสะดวกสบาย อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพหนึ่งที่หารายได้อย่างดีให้กับผู้ประกอบ
กิจการนี้

จากเรื่องดาวพระศุภร์ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่ดาวพระศุภร์ต้องไปขายตัวเพื่อ
เป็นค่าตอบแทนที่เจ้าของช่องเลี้ยงเธอมาตั้งแต่อายุ 12 ปี จนขณะนี้เธออายุได้ 15 ปี แล้ว

ไม่มีคำว่า พรหมจารี ที่นี่ ดาวพระศุภร์ หรือจะฝ่าฝืนกฎนั้นได้
เจ้าหล่อนกำลังจะก้าวเข้าสู่ประตูแห่งความเหยียดหยามนั้นในชั่วโมงข้างหน้า
แล้ว ประตูที่ผู้ใดก้าวเข้าไปแล้วก็ยากที่จะย้อนกลับออกมาได้มีแต่จะเดินถลาลึก
เข้าไปสู่นาคตที่มีตมจนกว่าจะถึงวาระสุดท้าย
เงินตัวเดียวแท้ที่มีอำนาจดลบันดาลชีวิตมนุษย์หาใช้พรหมลิขิตอะไรที่ไหนไม่
แต่มันก็บันดาลได้สำหรับคนที่ยอมสยบอยู่ใต้อำนาจมันเท่านั้น

(ข. อักษรพันธุ์ . 2524 : 278)

โบตัน เสนอทัศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็กไว้ 2 ทัศนะ คือ

1. ค่านิยมที่พ่อแม่ส่วนหนึ่งมีความพอใจที่จะขายลูกให้มาเป็นโสเภณี เพราะเป็น
อาชีพที่หารายได้ดี พ่อแม่จะได้รับเงินเป็นจำนวนมากจากการขายลูกสาว
2. แนวคิดที่ถือว่าเด็กเป็นสมบัติของพ่อแม่ มีพ่อแม่ส่วนหนึ่งที่ตีค่าลูกเป็นเพียง
ทรัพย์สิน ยินดีที่จะขายลูกสาวให้ยืดอกอาชีพโสเภณีเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินจำนวนหนึ่งเท่านั้น โดย
มิได้คำนึงถึงความยากลำบาก รวมทั้งความทรมาณใจที่ลูกของตนจะต้องได้รับการเป็นโสเภณี
3. ความกตัญญู พ่อแม่จะพยายามเกลี้ยกล่อมให้ลูกเห็นความยากลำบากของพ่อแม่
ในการเลี้ยงดูลูกแต่ละคนกว่าจะเติบโตมาได้เพราะฉะนั้นเมื่อลูกพอที่จะหารายได้มาจุนเจือ
ครอบครัวก็ควรที่จะให้ความช่วยเหลือพ่อแม่โดยการไปเป็นโสเภณี เพราะเงินที่ได้มาจะทำให้
พ่อแม่มีหน้าตาทัดเทียมเพื่อนบ้านได้

จากเรื่องดาวแต่มดินผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่นางไปรับนุขมาจากบ้านเพื่อให้เป็น
โสเภณีที่กรุงเทพฯ

“...หรือมีปัญญหาเงินหมื่นมาให้ลูกะพ่อมึงละ มึงจะทำงานอะไรถึงจะได้เงินหมื่นนะ ได้แล้วมึงจะเลิกก็เรื่องของมึง หาเงินมาปิดปากพ่อมึงซักหมื่นพอ...”

(โบทัน. 2537 : 21)

ครูบางคนพยายามรณรงค์ให้ครอบครัวยุติการส่งเด็กหญิงลงไปทำมาหากิน แต่ผลที่ได้ไม่น่าพอใจนัก เพราะเด็กสาว ๆ และยังไม่สาวก็ยังคงลงได้กันเป็นแถว เมื่อจบประถมหก ห้องเรียนชั้นประถมเจ็ดที่เปิดใหม่ในโรงเรียนขยายโอกาสแทบจะร้าง นักเรียนหญิงหลายคนไม่เคยสนใจฟังที่ครูพร่ำสอน เพราะทำตามคำสั่งพ่อแม่ หรือแม้แต่พ่อแม่ไม่สั่งตนก็ต้องทำเพื่อความกตัญญู หลายคนฟังแล้วก็กลัวแต่ไม่อาจฝืนสภาพของตนได้...

(โบทัน. 2537 : 43)

“เรามันจนนี่นา จะทำงานอะไรได้เงินมาก ๆ ยังงี้ละ พ่อแม่ให้ชีวิตเรามา เลี้ยงเรามา เราก็คงต้องมีความกตัญญู อีกซักพักพี่ก็จะเลิกอาชีพนี้ แล้วหาทางตั้งร้านเสริมสวย จะว่าไปเราก็คงดีกว่าเพื่อน ๆ อยู่แล้ว เพราะคุณป้าก็ค่อนข้างยุติธรรม แค่นี้ก็รู้ใหม่ บางแห่งนะมันซังแล้วเอาเงินค่าตัวหมดเลย ให้แค่ข้าวกินเท่านั้น...”

(โบทัน. 2537 : 103)

เมื่อนุชหนีออกมาจากช่องโดยไปอยู่ที่ร้านทำผมของป้าอำพันเจ้าของร้านแล้ว เตือดร้อนจึงแนะนำให้หนูกลับบ้าน

“กลับบ้านนอกดีไหม เอ้า ป้าจะยอมเสียเงินซื้อตัวให้แล้วหนูกลับไปอยู่กะพ่อแม่ ป้าจะให้เงินอีกนิดหน่อยพอเป็นค่ากิน...หนูกลับบ้านเองถูกไหมละ”

“กลับนะกลับถูกหรอกค่ะ แต่กลับไปบ้านพ่อก็ต้องขายหนูมาอีกแหละ”

(โบทัน. 2537 : 132)

โสภาค สุวรรณ เสนอทัศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็กไว้ 3 ทัศนะ คือ

1. กฎหมาย จะพบว่าไม่มีการบังคับใช้กฎหมายจริงจังหรือเลยที่จะไม่ปฏิบัติ

รวมทั้งกฎหมายบางฉบับส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบริการทางเพศ เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เป็นต้น นอกจากนี้บทลงโทษก็ไม่มี ความรุนแรงพอจึงทำให้มีการล่อลวงหรือบังคับขู่脅ให้เด็กต้องมาเป็นโสเภณี

2. ค่านิยมที่ผิด ผู้ชายไทยส่วนมากจะเห็นผู้หญิงเป็นเครื่องบำเรอทางเพศ เพราะเห็นว่าเพศหญิงเป็นเพศอ่อนแอ ผู้ชายมีสิทธิที่จะข่มเหงเพศหญิงได้ตามอำเภอใจ

3. การศึกษา สาเหตุที่เด็กถูกล่อลวงมาเป็นโสเภณีก็เพราะความรู้น้อย การศึกษาจบเพียงระดับชั้นประถมศึกษาเท่านั้น เพราะฉะนั้นความคิดจึงไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของพวกที่แสวงหาประโยชน์จากเด็ก

จากเรื่อง ลานนกจาก ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่ธงชัยมาที่โรงงานและเห็นอ่อนเด็กสาวหน้าตาดีจึงต้องการจะทำไปเป็นโสเภณี เพราะเด็กอายุขนาดอ่อนจะเป็นสินค้าที่ต้องการมากที่สุด

ลูกคำที่ชอบ “เปิดบริสุทธิ์” นั้นแต่ละคนมีความเห็นกระหายที่จะเสพสมกับ “เด็ก” เด็กหญิงที่อยู่ในวัยปากยังไม่ลิ้นกลืนน้ำนม ยังเรียกว่าไร้เดียงสา มันเป็นการค้าประเภทที่ไม่เคยตกต่ำ ต่อให้มีกฎหมายรัดกุมเพียงไร คนอย่างธงชัยหรืออีกหลาย ๆ คนที่ทำมาหากินทางนี้ ก็มีวิธีการที่จะพาตัวและกิจการรอดพ้นการตรวจสอบจับกุมไปได้เสมอ ตราบใดที่เรื่องทุจริตคอร์รัปชันยังแฝงอยู่ในวงการ เมื่อนั้นคนอย่างเราก็คงจะปลอดภัยเสมอ

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 344)

ตอนที่เอียดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นนักสังคมสงเคราะห์กับเลิศฤทธิ์ที่เป็นเพื่อนชาย

“เอียดคิดว่าผู้หญิงและเด็กในบ้านเรา ยังมีอีกมากที่ถูกกดขี่ข่มเหง วัฒนธรรมของเราก็มีส่วนอนุญาตให้ผู้ชายปฏิบัติอย่างนั้น เห็นมั้ยคะว่าเรารู้สึกเป็นเรื่อง ‘ธรรมดา’ ไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรเลย”...

“เฉพาะเศรษฐกิจการเมืองอย่างเดียว เอียดคิดว่าไม่พอจะดึงหรือผลักดันให้เกิดเรื่องแบบนี้ได้หรอกค่ะ ผู้ชายสามารถซื้อการมอมเมา สามารถมีเมียน้อยแล้วคนทั้งหลายก็ยังคิดยังเชื่อกันอยู่นั่นแหละว่า นั่นเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ชายจะต้องเป็นอย่างนั้น...”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 611)

“...ในเมื่อสังคมของเรายังเอื้อเรื่องผู้ชายเที่ยวผู้หญิง ยังเห็นการมีเมียน้อยเมียเก็บเป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้ชายไทยแล้วผู้ชายบางคนก็มีความวิตถารที่จะชอบข่มเหงเด็กผู้หญิงวัยรุ่นทำให้สินค้าหรือเหยื่ออย่างอ่อน อย่างใคร ๆ ยังเป็นสิ่งที่ต้องการอยู่จนทุกวันนี้ กฎหมายเองก็ไม่ได้ตั้งโทษเอาไว้อ่อนแรงพอ...”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 751)

“ปัญหาที่เฝ้าต่อสู้อยู่เวลานี้ คงล้าให้หมดจากสังคมไม่ได้หรอก ตราบใดที่ยังมีปัญหาทางเศรษฐกิจ คนยังยากจนและสังคมเอื้อให้ผู้ขายกดขี่ทางเพศหญิงทางด้านการฉ้อโกงแบบนี้”

“...แต่ปัญหาการหลอกลวง จะแก้ไขได้โดยการให้ความรู้และการศึกษา...ถ้าเขามีการศึกษาเขาก็จะไม่ตกเป็นเหยื่อง่าย ๆ ...”

(โสภาค สุวรรณ. 2532 : 759)

3. ทศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก ผู้เขียนที่เสนอทศนะในเรื่องนี้ได้แก่ ข.อักษรพันธุ์ จากเรื่อง ดอกโคก และดาวพระศุกร์ จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์ จากเรื่อง เพื่อนรัก โบตัน จากเรื่อง พิมพิลาป มาลา คำจันทร์ จากเรื่อง ไอ้ค่อม และว. วนิจฉัยกุล จากเรื่อง บ้านของพุ่มนี้

ข. อักษรพันธุ์ เสนอทศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจไว้ 2 ทศนะ คือ

1. ความเกลียดชัง สาเหตุที่ดอกโคกถูกทำร้ายร่างกายเพราะยายไม่ชอบแม่ของดอกโคกเนื่องจากมีความประพฤติไม่เหมาะสมและเมื่อมีลูกก็นำมาทิ้งไว้ให้ยายดูแลทำให้เป็นภาระ ยายจึงหาเรื่องทำร้ายทุบตี

2. ต้องการเอาชนะ บางครั้งสาเหตุที่มีการทำร้ายร่างกายเด็กเพราะต้องการเอาชนะกัน ในระหว่างผู้ใหญ่โดยมิได้นึกถึงเด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายว่าจะมีความรู้สึกเจ็บปวดเพียงใด ผู้ใหญ่ทำไปเพื่อความสามาใจของตนเองเท่านั้น

จากเรื่อง ดอกโคก ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่ดอกโคกไปขายหนังสือพิมพ์และเป็นลมเนื่องจากไม่สบายผู้ที่ช่วยเหลือดอกโคกคือตาแท้ๆของเธอและตาต้องการที่จะนำเธอไปเลี้ยงดู เพื่อให้ดอกโคกพ้นจากสภาพที่น่าสมเพช พร้อมทั้งให้เงินแก่ยายเพื่อเป็นค่าตอบแทน แต่ดอกโคกไม่ต้องการจะไปอยู่กับตา ยายจึงบังคับให้ดอกโคกออกจากบ้าน

คนเราเกิดมาเพื่ออะไรกันหนอ ด่าทอ ทุ้มเถียงแล้วก็ช่วงชิงกันตะเกียกตะกายหาใส่ตนเท่านั้นเองแหละหรือชีวิต จะมีอะไรสูงค่ากว่านี้อีกไหม สิ่งที่ทำให้จิตใจอึดอัดและขุ่นขึ้นแน่ะ

เสียงผู้ใหญ่เถียงเสียงด่าประชิดประชันกันกอรปทั้งกำลังไม่สบาย ทำให้หล่อนรู้สึกเหนื่อยและเบื่อโลกเหมือนคนอายุสักแปดสิบ

(ข. อักษรพันธุ์. 2537 : 19)

ยายเริ่มบ่นยืดยาวนำราคาอยู่อีกแล้ว มีหน้าซ้ำพาตัวเดินดุ่มผ่านห้องขึ้นมานบน
ยกพื้นหน้าห้องที่หล่อนยืนเสียอีก “เลี้ยงไม่ดีช้านะมันเลี้ยงใครไม่ได้ดี เนะนั่งโคก เอ็ง
ประพุดตัวให้ดี ๆ หน่อยนะ อย่าให้รัก ๆ รัว ๆ เหมือนนังแม่ ไม่ว่าเช้าว่าค่ำคอย
แต่จะเล่นไปหาผู้ชาย สัญชาติเจ้าชู้เหมือนปู้ย่าอาพ้อของมันนั่นแหละ”

(ข. อักษรพันธุ์. 2537 : 45)

ดอกโคกเม้มริมฝีปากแน่น นี่เองทำให้ยายคลุ้มคลั่งประเดี้ยวตีประเดี้ยวร้ายเอา
กับหล่อน อนิจจายายคิดแต่ในทางจะเอาชนะผู้อื่น แต่หาว่าไม่ยายไม่เคยชนะเลยสัก
หนเดียว มีแต่แพ้ แพ้แล้วก็แพ้ แพ้สามีก่ำ แพ้เมียหลวง แพ้ชะตากรรม แพ้สามีมืด
และแพ้แม่กระทั่งลูกในไส้ทุกคน...

(ข. อักษรพันธุ์. 2537 : 51)

ดอกโคกรู้สึกว่าชาตลอดใบหน้าทั้งแถบ แต่ประมวลความซอกซำทั้งหมดแล้ว
ยังเทียบไม่ได้เท่ากับความปวดร้าวออกแสบ...มีใครบ้างที่ต้องการหล่อนมีใครบ้าง
ที่ยื่นมือเข้ามาคุ้มครองหล่อน เวลาที่ได้รับความยากลำบากหรือถูกรังแก ไม่มีเลย
สักคน

(ข. อักษรพันธุ์. 2537 : 106)

จุลดา ภักดีภูมิรินทร์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กไว้ว่า สาเหตุ
มาจากผู้ใหญ่เห็นแก่ได้ ขาดความเมตตา ต้องการแรงงานเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนให้คุ้มกับที่ลงทุนเพื่อ
เด็กนั้น ๆ จึงหาเรื่องทุบตีให้เด็กทำในสิ่งที่ตนต้องการ หรือบังคับไม่ให้เด็กคบกับใครทำให้เด็ก
เกิดความว้าเหว การเลี้ยงเด็กควรให้ความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจ มิใช่จะทำโทษเด็ก
อย่างเดียว

จากเรื่องเพื่อนรัก ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่หมยนั่งคุยกับพี่ป้อหญิงขายบริการใน
บ้านพักด้วยความถูกอื้อยาศัย

หล่อนก็เลยถามว่า

“รักเขาทำไม เขาไม่ใช่พี่น้องของเราสักหน่อยไม่ใช่หรอ?”

แม่หมยตอบอย่างภาคภูมิใจที่สุดว่า

“ภุขค์กะจิมมีเป็นเพื่อนหนูตั้งหาก หนูรักภุขค์กะจิมมี... ภุขค์กะจิมมีเขาให้
หนูเล่นให้หนูไปไหน ๆ กะเขา...”

แม่หมวยอยากจะบอกว่า ตั้งแต่เกิดมา แม่หมวยไม่เคยมี ‘เพื่อน’ นอกจาก ตุ๊กตาผ้าเก่าๆ ที่แม่หมวยสมมุติเอาเป็นลูก อยากจะบอกว่าพ่อลุงคักกะพ่อจิมมี เป็นเพื่อนสองคนเท่านั้นในชีวิตของแม่หมวย

(จุลลดา ภักดีภูมินทร์. 2516 :279)

จากการที่หมวยไม่เคยได้รับความรักจากนางกิมจูผู้ที่ซื้อหมวยมาตั้งแต่เล็กจึงทำให้หมวยว่าเหวเมื่อมาพบกับเพื่อนซึ่งไม่เคยทำร้ายหมวยผิดกับนางกิมจูที่หาเรื่องตีหมวยเป็นประจำ จึงทำให้หมวยรักเพื่อนชายทั้งสองคนนี้มาก ในตอนที่หมวยได้เงินจากเนื้อทองมาหมวยก็แบ่งเงินให้กับเด็กทั้งสองด้วย

แม่หมวยที่น่าสงสาร...

หล่อนว่าเหว และต้องการความรักความอบอุ่นเหมือนเด็กอื่นๆ ทั่วโลก

ขณะนี้พ่อลุงคักกับพ่อจิมมี คือความรักความอบอุ่นในหัวใจเล็กๆของแม่หมวย อย่างเต็มเปี่ยม

(จุลลดา ภักดีภูมินทร์. 2516 : 320)

เมื่อผู้กองทองคำนำเด็ก ๆ มาส่งที่บ้านแล้วถามถึงผู้ปกครองของหมวย ก็ได้รับคำตอบว่า

“โอ้ย ! ยายกิมจูไม่เอาใจใส่หรอกคะ ว่าจะตายหรืออยู่ ตอนที่หายไปแทนที่จะห่วงใยเด็ก แก่ตาทุกวันหาว่ามันชน มันขี้เกียจทำงาน ถึงได้หนีไป...”

(จุลลดา ภักดีภูมินทร์. 2516 : 464)

มาลา คำจันทร์ เสนอทัศนะปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กว่ามาจากความเกลียดชัง ทั้งที่เด็กไม่ได้เป็นต้นเหตุแต่ต้องมารับเคราะห์กรรมที่ผู้ใหญ่ได้สร้างปัญหาไว้ให้ โดยขาดความรับผิดชอบ

จากเรื่อง ไอ้ค่อม ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่ตาตุ่นกับยายลาทะเลาะกันเรื่องไอ้ค่อม

แต่ละคำที่เรียกขาน ผัวแกเหมือนถ่มถุยเอาความเกลียดชังออกมาด้วยไอ้ค่อมเหมือนคนจิตใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว มันหวาดผวายุ่งตลอดเวลา ยิ่งตามันเกรี้ยวกราดมันก็ยิ่งเงอะงะงกเงิน แม่เต่าทอนไม่ได้จึงถามขึ้น

“สูจะเกลียดจะชังมันไปถึงไหน”

“กูเกลียดแม่มัน!”

“แม็กก็ส่วนแม็กสิ ไอ้ค่อมมันจะรู้เรื่องราวอะไร”

“กูเกลียดมัน มันเกิดมาเพื่อประจานกู เกิดมาเพื่อทำลายกู”

(มลา คำจันทร์. 2538 : 98)

ว. วินิจัยกุล เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจว่าเกิดจากการแข่งขันและความคาดหวังสูงของพ่อแม่จึงบังคับให้เด็กทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง พ่อแม่ควรดูความสามารถของลูกและสนับสนุนให้ลูกใช้ความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควร จึงจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องสำหรับการเลี้ยงดูเด็ก

จากเรื่องบ้านของพุ่มนี้ ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่นิลาายังเล็กกำลังเล่นตัวแมงท๊อบ เมธนีผู้เป็นแม็กก็ห้ามไม่ให้เล่นให้มาอ่านหนังสือการ์ตูน นิลายุกข์ใจจึงร้องไห้ทำให้แม่แสบผู้เป็นพี่เลี้ยงทะเลาะกับเมธนี

คุณเมธนีมองลูกอย่างเคือง ๆ

“เสียเด็กเอาจริง ๆ นะนี่ เอาแต่ร้องลั่นไม่ฟังอะไรบ้างเลย นี่แหละฤทธิ์ที่ตามใจกันจนเหลวละซี ไม่รู้จักระเบียบอะไรเสียมั้ง”

อิฉันอดไม่ได้ตามเคย

“คุณจะทำอย่างไรกะเด็กอายุสองขวบ คุณหนูแถมจะเล่นอะไรคุณไม่ให้เล่น ไปขัดใจแกดื้อ ๆ ยังงั้นแกก็โกรธนะซี ไอ้ของที่แกจะเล่นคุณไม่ให้เล่น จะยัดเยียดเอาของที่ไม่เล่นมาให้เล่น... แกก็ไม่เอาถ้าไม่ให้เล่นแมงท๊อบ ก็ต้องปล่อยก่อนคราวนี้ คุณหนูเล่นเดี๋ยวเดียวก็เบื่อแล้วเราก็ค่อยเอาไปทิ้ง... ทำแบบคุณ ไม่ว่าเด็กที่ไหนมันก็ร้องทั้งนั้นแหละ ไม่ใช่เสียเด็กอะไรหรอก เลี้ยงเด็กมันต้องค่อย ๆ พูดค่อย ๆ ทำ ไม่ใช่ไปหักท้าวหัวใจ”

(ว. วินิจัยกุล. 2525 : 61)

เมธนีต้องการให้นิลายเป็นอย่างที่ตนเองคาดหวังไว้ เพราะเมธนีมีความน้อยใจคิดว่าพ่อแม่ไม่ได้ให้ความรักแก่เธอเลย ที่เธอประสบผลสำเร็จในชีวิต เพราะเธอดิ้นรนมาตลอด เมธนีบังคับให้ลูกเป็นอย่างที่ต้องการ

“จำไว้นะลูก ในโลกนี้นะไม่มีใครดีกับใครหรอก ถ้าเราไม่ดีกับตัวเอง เราก็จะลำบาก แม่เองเท่าที่ได้ดีมาจนถึงขั้นนี้ก็เพราะความมานะของแม่เอง ตายายของหนูก็เอาแต่ลำเอียงรักลูกคนอื่น แม่เองไม่ได้อะไรเลยนอกจากวิชาความรู้ ถ้าแม่ไม่เรียนป่านี้นี้ ก็คงตกตาดานอยู่บ้านนอก...”

“แม่เองไม่ยอมมีลูกอีก มีคนเดียวดีกว่า เพราะแม่ไม่ต้องการให้ลูกขมขึ้นอย่างแม่ มีพี่น้องนี้มันบีบคั้นจิตใจเหลือทน พี่แม่อ้องแม่เขามิแต่เป็นฝ่ายกอบโกยไปจากแม่ทุกอย่าง แม่เองก็เสียเปรียบเขาเรื่อยมา...เพราะยังงั้นแม่มีลูกคนเดียวพอ จะได้ไม่มีปัญหา แม่อยากเป็นลูกคนเดียวใจจะขาด พ่อแม่จะได้รักมาก ๆ ในเมื่อแม่อดเป็น แม่ก็ให้หนูได้เป็นแทน”

(ว. วินิจฉัยกุล. 2525 : 119)

การที่พ่อแม่ต้องการให้ลูกทำในสิ่งที่พ่อแม่ปรารถนา โดยมีได้ดูความสามารถของเด็ก คิดแต่เพียงว่าลูกจะต้องทำให้ได้เพื่อที่พ่อแม่จะได้ไม่เหนื่อยหน้าใคร จากตอนที่เมธนีผิตหวังที่นิลยาสอบได้ลำดับที่ไม่ดีจึงถูกเมธนีอบรม

สมัยนี้นะลูก เป็นสมัยแข่งขัน ใครดีใครได้ จะเรียนอะไรทำงานอะไรก็แย่งกันเข้า แข่งกันสอบไปหมดทุกอย่าง ถ้าหนูไม่เก่งเข้าไว้ จะสู้คนอื่นเขาไม่ได้...คนเราเกิดมาถ้าแพ้คนอื่นก็อย่าเกิดเป็นคนเลย เกิดมาต้องดีกว่าเขาให้ได้...

(ว. วินิจฉัยกุล. 2525 : 128)

“สมัยนี้นั้นแข่งกันใครดีใครได้ทั้งนั้นพ่อแม่ที่เขารักลูกเขาปลูกฝังลูกได้ดี เขาก็เห็นว่าลูกควรจะแข่งขันกันว่าใครจะได้ดีกว่าใครนี้ยังงี้ ! ถึงจะเรียกว่าทำหน้าที่พ่อแม่ได้สมบูรณ์...นิลยา !”

(ว. วินิจฉัยกุล. 2525:133)

เมธนีพูดให้นิลยาทำตามความต้องการของเธอ ถึงแม้พี่เลี้ยงของนิลยาจะไม่เห็นด้วยก็ถูกเมธนีดู

...เพราะแม่รู้ว่าอนาคตหนูจะแย่งแย่งงัดถ้าพ่อแม่ไม่กวัดขั้น หนูเป็นคนใจอ่อน...อะไรก็ท้อ อะไรก็ยอมแพ้ง่าย ๆ คนเรานะลองไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ขาดินี้จะไปทำอะไรได้ล่ะลูก...

เพราะฉันเรียนรู้จากชีวิตของฉันนะชีวิตฉันไม่เคยยอมแพ้ใคร ฉันถึงได้ดี ฉันจึงอบรมลูกฉันให้เป็นอย่างฉัน เพราะฉันเคยเห็นมาก่อน...รู้ดีมาก่อน”

(ว. วินิจฉัยกุล. 2525 : 132)

โบทัน เสนอทัศนะไว้ว่าการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กโดยการพูดจาถากถาง สาเหตุจากความพิการของเด็ก นับว่าเป็นการทำร้ายจิตใจที่สาหัสมาก เพราะความพิการมิใช่ความผิด

ของใครคนใดคนหนึ่ง เมื่อคนในครอบครัวต้องพบกับความพิการจึงเป็นหน้าที่ของบุคคลรอบข้างที่จะต้องให้กำลังใจดูแลช่วยเหลือในสิ่งที่จะทำให้คนพิการสามารถต่อสู้กับชีวิตและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยมีต้องเป็นภาระของใคร

จากเรื่องพิมพ์พิลาป ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ เมื่อพ่อและพี่ชายของพิมพ์พรรณทะเลาะกันถึงเรื่องความพิการของพิมพ์พรรณ

“แกก็โทษฉันนั่นแหละ ไอ้ลูกอกตัญญู ต่ำพ่อ” เขาพาลกับไฟที่

“ผมไม่ได้พูดอย่างนั้นสักคำ ผมเพียงแต่ไม่ต้องการให้คุณพ่อพูดอะไรให้ผมสะเทือนใจ การที่เธอพิการก็ทำให้เป็นทุกข์พอแล้วไม่น่าจะซ้ำเติมกันอีก พูดซ้ำพูดซ้ำอยู่เรื่อย ๆ คอยเปรียบเทียบกับแม่พรคนสวย คนน่ารักแต่ไม่ยอมช่วยตัวเองเลยคนนี่”

(โบตัน. 2529 : 5)

พ่อของพิมพ์พรรณชอบใช้คำพูดแดกดันพิมพ์พรรณในเวลาที่ไม่พอใจ ดังตอนที่พิมพ์พรรณขออนุญาตพ่อเพื่อจะไปสัมภาษณ์กับชมรมนักกลอน เพราะเธอสนใจที่จะเป็นนักเขียนเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเองในขณะที่ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นพ่อกลับดูถูกความสามารถของพิมพ์พรรณ

พิมพ์พรรณเผชิญกับวาจาร้ายกาจของบิดามานานปี ท่านอารมณ์เสียเรื่องลูกหรือเรื่องอื่นก็มักจะมาระบายกับหล่อน แต่ที่พ่อพูดวันนี้ทำให้หล่อนสะเทือนมาก พ่อเห็นผู้หญิงเป็นเพียงสิ่งระบายความใคร่ แม้แต่ลูกของตนเองก็ไม่พ้นสภาพเช่นนี้ หน้าตาของพิมพ์พรรณไม่ใช่รีวิซี้เหร่ แต่ขาเป๋ หากไม่ต้องเลี้ยงเป็นเมีย เพียงระบายอารมณ์หล่อนก็ไม่เลวนักดอก พ่อพูดออกมาได้จริงสิ พ่อมีผู้หญิงประเภทนี้ไว้สำหรับผ่อนคลายเป็นสองสามคนเสียเงินให้พวกหล่อนเป็นครั้งคราว แต่พ่อเห็นพิมพ์พรรณเป็นผู้หญิงประเภทนั้นได้อย่างไร น้ำตาซึมเต็มเบ้าตาหล่อนยกมือปาดออก

(โบตัน. 2529 : 75)

ข. อักษรพันธุ์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กว่ามีสาเหตุจากความเกลียดชัง เพราะคิดว่ามิใช่ลูกของตนเป็นเด็กที่ขอมารับเลี้ยงจากโรงพยาบาล เมื่อมีลูกเป็นของตนเองแล้วจึงไม่พอใจเพราะไม่สามารถนำเด็กส่งคืนโรงพยาบาลได้จึงต้องจำใจเลี้ยงโดยปราศจากความรัก

จากเรื่องดาวพระศุกร์ ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์เมื่อคุณนายมารศรีมีลูกเป็นของตนเองจึงไม่พอใจในตัวของดาวพระศุกร์ หากดาวพระศุกร์มาเล่นหรือแย่งของเล่นน้อง คุณนายมารศรีจะโกรธและทำโทษดาวพระศุกร์

คำพูดของบิดาผ่านเข้าไปในสมองอันจับไวของหนูน้อยและตั้งแต่นั้นเจ้าหล่อนก็ไม่ขัดใจคุณนายอีกเลยไม่ว่าคุณนายจะสั่งอย่างไรเจ้าหล่อนก็ทำตามถึงของเล่นของน้อง เจ้าหล่อนก็ไม่แตะต้อง รสมีมารดาทำให้แม่ดาวพระศุกร์ชยาด... ท่ามกลางความมืด สมองน้อย ๆ ของหล่อนก็คิดและสงสัยว่าเหตุใด “น้อง” จึงได้นอนกับมารดา... แต่เจ้าหล่อนกลับต้องมานอนบนฟูกบาง ๆ กับคนใช้ในห้องติดครัว...และเหตุใดมารดาจึงได้รักและเทิดทูน ‘น้อง’ นัก เจริญด้วยถ้อยคำอันอ่อนหวาน อุ่มชูแทบจะไม่วางมือ แต่เจ้าหล่อนเข้าไปใกล้บ้างจะต้องถูกผลักหัวออกมา และประณามว่าเหินห่าง ยุ่งบ้าง ทั้ง ๆ ที่หล่อนอยากเข้าไปใกล้มารดาอย่างน้องบ้างเท่านั้น...แม่หนูก็นึกว่ามารดานอกจากจะไม่รักเจ้าหล่อนเท่านั้น หากยังเกลียดเธอมาก ๆ ด้วย เจ้าหล่อนไม่รู้ว่าเป็นเพราะอะไร ทั้ง ๆ ที่เจ้าหล่อนก็คิดว่าได้ทำดีกับมารดาอย่างที่สุดแล้ว

(ข. อักษรพันธุ์. 2524 : 48)

4. ทศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็ก ผู้เขียนที่เสนอทศนะในเรื่องนี้ได้แก่ ข. อักษรพันธุ์ จากเรื่องดาวพระศุกร์และดอกโคก วาวแพรจากเรื่องเด็กชายจากดาวอื่น มาลา คำจันทร์ จากเรื่องไอ้ค่อม แมน สุจริต จากเรื่องหงส์ดำ และสีฟ้า จากเรื่องข้าวนอกนา

ข. อักษรพันธุ์ เสนอทศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กไว้ว่า การที่ต้องนำเด็กไปให้ผู้อื่นเลี้ยงนั้น เพราะต้องการให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าเดิม เป็นการยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น โดยมีได้คำนึงถึงเหตุการณ์ข้างหน้าในชีวิตของเด็กกว่าจะเป็นจริงดังที่ผู้ใหญ่คาดหวังไว้หรือไม่ จึงทำให้ชีวิตในวันข้างหน้าเป็นเรื่องของเด็กที่จะเผชิญชะตากรรมต่อไปเพียงลำพัง

จากเรื่องดอกโคก ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์

เมื่อพระยารัตนาภิบาลให้แพทย์พัศตรบุตรสาวคนโตมาขอซื้อดอกโคกเพื่อเอาไปเลี้ยงในฐานะที่เป็นหลาน เพราะทนเห็นหลานตกอยู่ในสภาพน่าสมเพชเป็นเด็กขายหนังสือพิมพ์ตามไฟแดงไม่ได้

“หนูไม่อยากไปนี้ยาย” หล่อนวอนเสียงปนสะอื้นเบา ๆ เกือบเท่าเสียงกระซิบ
“หนูตัดสินใจแล้วหนูไม่ไปอยู่กับใครหรือหนูจะอยู่กับยาย”...

“ให้หนูอยู่เถอะ หนูไปแล้วใครจะช่วยยายทำขนม?”...

หล่อนยกมือข้างที่เป็นอิสระขึ้นปาดนัยน์ตา ก็พอดูมองสบตานัยน์ตาเย็นชาของ คนมารับที่มองมาอย่างเกลียดชัง โดยไม่พยายามปิดบังความรู้สึก ดอกโคกรู้สึกเย็น วูบเข้าหัวใจ พลันก็เกิดความรู้สึกว่าเหว่ และกลัวติดตามมา...

(ข. อักษราพันธุ์. 2537 : 104 – 105)

เมื่อเพ็ญพัสดุ์จ่ายเงินให้กับครอบครัวนางสมใจ หนึ่งหมื่นบาท เพื่อเป็นค่าตัว ของดอกโคก แล้วจึงนำดอกโคกกลับมาที่บ้านเพื่อต้องการให้พระยารัตนาภิบาลชนะ นางสมใจซึ่งเคยเป็นภรรยาเก่ามาก่อน

“พ่อก็ไม่ได้หึงหวงอะไรนักนี่ลูก”

“แต่ลูกไม่ต้องการเห็นคุณพ่อแพ้อ้อ...ขอประทานโทษค่ะ ลูกต้องการให้ นางสมใจเห็นว่าถึงอย่างไรคุณพ่อก็ยังเหนือกว่ามันอยู่นั่นเอง แม้ว่ามันจะไม่ได้ อยู่ในบ้านของเรานานแล้ว แต่มันก็ยังมิได้อยู่พ้นไปจากบารมีของคุณพ่อเลย”

(ข. อักษราพันธุ์. 2537 : 111)

มาลา คำจันทร์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กไว้ว่าเกิดจากค่านิยมของสังคมที่ ชอบความร่ำรวย ฟุ้งเฟ้อ โดยไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ รวมทั้งขาดการสั่งสอนเกี่ยวกับการเลือก คู่ครอง

จากเรื่อง ไอ้ค่อม ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่ค่อมเดินมาหาครูลดาที่บ้านพักครู เพราะความว่าเหว่ ในขณะที่เพื่อนครูด้วยกันก็มีความสงสารในชีวิตที่อาภัพของค่อม

“แกขาดความอบอุ่น” สุพรหมายถึงไอ้ค่อม “เป็นเด็กมีปัญหา แกโ بردเกิน โหมนะ”

“พ่อแม่แยกกันหรือ”

“ไม่ใช่หรอก” เธอส่ายหน้า “เด็กที่พ่อแม่แยกกันยังมีสภาพดีกว่าแกเสียอีก พ่อแม่ทิ้งขว้างกันนะ พ่อเป็นลิเก แม่เป็นสาวใจแตก ลักลอบได้เสียกันแล้วต่าง ไม่รับผิดชอบทั้งเด็กไว้กับยาย โซคร้ายนัก ตาเด็กก็พลอยเกลียดแกไปอีกคน”

(มาลา คำจันทร์. 2538:163)

“พี่สงสารเด็กค่อม” เธอพูดเบาๆ ลดาเงยหน้าขึ้น “เด็กค่อมขาดความอบอุ่น แก่อยู่กับความหนาวเย็นตลอดมา มียาย ยายก็ยังพอซดเซยให้แกได้ แต่ยายก็ตาย ไปนานแล้วเคราะห์กรรมโหมกระหน่ำแกหนักนัก”...

“ถ้าชีวิตคนเริ่มต้นเหมือนผ้าขาว...” สุพรพูดอีก “แรกเริ่มคือความดีงาม บริสุทธิ์วันเวลาอาจทำให้ผ้าขาวเปื้อนได้ แต่นั่นหมายถึงช่วงเวลาที่ยืดเยื้อยั้ง เด็ก ค่อมเล่า อะไรทำให้แกเศร้าหมองก่อนถึงวัยอันควรเล่า?”

“ตาแก่หรือพี่” ลาดคล้ายไหมแดงที่พันนิ้วออก สุปรพักษ์หน้ารับเนือยๆ

“ตาด้วย แม่ด้วย พ่อด้วย... ทั้งสามคน!”

แล้วเธอก็เริ่มต้นเล่าถึงความเป็นมาของไอ้ค่อมอย่างละเอียด ชัยดีตบหูรีกระเด็นหวือแล้วเข้ามาฟังด้วย

“ถ้าพ่อเด็กมีความรับผิดชอบ ถ้าแม่เด็กไม่ใจแตกฟุ้งเฟ้อ ถ้าตาเด็กมีความรู้จักอ้อมจักพอในฐานะ บางทีไอ้ค่อมอาจไม่ค่อม ไม่เป็นที่น่าหดหู่ใจอย่างนี้...”

“ที่ผมว่าแรงเพราะค่านิยมที่ผิดๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อคนทั้งสามก็คือ คนแรก พระเอกเลิกเห็นผู้หญิงเป็นเครื่องเล่น เพราะสังคมเรานิยมยกย่องกันอย่างนั้นไม่ใช่หรือครับ คงไม่ต้องให้ผมยกเอาพระลอ ขุนแผนหรือพระอภัยมาอ้างอิงก็ได้กระมัง คนที่สองแสงหล้าคนงามที่ปลีกตัวหนีไปสู่ความฟุ้งเฟ้อหุหุตามทีสังคมโฆษณากันว่าดีมีรสนิยมสูง... คนที่สามตาตุ่นตามที่พี่เล่ามา ในฐานะแกก็จัดอยู่ในชั้นไม่เดือดร้อน ทำไมแกได้คืบอยากเอาศอก ได้ศอกอยากเอวาว ก็เพราะสังคมอีกนั่นแหละที่ตีค่าคนรวยไว้สูงใช้ไหม สังคมเขาเป็นอย่างนี้แหละ จึงมีผลผลิตส่วนเกินอย่างไอ้ค่อมกลั่นเกลื่อนแผ่นดินให้เป็นที่หดหู่ใจ”

(มาลา คำจันทร์. 2538 : 172 - 173)

แมน สุปิติ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กไว้ว่า มาจากความฟุ้งเฟ้อของฝ่ายหญิงโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางสังคม ต้องการความมีหน้ามีตาทั้งลูกไว้ให้อยู่ในความดูแลของผู้อื่น ทั้งที่ตนก็อยู่ในฐานะที่จะดูแลและให้ความรักกับลูกได้

จากเรื่อง หงส์ดำ ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนยายย้ายบ้านมาอยู่ในสวนฝั่งธนกับปัทม โดยที่ไม่บอกให้ปัทมรู้ แต่ยายก็อดที่จะคิดถึงลูกสาวไม่ได้จึงปรึกษากับเชียดคนรับใช้ผู้ซื่อสัตย์

“เขาคงคิดถึงยาย คิดถึงตั้งแยะแล้วละ” เสียงเชียดประซด

“เอ็งคนไม่มีลูก จะรู้จักอะไร” ยายถอนใจยาว

“ไม่มีลูกนี่นะตัวรู้จักดีกว่าคนมีลูกมีหลานซะอีก ฉันถึงไม่รู้ใจล่ะว่าคนเขาปล่อยให้แม่ให้ลูกอยู่ตามประสา ตัวคุณเธอเป็นนางฟ้าอยู่ห้องแอร์นะ มีบริวารเต็มบ้านเขานึกยังงั้น

(แมน สุปิติ. 2537:162)

การทอดทิ้งลูกโดยไม่ให้การเลี้ยงดูแลเมื่อไม่ได้รับความรักจากลูกจึงทำให้ปทุม
น้อยใจ เมื่อนึกถึงลูกชายคนแรก โดยมิได้คิดว่าเป็นความผิดของตนเลย

เขาน่าจะมาหาแม่ คนที่เกิดเป็นลูกไม่ควรจะหนีหน้าแม่ คุณปทุมนึกถึงแต่
ความบกพร่องของลูกชาย นึกถึงความผิดของยายที่สอนให้ลูกชายห่างเหินโดยไม่
ยอมนำเงินถึงการกระทำตามอารมณ์ของตนเองเลย

(แมน สุปิติ. 2537:165)

ลูกชายที่หล่อ่อนให้ความเป็นแม่น้อยเหลือเกิน ทั้งขว้างไว้กับยายและเชียดมา
แต่งงานใหม่กับผู้ชายในผืนยามสาว... เป็นชายหนุ่มงามสง่าในสังคมยุคเมื่อสามสิบปี
มาแล้ว เขามีเสน่ห์ไปหมด จนคุณปทุมเห็นเขามีค่ากว่าลูก กว่าสามีเดิม...

(แมน สุปิติ. 2537 : 290)

วาวแพร เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กไว้ว่า สาเหตุมาจากพ่อแม่อับอายที่
มีลูกพิการจึงนำมาทิ้ง หรือพ่อแม่มีปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กไม่สามารถที่จะนำลูก
ไปเลี้ยงด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม จึงทิ้งลูกไว้ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าเพราะคิดว่าอยู่ใน
สถานที่นี้คงมีชีวิตที่ดีกว่าอยู่กับพ่อแม่ที่แท้จริง

จากเรื่อง เด็กชายจากดาวอื่น ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ ในโรงครัวที่สถานเลี้ยงเด็ก
กำพร้าของหมอเพ็ญ ขณะที่พวกแม่ครัวกำลังวิจารณ์ถึงหญิงสาวที่มาอยู่กับหมอเพ็ญชั่วคราว

“สาว ๆ สมัยนี้เป็นยังงี้ก็ไม่รู้นะ เล่นสนุกกันเพลินจนปล่อยให้ป่องออกมา...
เขามีวิธีคุมกำเนิดกันออกเยอะเยอะไม่รู้จักใช้”

(วาวแพร. 2535 : 57)

มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ถูกทอดทิ้งไว้ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า เด็กบางคนอาจจะ
โชคดีมีผู้มาขอไปอุปการะแต่ก็มีเด็กอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าหาผู้
อุปการะไม่ได้เนื่องจากความพิการของเด็ก

พี่ ๆ น้อง ๆ ของปานจากไปเกือบหมดแล้วเหลืออยู่แต่พี่แก้วตาซึ่งต้องไปทำงาน
ทุกวัน...

รุ่ง เด็กหญิงที่มีแขนข้างเดียว ก็ไม่มีใครรับไปอยู่ด้วย

พลอย เด็กชายขากุดทั้งสองข้าง

แทน เด็กชายที่เป็นน้องส่วนตัวของปามมีนิ้วมือเพียง 9 นิ้วและขาทั้งสองข้างไม่เท่ากัน ก็ยังไม่มีใครรับไปเป็นลูก

สายสนม เด็กหญิงอายุ 5 ขวบ เคยมีคนรับไปอยู่ด้วย แต่ตอนหลังกลับมาส่งคืนเพราะเพิ่งรู้ว่าเป็นใบ...

(วาวแพร. 2535: 187)

สีฟ้า เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กไว้ว่า การทอดทิ้งเด็กเป็นเพราะสังคมไม่ยอมรับเด็กลูกครึ่งนิโกร ถึงแม้สังคมไทยจะไม่ดูถูกเหยียดหยามการแบ่งผิว แต่ในความเป็นจริงคนในสังคมส่วนใหญ่จะให้ความรัก ความเอ็นดูเด็กที่หน้าตา ผิวพรรณดี มากกว่าเด็กที่หน้าตาซีเห่

จากเรื่อง ขำวนอกนา ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ เมื่อดำถูกป่าหมอนกับน้ำซึ่งเป็นเพื่อนบ้านข้างเคียงล้อเลียนเรื่องผิวดำ

“ดูเถอะ ดำยังกะถ่านไป ยังจงทองพองขน หน้าจะดูได้เระะ ซีรวีซีเห่หมามันก็ไม่แล ยังจะทำนางอเป็นจวกอยู่อีก เฮอ...อีดำนี่ ถ้าใครขอเอาไปเลี้ยง แม่จะยกให้เปล่า ๆ เสียเลยแถมปฏิทินอีกอันนึงด้วยเอ้า”

(สีฟ้า. 2519 : 31)

สาเหตุที่ดำต้องถูกทอดทิ้งก็เพราะความซีเห่ของตนแม้แต่แม่ก็ยังไม่ต้องการที่จะนำดำไปเลี้ยงดูทั้งที่จากกันมานานนับสิบปี

“หนูอยากไปอยู่กับแม่นี้ ให้หนูไปอยู่ด้วยคนไม่ได้แม่”

“บอกว่ายังไปไม่ได้...ยังไปไม่ได้” แม่ของดำกระแทกเสียง “พูดไม่รู้เรื่องหรือไง ถ้าไปอยู่ได้เขาก็เอาไปอยู่ด้วยแล้วซี อยู่กับคนอื่นมาตั้งนานสองนานอยู่มาได้เกิดจะตัดจรีอะไรขึ้นมา”

(สีฟ้า. 2519 : 427)

ข. อักษรพันธุ์ เสนอทัศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กไว้ว่า สาเหตุเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของพ่อแม่ เมื่อเกิดปัญหากลัวความอับอายจึงทิ้งเด็กไว้เป็นภาระของสังคม

จากเรื่องดาวพระศุภร์ ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนศศิประภาแอบไปมีสัมพันธ์กับอรรถชายหนุ่มที่เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้าน จนกระทั่งศศิประภาท้อง ด้วยความว้ยเหววของทั้งสอง

ประกอบกับไม่กล้าตัดสินใจจึงต้องทำตามคำแนะนำของแม่นมคือทั้งสองต้องเลิกติดต่อกัน และแม่นมพาศศิประภาไปอยู่นอกบ้านโดยอ้างว่าไปต่างจังหวัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเรื่องอื้อฉาว

เป็นความผิดของใครกันเล่า ในเมื่อหญิงหนึ่งชายหนึ่งซึ่งยังอ่อนวัยอยู่ด้วยกันทั้งคู่ได้ร่วมกันกระทำความผิดขึ้นและผลแห่งการชิงสุกก่อนห่ามนั้นปรากฏขึ้นมาฝ่ายชายไม่กล้ารับผิดชอบ เพราะเขาคำคึกคักและด้อยทั้งการเงิน จึงกระทำการเสมือนหนึ่งหนีเอาตัวรอด ด้วยคำแนะนำของแม่นมศศิประภา ซึ่งเธอไว้วางใจยิ่งมารดาบังเกิดเกล้า

(ช. อักษรพันธุ์. 2524 : 68)

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควรเมื่อเกิดปัญหาจึงตัดสินใจโดยทิ้งเด็กไว้ที่โรงพยาบาลหลังคลอด แต่ก็มีความหลังที่ฝังใจศศิประภามาตลอดจนกระทั่งเธอกำลังจะแต่งงานใหม่

เธอเสียวแปลบเข้าหัวใจและปฏิกิริยาเจ็บ ๆ ว่า ต่อให้พญายมจะมาขู่เชิญเอาชีวิต เธอก็ไม่ยินยอมให้ “ความหลัง” มาลดความภาคภูมิใจของสามีไปเป็นอันขาด

“พ่อเขายังไม่สนใจดีลูกเขาเลย” เธอนึกในใจ “เราให้กำเนิดต้องเสียเลือดเนื้อ ต้องใจหายใจคว่าพ่อแล้ว สิ้นสุดกันเสียทีเถอะอีกหน่อยเราก็มีลูกใหม่ เด็กนั้นอาจจะตายแล้วก็ได้ ป่วยการไปพะวงถึงทีนี้ถ้าเรามีลูกอีกคงไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ใช้ชื่อปลอม ไปอยู่อย่างอนาถาหรือ แต่จะไปอย่างมีเกียรติทีเดียว”

(ช. อักษรพันธุ์. 2524 : 72)

5. ทศนะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็ก ผู้เขียนที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาคือ กฤษณา อโศกสิน และ ว. วินิจัยกุล ดังมีรายละเอียดดังนี้

กฤษณา อโศกสิน เสนอทศนะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็กไว้ว่า พ่อแม่ต้องสั่งสอนให้ลูกสาวรู้จักระมัดระวังในการเลือกคบคน การไว้น้ำใจเชื่อใจผู้อื่นมากเกินไปอาจเป็นผลร้ายกับตัวเอง และการเป็นครอบครัวเมื่อมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นจะต้องปรึกษากันระหว่าง พ่อ แม่และลูก มิใช่ปิดบังไว้ จนไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ทัน

จากเรื่องควาน้ำค้าง ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่ปูนหอมถูกข่มขืนโดยน้องชายของเพื่อนแม่ที่เข้ามาตีสนิทกับครอบครัวของปูนหอม และชักชวนปูนหอมออกไปนอกบ้านโดยให้ปูนหอมบอกกับยายว่าจะไปบ้านเพื่อนเพื่อขอยืมสมุดงาน ยายจึงอนุญาตพร้อมทั้งกำชับให้รีบกลับ

พ่อแม่หล่อนทะนุถนอมหล่อนมานานเท่านั้น...เหมือนสมบัติล้ำค่า...หล่อนรู้ว่าตัวเองเป็นความปลาบปลื้มภูมิใจของทั้งพ่อ แม่และยาย พ่อ นั้น แหนหวงหล่อนจนกลายเป็นคนผิดประหลาดไปแล้วในสายตาใคร ๆ แล้วนี่อะไรกันเล่า...ชายคนนี้มีมาจากไหน...ทั้งด้อย ทั้งสลด...มาถึงก็หักรานกิ่งก้านดอกใบของพุ่มกอพืชพันธุ์ที่เจ้าของเฝ้าพุ่มฝัก รดน้ำพรวนดิน จนยับเยินเช่นมนุษย์หยาบซ้ำทั้งหลาย...ไร้เสียซึ่งความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งใด

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 99)

เมื่อแม่และยายต่างรู้ว่าปูนหอมถูกข่มขืน ทั้งสองดับแค้นใจเสียเป็นอันมาก ต้องการจะแจ้งความให้ตำรวจมาดำเนินคดีกับผู้ทำร้ายลูกสาว แต่ก็ไม่กล้าแม้แต่จะบอกสุธาผู้เป็นสามี เพราะกลัวเรื่องจะอื้อฉาวทำให้อับอาย

หล่อนอยากบอกสุธา...แต่ก็ไม่กล้าอยู่นั่นเอง...

สามีหล่อนยังมีความสุขอยู่ได้ เพราะเขาไม่รู้เรื่องนี้ ถ้าเขารู้หล่อนก็นึกไม่ออกเหมือนกันว่าครอบครัวหล่อนจะกลายเป็นครอบครัวที่มีแต่ความทรมานใจขนาดไหน

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 208)

นางเนียนไม่อาจออกความเห็นได้...ก็ดูเหมือนจะเป็นประเพณีอะไรสักอย่างที่ผู้ชายหัวหน้าครอบครัวมักจะได้ล่วงรู้เป็นรายล่าสุด...ผู้หญิงซึ่งเป็นภรรยา มักจะยอมตนเป็น“หน้าด่าน” ปะทะความรุนแรง ของมรสุมที่บังเอิญพัดผ่านครอบครัวไว้ตามลำพังเสมอ หากเล็งเห็นแล้วว่ายังไม่สมควรจะให้เขาเกิดอาการหนักหนาสาหัส

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 213)

“ปูน...ขอให้แม่ได้เสียใจเถอะ แต่แม่จะไม่ทำอะไรมากไปกว่าเสียใจ...แม่จะไม่บอกพ่อ ไม่บอกตำรวจ ไม่บอกใครทั้งนั้น แม่จะเก็บความทุกข์หนนี้เอาไว้...เพื่อลูก...เพื่อลูกจะได้อยู่กับแม่ต่อไป แล้วก็มีความเดียวคือพยายามลืมความเหี้ยมโหดของคนให้ได้ถึงสติเราจะวิปลาสไปมั่งก็ต้องยอม”

(กฤษณา อโศกสิน. 2525 : 213)

บางครั้งการไว้วางใจบุคคลรอบข้างมากเกินไปโดยมิได้ระวังผลร้าย อาจเกิดขึ้นได้เหมือนเช่นครอบครัวของปูนหอมที่มองโลกในแง่ดีตลอดจึงละเลยมิได้สั่งสอนปูนหอมให้ระวังตัวจนเด็กหญิงต้องประสบเคราะห์กรรมที่น่าสงสาร
หากมีอีกสิ่งหนึ่งซึ่งพ่อแม่ไม่ได้ย้ำไว้ด้วยเลย...นั่นก็คือให้ระแวระวังความโลดชั่วของผู้คน ซึ่งมันจะเข้ามาในรูปลักษณะอันน่าไว้วางใจ!

(กฤษณา อโศกสิน. 2535 : 119)

ว. วินิจฉัยกุล เสนอทัศนะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็กไว้ว่า การไว้วางใจเพื่อนชายโดยไปอยู่ในที่ลับตาผู้ใหญ่สองต่อสองหากเกิดเรื่องไม่ดีไม่งามขึ้นผู้หญิงจะถูกลงโทษจากสังคมทำให้เสียหาย รวมทั้งเกิดความอับอาย จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ควรจะต้องอบรมสั่งสอนผู้หญิงให้ระมัดระวังตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ การไปมาหาสู่กันควรจะอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง ไม่ควรที่จะไปกันตามลำพังสองต่อสอง

จากเรื่องบ้านของพุ่มนี้ ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่นิลยาถูกเพื่อนชายซึ่งเป็นเพื่อนลูกพี่ลูกน้องข้างบ้านเธอและเขาเคยมาช่วยนิลยาซ้อมเล่นกีตาร์บ่อย ๆ โดยหลอกให้นิลยาไปพบที่บ้านหลังเวลาเลิกเรียนพิเศษแล้ว ทั้ง ๆ ที่นิลยาไม่เคยเถลไถลไปไหนตามลำพัง แต่เธอเห็นว่าเป็นคนเคยรู้จักกันและคิดว่าจะไปไม่นาน ด้วยความอ่อนต่อโลกเธอจึงถูกเพื่อนชายปลุกปล้ำ นิลยาดกใจมากและรีบวิ่งหนีรอดกลับมาบ้านได้

...ผู้ชายที่มันจะข่มขืนได้นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นไอ้อันธพาล จิ๊กโก๋ ดิดผงขาวดักจุดเอาตัวเสมอไป เพื่อนฝูงคู่รักนี้แหละตัวดีหลอกเอาไปได้ง่าย ๆ แล้วก็รวบรัดมัดหัวมัดหางเสีย ง่ายกว่าพวกผู้ชายเสียอีก

หรือไม่ญาติพี่น้องผู้ชายก็เหมือนกัน ชะล่าใจนักก็ไม่ได้ไม่รู้ว่าคนไหนเกิดตณหาหน้ามืดขึ้นมาบ้าง

(ว. วินิจฉัยกุล. 2525 : 299)

การทำความผิดเรื่องเดียวกัน สังคมมักจะตำหนิฝ่ายหญิงมากกว่าฝ่ายชาย เช่นในเรื่องการปลุกปล้ำ ข่มขืน ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายเสียหายเสียชื่อเสียง ทั้ง ๆ ที่ผู้ชายเป็นผู้ก่อเรื่องขึ้นดังตอนที่นิลยาถูกเพื่อนชายหลอกไปบ้านแล้วปลุกปล้ำ น้าแถบซึ่งเป็นพี่เลี้ยงเมื่อทราบเรื่องได้พูดกับนิลยาว่า

คุณหนูเป็นลูกผู้ลากมากดี...พ่อคุณหนูเป็นคนมีหน้ามีตาเพราะฉะนั้นถ้าเกิดเรื่องอื้อฉาวอะไรขึ้น คุณหนูมีแต่ทางรับเคราะห์ด้านเดียว...

รู้ไปถึงไหน ก็มีแต่ขายหน้าเขาถึงนั้น

คุณหนูเจ็บตัวเพราะคนระยำยังไม่พอ ถ้าเรื่องอื้อฉาวขึ้นก็จะมีแต่เจ็บใจ ขวัญที่
เสียอยู่แล้วมีแต่จะย่อยยับลงอีก ทั้ง ๆ เรื่องพรรคนี้นี้ไม่ใช่ความผิดของผู้หญิง ผู้ชาย
มันเป็นคนทำ แต่ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียทั้งขึ้นทั้งล่อง

ในที่สุดจะทำยังไงได้ ก็ต้องปิดบังไม่ให้ใครรู้ ผู้ชายมันก็ลอยนวลไปเท่านั้นเอง

(ว. วิจารณ์กุล. 2525 : 298)

จากการศึกษาทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายทั้ง 14 เรื่องนี้ มีข้อ
สังเกตว่า ผู้เขียนได้แสดงความรับผิดชอบต่องานในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม โดยเสนอ
ปัญหาสิทธิเด็กในวิถีที่พึงกระทำคือ ดีแต่ด้วยวิธีผูกเรื่องเป็นนวนิยาย ให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึง
ปัญหาสิทธิเด็กในสังคมไทย ดังนั้นผู้เขียนจึงแสดงทัศนะสำคัญว่าเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิไม่อาจ
ดำเนินชีวิตได้เหมือนเด็กอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่เด็กเหล่านี้เป็นเยาวชนของชาติเช่นกัน ส่วนสาเหตุที่มา
ของปัญหาจะจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก มีสาเหตุมาจากความยากจน และการใช้สิทธิอันไม่ชอบธรรมขายหรือแลก
เปลี่ยนเด็กกับทรัพย์สินเงินทอง นำไปสู่ปัญหาการใช้แรงงานเด็กและโสเภณีเด็ก ทัศนะที่ผู้เขียน
แสดงไว้คือ ตาหนิบุคคลที่เป็นพ่อแม่ หรือผู้ปกครองใช้อำนาจไม่ถูกต้องและไม่ควรถือว่าเด็กเป็น
สมบัติของตน และการให้การศึกษาที่มีความสำคัญที่จะให้เด็กรู้จักใช้ความรู้ ความคิดแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ตัวละครเด็กที่ถูกขายเป็นแรงงานหรือโสเภณีมักไม่ได้รับการศึกษา จึงตก
เป็นเหยื่อหลงเชื่อถูกล่อลวงได้ง่าย

กลุ่มที่สอง มีสาเหตุมาจากผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ตลอดจนคนอื่น ๆ ใน
สังคม ขาดคุณธรรมในจิตใจ ขาดเมตตาธรรมและมนุษยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อเยาวชนของชาติ
ตลอดจนความบกพร่องของความสัมพันธ์ในครอบครัวที่อาจมีช่องว่าง สาเหตุเหล่านี้นำไปสู่
ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก และปัญหาการข่มขืนเด็ก

บทที่ 4

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวเคราะห์ปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทยโดยศึกษาปัญหาสิทธิเด็กที่ปรากฏในนวนิยายและทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็ก ได้ดำเนินตามจุดมุ่งหมายและวิธีการที่กำหนดไว้ตามลำดับสรุปผลการศึกษาวเคราะห์ได้ดังนี้

ปัญหาเด็กในนวนิยายที่คัดเลือกจากนวนิยายจำนวน 14 เรื่อง คือ คาวน้ำค้าง เหลี่ยมกุหลาบ ดอกโศก ดาวพระศุกร์ เพื่อนรัก ดาวแต่มดิน พิมพิลาป ไอ้ค่อม หงส์ดำ บ้านของพรุ้งนี้ ตุ๊กตา เด็กชายจากดาวอื่น ข้าวนอกนาและลานนกจาก สรุปปัญหาที่พบได้ดังนี้คือ

1. ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ผู้เขียนกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหามีสาเหตุมาจาก

1.1 ความยากจน ตัวละครเด็กที่ประสบปัญหาการใช้แรงงานจะมาจากครอบครัวเกษตรกรรม ซึ่งทุกสิ่งต้องพึ่งพาธรรมชาติ ทำให้มีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น เมื่อครอบครัวมีฐานะยากจนจึงจำเป็นต้องให้ลูกมาขายแรงงานในกรุงเทพฯ หรือในเมืองใหญ่ ๆ เพื่อจะได้มีเงินส่งกลับไปช่วยเหลือครอบครัว

1.2 ความต้อยโอกาสทางการศึกษา มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่หมดโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพราะครอบครัวมีฐานะยากจน แม้ว่าโรงเรียนจะสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสเรียนมากขึ้น แต่พ่อแม่ของเด็กเหล่านี้ก็ไม่สามารถให้ลูกเรียนในชั้นที่สูงกว่าภาคบังคับได้ เพราะมีความจำเป็นต้องนำเงินไปใช้จ่ายในการดำรงชีพจึงยินดีให้ลูกมาขายแรงงานมากกว่าที่จะส่งเสริมให้ลูกมีการศึกษาที่ดีในอนาคต

1.3 การเอารัดเอาเปรียบของนายทุน จะพบว่า นายทุนจะนิยมจ้างเด็กที่มีการศึกษาน้อย เพราะสามารถกดขี่แรงงานได้โดยจ้างในอัตราต่ำ แต่ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมิได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการทำงาน

2. ปัญหาโสเภณีเด็ก ผู้เขียนกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหามีสาเหตุมาจาก

2.1 ค่านิยมทางวัตถุ จะพบว่าพ่อแม่จำนวนหนึ่งที่ยินยอมขายลูกสาวให้มาเป็นโสเภณี เพื่อจะได้นำเงินจากการขายลูกสาวไปซื้อสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้กับครอบครัวเป็นการเชิดหน้าชูตาครอบครัวให้ทัดเทียมเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเดียวกัน หรือเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

2.2 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จะพบว่าเด็กจำนวนหนึ่งที่ถูกล่อลวงให้มาเป็นโสเภณีด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เด็กเหล่านั้นต้องตกอยู่ในชะตากรรมที่น่าสงสาร เพราะจะต้องถูกบังคับให้ขายบริการหากขัดขืนก็จะถูกลงโทษ เมื่อไม่สบายจะได้รับการรักษาตาม

ยถากรรมจากเจ้าของสถานที่หากทำงานไม่เป็นที่พอใจก็อาจจะต้องถูกขายต่อไปยังสถานที่ขายบริการแห่งอื่น

3. ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก ผู้เขียนกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาว่ามีสาเหตุมาจากความเกลียดชังในเรื่องต่อไปนี้คือ

3.1 ความเกลียดชังอย่างไม่มีเหตุผล จะพบว่ามีผู้ปกครองจำนวนหนึ่งที่มักทำร้ายร่างกายเด็กจนเด็กบาดเจ็บ หรือเด็กกลัวจนลนลานนั้นเป็นเพราะเห็นว่าเด็กต้องพึ่งตน ไม่มีทางไปจึงใช้สิทธิกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก

3.2 ความเกลียดชังในความพิการของเด็กมีพ่อแม่จำนวนหนึ่งที่เห็นความพิการของเด็กเป็นสิ่งที่บั่นทอนจิตใจของตนเอง ทำให้เกิดความอับอายหากมีผู้อื่นทราบว่าตนมีลูกพิการ จึงทำร้ายจิตใจเด็กโดยการปิดกั้นโอกาสของเด็กมิให้เด็กได้เรียนรู้สังคมภายนอก

4. ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก ผู้เขียนกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาว่ามีสาเหตุมาจาก

4.1 เป็นลูกนอกสมรส มีพ่อแม่จำนวนหนึ่งที่ต้องทอดทิ้งลูกไว้ตามโรงพยาบาล สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า หรือทิ้งไว้กับญาติผู้ใหญ่ เพราะความไม่พร้อมของตนเอง ทำให้ต้องตัดสินใจทิ้งลูกเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยมีคำนิยามถึงสิ่งที่เด็กจะได้รับเมื่อเขาเติบโตต่อไปในอนาคต

4.2 ความพิการของเด็กจะพบว่ามีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ถูกทอดทิ้งไว้ตามสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า หรือทิ้งไว้กับญาติผู้ใหญ่ เพราะความอัปยศของลูกทำให้พ่อแม่เกิดความอับอายไม่กล้าที่จะเลี้ยงดูเด็กพิการเหล่านั้น

4.3 ความยากจน พ่อแม่ที่มีฐานะยากจนบางคนก็ทอดทิ้งลูกให้คนอื่นเลี้ยงดูแทน เพราะไม่สามารถหาเงินทองมาเลี้ยงดูลูก

5. ปัญหาการข่มขืนเด็ก ผู้เขียนกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดปัญหาว่ามีสาเหตุมาจาก

5.1 ความไว้วางใจ ผู้ชายที่มีประสบการณ์และชั้นเชิงจะมีวิธีการพูดจาหวานล่อมจนเด็กผู้หญิงหลงให้ความไว้วางใจ โดยไม่รู้เท่าทันธาตุแท้ของผู้ชายว่าจะมีความเห็นแก่ตัวและไร้มนุษยธรรมเห็นแก่ความสุขส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกหรือไม่ยอมรับรู้ถึงความเสียหายที่เด็กผู้หญิงจะได้รับไปตลอดชีวิตจากการกระทำเพียงชั่วครู่ของผู้ชาย

5.2 การกดขี่ทางเพศ เพศชายมักได้รับการปลูกฝังค่านิยมผิด ๆ ในการที่เห็นเพศหญิงเป็นเครื่องตอบสนองความต้องการของเพศชาย อันเนื่องมาจากครอบครัวยุคใหม่ในสังคมไทย ไม่ได้ปลูกฝังจิตสำนึกให้นับถือคุณค่าของเพศหญิงเท่าเทียมกับเพศชาย

ทักษะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็กที่ปรากฏในนวนิยายผู้เขียนแสดงทักษะ 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ทักษะเกี่ยวกับโสเภณีเด็ก ทักษะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก ทักษะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็ก และทักษะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็ก ซึ่งในแต่ละทักษะมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้คือ

1. ทศนะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

นักเขียน 3 คน ได้แก่ วาณิช จรุงกิจอนันต์ โบตัน และโสภาค สุวรรณ มีทัศนะสอดคล้องกันในเรื่องการใช้แรงงานเด็กว่า เป็นเพราะความยากจน ทำให้พ่อแม่จำเป็นต้องให้เด็กเข้ามาขายแรงงาน รวมทั้งโรงงานก็จะนิยมจ้างเด็กทำงานโดยให้ค่าแรงต่ำ แต่สามารถผลิตงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้โรงงานได้กำไรอย่างงดงามเป็นการเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง เพราะคิดว่าเด็กไม่สามารถไปทำงานที่อื่นทำได้จึงกดขี่แรงงานให้มากที่สุด

นอกจากทัศนะดังกล่าวแล้ว

จุลลดา ภักดีภูมิทร์ มีทัศนะว่า ไม่สมควรที่จะมีการซื้อขายเด็กมาใช้แรงงาน เพราะสังคมไทยได้ปลดปล่อยเป็นทาสมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตย ทุกคนจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกันเพราะฉะนั้นการซื้อขายแรงงานเด็กก็ควรจะหมดไปจากสังคม

โบตัน มีทัศนะว่า การที่พ่อแม่ถือว่าลูกเป็นสมบัติของตน เป็นแนวคิดที่ฝังลึกอยู่ในสังคมไทย พ่อแม่จึงใช้สิทธิอำนาจเด็ดขาดเหนือลูก สามารถบังคับให้ลูกทำในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการได้

โสภาค สุวรรณ มีทัศนะว่า ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่ดีงามสำหรับสังคมไทย แต่ปัจจุบันกลับมีคนที่น่าความไว้วางใจไปใช้ในทางที่ผิด คือนำไปหลอกลวงให้เพื่อนบ้านหลงเชื่อเพียงเพื่อต้องการเงิน โดยมีได้คำนึงถึงความทุกข์ยากที่ลูกหลานของเพื่อนบ้านต้องได้รับการถูกใช้แรงงานอย่างทารุณ

2. ทศนะเกี่ยวกับโสเภณีเด็ก

นักเขียน 4 คน ได้แก่ กฤษณา อโศกสิน โบตัน ข. อักษรพันธุ์ และโสภาค สุวรรณ มีทัศนะสอดคล้องกันในเรื่องโสเภณีเด็กว่า เป็นเพราะค่านิยมของคนไทยส่วนหนึ่งที่ต้องการให้ครอบครัวมีฐานะทัดเทียมเพื่อนบ้านหรือดีกว่าเพื่อนบ้าน เพราะฉะนั้นจึงนิยมให้ลูกสาวมาเป็นโสเภณี เพราะอาชีพนี้สามารถทำรายได้ดีกว่าอาชีพอื่น และคิดว่าเป็นงานที่สบายไม่ลำบากอะไรทั้งสิ้น ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ เพียงแต่อาศัยรูปร่างและหน้าตาที่สวยงาม แต่งกายให้ดึงดูดความสนใจและใช้มารยาทหญิงก็สามารถได้เงินมาอย่างง่าย ๆ รวมทั้งผู้ชายไทยก็นิยมเที่ยวโสเภณี จึงทำให้อาชีพนี้ยากที่จะหมดไปจากสังคมไทย

นอกจากทัศนะดังกล่าวแล้ว

โบตัน มีทัศนะว่า ความกตัญญูเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เด็กต้องมาเป็นโสเภณีได้ เพราะครอบครัวลำบาก ต้องเป็นหนี้เป็นสิน ไม่มีรายได้ เด็กจึงยอมมาเป็นโสเภณีเพื่อจะได้นำเงินมาช่วยเหลือครอบครัว

โสภาค สุวรรณ มีทัศนะว่า ความด้อยโอกาสทางการศึกษาทำให้เด็กต้องมาเป็นโสเภณี เพราะความเขวี้ยงว้างไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของพวกที่คิดแต่จะแสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก

จึงบังคับให้มาเป็นโสเภณี รวมทั้งผู้รักษากฎหมายก็ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ตัวกฎหมายเองก็มีบทลงโทษที่ไม่วุ่นแรงจึงเกิดช่องว่างให้มีการนำเด็กมาเป็นโสเภณี

3. ทศนะเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก

นักเขียน 2 คนได้แก่ มาลา คำจันทร์ และช. อักษรพันธุ์ มีทัศนะสอดคล้องกันในเรื่อง การทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็กว่า เกิดจากความเกลียดชัง สาเหตุที่เกลียดเริ่มจากเกลียดพ่อแม่ของเด็กที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน ทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่วงศ์ตระกูล เมื่อนำเด็กมาให้อยู่ในความดูแลของญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย จึงทำให้ผู้ใหญ่เหล่านี้เกลียดชังเด็ก หากเรื่องทำร้ายทุบตีเด็กจนกระทั่งเด็กเกิดความกลัว

นอกจากทัศนะดังกล่าวแล้ว

ช. อักษรพันธุ์ มีทัศนะว่า ความต้องการเอาชนะระหว่างผู้ใหญ่ ถือว่าการได้สิทธิปกครองเด็กคือการได้ชัยชนะเหนืออีกฝ่าย โดยไม่คำนึงถึงเด็กอย่างแท้จริง ตัวเด็กจึงต้องเป็นที่รองรับอารมณ์ของผู้ใหญ่ เพียงเพื่อให้ผู้ใหญ่ได้รับความสำเร็จตามที่ต้องการเท่านั้น

จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์ มีทัศนะว่า การขาดความรักความเมตตาของผู้ใหญ่ที่มีได้มีจิตสำนึกที่จะเลี้ยงดูเด็กอย่างทะนุถนอมพร้อมที่จะให้ความรักแก่เด็ก ผู้ใหญ่คิดแต่เพียงว่าเด็กจะต้องทำอย่างที่ท่านต้องการ ด้วยความไร้เดียงสาในวัยเยาว์จึงต้องมีการทำสิ่งที่ผิดพลาดบ้าง ผลที่ได้รับจากการกระทำแทนที่จะเป็นคำว่ากล่าวตักเตือนแต่กลับกลายเป็นการใช้วาจาที่หยาบคายดูต่ำ รวมทั้งใช้กำลังเข้าทำร้ายทุบตีทำให้เด็กต้องได้รับความเจ็บปวดเป็นที่น่าเวทนาแก่ผู้พบเห็น

ไบตัน มีทัศนะว่า นอกจากเด็กต้องยอมรับสภาพพิการของตนอย่างขมขื่นแล้ว ยังต้องปวดร้าวกับความไม่ต้องการของผู้ให้กำเนิด มีแต่ความรังเกียจว่าเป็นเด็กพิการ สร้างความรังเกียจให้แก่เด็ก เป็นการทำร้ายจิตใจเด็กอย่างมาก แต่เด็กก็ไม่ยอมแพ้แก่โชคชะตาของตนเองพยายามมุมานะ และสามารถเอาชนะคำสบประมาทของผู้ให้กำเนิดได้ ทำให้ชีวิตของตนเองประสบกับความสำเร็จ

โสภาค สุวรรณ มีทัศนะว่า การแข่งขันและความคาดหวังสูงของพ่อแม่ก็เป็นการทำร้ายจิตใจเด็กวิธีหนึ่งด้วยเหมือนกัน เพราะพ่อแม่ต้องการให้ลูกประสบผลสำเร็จในชีวิตเหมือนดังที่พ่อแม่ได้พบมาแล้ว โดยที่พ่อแม่ได้ได้ดูความพร้อมและความสามารถของลูกว่ามีมากน้อยเพียงใด จึงบังคับเคี่ยวเข็ญให้ทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ผลร้ายจึงเกิดขึ้นกับเด็ก คือ เกิดความเครียด ความไม่มั่นใจในตนเอง ความพ่ายแพ้ในชีวิตจนกระทั่งคิดฆ่าตัวตาย

4. ทศนะเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็ก

นักเขียน 2 คน ได้แก่ มาลา คำจันทร์ และแมน สุปิติ มีทัศนะสอดคล้องกันในเรื่องการทอดทิ้งเด็กว่า เกิดจากค่านิยมที่ผิด ๆ ชอบความหรูหรา ฟุ้งเฟ้อ โดยไม่ดูฐานะของตนเอง ต้องการแต่เพียงความมีหน้ามีตาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมเท่านั้น เมื่อการดำเนินชีวิต

ผิดพลาดจึงทอดทิ้งลูกให้ตกเป็นภาระของผู้อื่น เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย โรงพยาบาล ฯลฯ ทำหน้าที่เลี้ยงดู โดยที่ผู้ให้กำเนิดมิได้มาเหลียวแลทุกข์สุขของลูกเลย ปล่อยให้ชีวิตของลูกต้องเผชิญชะตากรรมแต่เพียงลำพัง

ข. อักษราพันธ์ มีทัศนะว่า การทอดทิ้งเด็กเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ให้กำเนิด เพราะเป็นช่วงอยู่ในวัยรุ่น การตัดสินใจจึงผิดพลาดได้ง่าย จึงเป็นข้อเตือนใจของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมซิ่งสุดก่อนห้ามว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ควรจะต้องคิดถึงอนาคตและวัฒนธรรมที่ดีงามของหญิงไทยด้วย นอกจากนี้ยังเสนอทัศนะอีกข้อหนึ่งคือ เหตุผลที่พ่อแม่บางคนต้องทอดทิ้งลูกนั้นบางครั้งต้องการให้ลูกมีสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าเดิม เพราะตนเองมีฐานะยากจน ไม่ต้องการให้ลูกมีชีวิตที่ลำบากเหมือนกับตนจึงยกให้ผู้ที่มีฐานะดีกว่าไปเลี้ยงดูแทน

วาวแพร มีทัศนะว่า ความพิการเป็นสาเหตุหนึ่งที่พ่อแม่ยินดีที่จะทอดทิ้งลูกไว้ตามสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า เพราะเกิดความอับอายที่ลูกมีหน้าตาอัปลักษณ์ ร่างกายพิการเป็นที่น่ารังเกียจของพ่อแม่โดยมิได้คิดว่านั้นคือสายโลหิตของตนเอง

สีฟ้า มีทัศนะว่า การทอดทิ้งเด็ก นอกจากปัญหาทางเศรษฐกิจแล้ว หน้าตาผิวพรรณของเด็กลูกครึ่งนิโกร ไม่เป็นที่ยอมรับว่างามตามค่านิยมของสังคมไทยผู้คนจึงพากันรังเกียจ และล้อเลียน ไม่มีใครเมตตาเอาไปอุปการะเป็นบุตรบุญธรรม ก็ชวนให้คิดว่าประเด็นการทอดทิ้งเด็คน่าจะมาจากความไม่สวยงามของเด็กอีกด้วย

5. ทัศนะเกี่ยวกับการข่มขืนเด็ก

นักเขียน 2 คน ได้แก่ กฤษณา อโศกสิน และ ว. วนิจัยกุล มีทัศนะสอดคล้องกันในเรื่องการข่มขืนเด็กว่า สาเหตุเกิดจากความไว้วางใจเพศตรงข้ามโดยคาดไม่ถึงว่า ผลแห่งการไว้วางใจจะทำให้ชีวิตของตนต้องประสบกับความเลวร้าย โดยไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ เพราะเกรงจะเกิดความอับอาย จึงทำให้ผู้กระทำผิดทางเพศเกิดความยำเกรงโอกาสกระทำผิดเพราะฝ่ายเสียหายคือเพศหญิงที่ไม่กล้าแสดงตัวไปฟ้องร้องต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทย ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาจำนวน 14 เรื่อง พบว่าปัญหาสิทธิเด็กที่ผู้เขียนนำเสนอมีด้วยกัน 5 ปัญหา คือ ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก และปัญหาการข่มขืนเด็ก นอกจากนี้ตัวละครในนวนิยายที่ผู้เขียนนำเสนอส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิง เพราะเป็นเพศที่อ่อนแอต่อการถูกละเมิดสิทธิ ผู้เขียนสามารถนำเสนอสภาพความเป็นจริงของสังคมและปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ และสามารถบรรยายให้ปรากฏใน

นวนิยายได้อย่างกลมกลืน และสมจริงสมจังตลอดจนเป็นผู้สนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมอยู่เสมอจึงสามารถชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคมปัจจุบันที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนซึ่งคนส่วนใหญ่ในสังคมให้ความสำคัญกับปัญหานี้ไม่มากเท่าที่ควรอีกทั้งหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องนี้มีน้อยเกินไปขณะที่จำนวนผู้กระทำผิดมีมากขึ้น ผู้เขียนจึงต้องการให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงปัญหาสิทธิเด็กและพร้อมที่จะร่วมมือช่วยกันแก้ไข และหาแนวทางที่ถูกต้องต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวรวมทั้งเป็นข้อเตือนใจผู้อ่านให้คำนึงถึงสิทธิของเด็กอันจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิของเด็กได้ทางหนึ่งทั้งหมดนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของนักเขียนที่มีต่อสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำนวนิยายที่เสนอปัญหาสิทธิเด็กออกเผยแพร่โดยทำเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเพิ่มเติมเพื่อให้เด็กได้ตระหนักในสิทธิของตนเอง
2. ควรส่งเสริมให้นักเขียน ผลิตผลงานวรรณกรรมที่เสนอปัญหาสิทธิเด็กให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาจากเรื่องสั้น นิทานพื้นบ้านไทย ลำานวน สุภาษิต และคำพังเพยว่าในอดีตเคยมีการละเมิดปัญหาสิทธิเด็กหรือไม่อย่างไร
4. หน่วยงานของรัฐ เช่น กรมตำรวจ ควรจะมีบทบาทในการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเด็กให้มากกว่าที่เป็นอยู่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฤษณา อโศกสิน (นามแฝง). ควาน้ำค้าง. กรุงเทพฯ : สายอักษร, 2530.

_____. เหลื่อมกุหลาบ. กรุงเทพฯ : เฉลิมชัยการพิมพ์, 2531.

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุสย. ปัญหาการทารุณกรรมและปล่อยปละละเลยเด็ก : แนวความคิดและความตระหนักต่อปัญหาของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.

กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

ข. อักษรพันธุ์ (นามแฝง). ดาวพระศุกร์. กรุงเทพฯ : 4 เพื่อนการพิมพ์, ม.ป.ป.

_____. ดอกโคก. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์, 2537.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ , สำนักงาน. รายงานการประชุมพิเศษระดับชาติว่าด้วยนโยบายและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กในธุรกิจทางเพศ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2539.

_____. รายงานพิธีเปิดปีครอบครัว สากลและการประชุมสมัชชาแห่งชาติด้านครอบครัว. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, 2536.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ , สำนักงาน. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ม.ป.ป.

* คมวิทย์ แดงไชยวัฒน์. ปัญหาทางกฎหมายในการใช้แรงงานเด็ก. วิทยานิพนธ์ น.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

คมเพชร จัตรศุกกุล. “การแก้ไขปัญหาสเภาณีเด็ก,” วารสารแนะแนว 28 (149) : 18 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2536.

* จรรย์ยา นิตยสุวรรณ. ทัศนะของนักวิชาการต่อปัญหาการทารุณกรรมเด็กในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537. อัดสำเนา.

จินตนา นนทะเปารยะ. แนวทางและการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กกำพร้า. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2530.

จุลลดา ภักดีภูมิินทร์ (นามแฝง). เพื่อนรัก. ธนบุรี : สมหมายการพิมพ์, 2515.

เจตนา นาควัชร. “วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี,” ในวรรณไวทยากรฉบับวรรณคดี. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

ชลธิรา สัตยวิวัฒนา. “อิทธิพลของนวนิยายต่อสังคม,” โลกหนังสือ 3(2) : 78 - 82 ; พฤศจิกายน 2522.

* ตรีศิลป์ บุญขจร. นวนิยายกับสังคมไทย (2475 - 2500). กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์, 2523.

แถลงข่าวสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย, สำนักงาน. กฎบัตรสหประชาชาติ. 2522.

- ธวัช ปุณโณทก. แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- บรรจง บรรเจิดศิลป์. ศิลปะวรรณคดีกับชีวิต. กรุงเทพฯ : ประดิษฐ์การพิมพ์, 2524.
- บำรุง สุวรรณรัตน์ และชูศักดิ์ เอกเพชร. วรรณกรรมสังคมและการเมือง. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2523.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แนะแนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2518.
- โบตัน (นามแฝง). ดาวแต่มดดิน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- _____. พิมพ์พิลาป. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2529.
- พยอม อิงคตานุวัฒน์, พญ. “การให้รางวัล การทำโทษในการอบรมนิสัยเด็ก.” วารสารแนะแนว. 19 (98) : 24 ; เมษายน-พฤษภาคม 2528.
- มาลา คำจันทร์ (นามแฝง). ไอ้ค่อม. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, 2538.
- แมน สุปิติ (นามแฝง). หงส์ดำ. กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2527.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2527.
- ว. วินิจฉัยกุล (นามแฝง). บ้านพรุ่งนี้. กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2527.
- ✓ วิลลภ ตั้งคณานุรักษ์. “เด็กถูกทารุณ,” ใน หนังสือแถลงงานของมูลนิธิเด็ก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2524.
- ✓ _____. เด็กที่ถูกลิดในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก, 2531.
- วาณิช จรุงกิจอนันต์. ตุ๊กตา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2531.
- วาวแพร (นามแฝง). เด็กชายจากดาวอื่น. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์การพิมพ์, 2535.
- ✓ วิชา มหาคุณ และวัชรินทร์ ปิยะกุลวิญญูสกุล. รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของเด็กถูกทารุณกรรมมาตรการป้องกันแก้ไข : ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กที่เคยต้องคดี. กรุงเทพฯ : สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย, 2533.
- วิภา กงกะนั้นนท์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- ✓ วิทย ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. สาส์นสิทธิเด็ก. 4 (7) : 3 ; ธันวาคม 2538.
- สมพร มั่นตะสูตร. วรรณกรรมสังคมและการเมือง. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ✓ สติธย์ นิยมญาติ. “โสเภณีเด็ก,” วารสารแนะแนว. 28 (149) : 11 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2536.
- สวัสดิการเด็กในประเทศไทย, สมาคม. คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทคนิค, 2530.
- ✓ สังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, สมาคม. “บทศึกษาเรื่องการทารุณกรรมเด็ก,” การประชาสงเคราะห์. 29 (3) ; พฤษภาคม-มิถุนายน 2529.
- สีฟ้า (นามแฝง). ข้าวนอกนา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2519.

สุนันทา เสียงไทย และคณะ. เด็กและเยาวชนเร่ร่อนจรจัด : สภาพปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข (ฉบับแก้ไขปรับปรุง ครั้งที่ 2 เมษายน 2531). มุลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2531.

โสภาค สุวรรณ (นามแฝง). ลานนกจาก. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2532.

~ฮักชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. “สิทธิเด็ก,” วารสารแนะแนว. 28 (149) : 26 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2536.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล นางสาวณัชชา สุวรรณโชติ

วันเดือนปีเกิด วันที่ 18 มกราคม 2500

สถานที่เกิด โรงพยาบาลศิริราช

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 164 วัดอัปสรสวรรค์ แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพฯ 10160

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดพุทธบูชา
แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาตอนต้น
จาก โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์
พ.ศ. 2517	ป.กศ.ต้น
จาก วิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2519	ป.กศ.สูง
จาก วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2526	กศ.บ. วิชาเอกภาษาไทย
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2541	กศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัญหาสิทธิเด็กในนวนิยายไทย

บทคัดย่อ

ของ

ณัชชา สุวรรณโชติ

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย**

พฤษภาคม 2541

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาสิทธิเด็ก ที่ปรากฏในนวนิยายไทยและทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็ก โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณาวិเคราะห์

ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาสิทธิเด็กจำแนกปัญหาได้ 5 ปัญหา คือ ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจเด็ก ปัญหาการทอดทิ้งเด็กและปัญหาการข่มขืนเด็กจากนวนิยายที่คัดเลือกแล้วจำนวน 14 เรื่อง พบว่า นวนิยายสามารถสะท้อนและตีแผ่สาเหตุของปัญหาดังกล่าวได้อย่างสมจริงและน่าสนใจ

จากการวิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาสิทธิเด็กพบว่าผู้เขียนทั้ง 10 คน ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งแสดงทัศนะที่เกี่ยวกับค่านิยมของคนไทยที่มีข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นการเสนอให้ผู้อ่านได้รู้จักปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงค่านิยมเหล่านั้นให้หมดไปจากสังคม

PROBLEMS OF CHILDREN'S RIGHTS IN THAI NOVELS

AN ABSTRACT

BY

NATCHA SUWANNACHOT

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Thai

at Srinakharinwirot University

May 1998

The thesis aimed at studying violations of children's rights which appeared in Thai novels as well as the novelists' attitudes towards them. The methodology used was descriptive analysis.

It was found that the violation fell into five categories, namely child's labor, prostitution, physical and psychological abuse, desertion and molestation.

From the 14 selected novels, it was found that all of them reflected the problems and their causes very realistically and interestingly.

Regarding the 10 novelists' attitudes, they realized the seriousness of the problems and presented the erroneous Thai Social values so that the audience would reflect and adjust them.